

Dr. Marczell Mihály:

HÚSVÉT

II/1. rész: HÚSVÉTVASÁRNAP

I. sorozat: vasárnapok, ünnepnapok

(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

39. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
A/ rész: az ünnep tárgyi jellegét érintő beszédek.....	5
1. beszéd: A feltámadás csodája – örök életünk alapja	5
2. beszéd: „Feltámadás”	6
3. beszéd: A dicsőséges sírbolt	7
4. beszéd: Valóban feltámadt?	9
4/a. (változat) beszéd: Háttha tévedtünk?	11
5. beszéd: A Húsvét kinyilatkoztatása.....	12
6. beszéd: „Nolite timere, ego sum”	13
7. beszéd: Kétkedők	14
8. beszéd: A nehéz sírszikla.....	15
9. beszéd: A húsvéti Kereszt iskolája.....	16
10. beszéd: A Keresztfa árnyékában.....	17
11. beszéd: A Keresztfa fénye.....	17
12. beszéd: A Kereszt fényében.....	17
13. beszéd: A diadalmas Kereszt	19
14. beszéd: Az örök Stúdióból.....	19
15. beszéd: A választott nemzedék	20
16. beszéd: A szeretet zarándokai.....	21
1. beszéd: Mit hirdet az „alleluja”?	22
2. beszéd: Kicsoda Krisztus?	23
3. beszéd: Lumen Christi.....	25
1. beszéd: A húsvéti zászló.....	26
2. beszéd: A feltámadt Krisztus köszöntő szava	27
B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeihez írt beszédek	28
1. (Introitus) beszéd: Resurrexi.....	28
2. (Introitus) beszéd: Ego quoque resurgam!	29
1. (Oratio) beszéd: Az örök kapuk feltáradása	30
1. (Graduale) beszéd: Az Úr diadalnapja	30
2. (Graduale) beszéd: Az én diadalnapom?	31
1. (Offertorium) beszéd: Hódolva remeg a föld.	31
2. (Offertorium) beszéd: De hódolva „remeg” az ember.....	32
1. (Secreta) beszéd: Az örök üdvösség gyógyszere	33
1. (Communio) beszéd: Áldozatunk – a Mester	33
2. (Communio) beszéd: Lélekdiadalunk legyen az életáldozat	33
1. (Postcommunio) beszéd: A Krisztushoz való hasonulás	34
B/ rész – b/ csoportja: a napi evangéliumi szöveghez írt beszédek	34
Különálló beszédek	34
a) alcsoport: A feltámadás alanyi vonatkozásainak erősebb hangsúlyozása.....	34
1. beszéd: Jó hír	34
2. beszéd: Húsvéti örömhír.....	35
3. beszéd: A fényesség özönében.....	36
4. beszéd: A „jó hír” angyalai.....	37
5. beszéd: Ave Crux	38
b) alcsoport: A megváltás gondolatainak erősebb kiemelése.....	39
1. beszéd: Húsvéti szemek.....	39
2. beszéd: A húsvéti látás – él a Mester!.....	40
3. beszéd: „Én vagyok az út, az igazság és az élet”	41

4. beszéd: Mi a lélek vágyainak tartalma?.....	41
5. beszéd: „Transfiguratio crucis”.....	42
c) alcsoport: A feltámadás nyomán fakadó lélekfordulót és lélekkikötőt érintő beszédek.....	42
1. beszéd: Üdvünk záloga.....	43
2. beszéd: Megváltás – üdvözülés.....	43
3. beszéd: A megváltott nemzedék.....	45
4. beszéd: Örök élet!.....	46
5. beszéd: Aki leszállt a Keresztről.....	47
6. beszéd: Az útszéli keresztek.....	47
7. beszéd: A Keresztfá alatt állók.....	48
Beszédlánc.....	48
Beszédlánc címe: A feltámadás hite.....	48
1. beszéd: Alapja – a hiteteknek.....	48
2. beszéd: Reménye – életeteknek.....	48
3. beszéd: Diadala – a lelkieknek.....	48
4. beszéd: Boldogsága – örök élteteknek.....	49
B/ rész – c/ csoportja: a napi Szentleckéhez fűzött beszédek.....	49
Különálló beszédek.....	49
1. beszéd: A lélek kovásza.....	49
2. beszéd: Az Úr népének „erjedése”.....	51
1. A „rég ember” képe.....	52
2. A lélek tisztulása.....	52
3. Az „új tészta”.....	52
4. A feláldozott Krisztus.....	52
5. Az értem szenvedő Áldozat.....	52
6. Vigadjunk!.....	52
7. De ne a múlt bűneiben!.....	52
8. A rosszaság és gonoszság kovásza.....	52
9. Az őszinteség kovásztalansága.....	52
10. Az igazság kovásztalansága.....	52
Beszédláncok.....	53
I. beszédlánc címe: „Az istenivé alakult élet”.....	53
1. beszéd: A földiesség elvetése.....	53
2. beszéd: A természetfeletti élet elfogadása.....	54
3. beszéd: Az „új ember” életének hajnalhasadása.....	54
4. beszéd: A lelki életvonal egyenessége.....	55
5. beszéd: A földi és örök igazság keresése.....	56
II. beszédlánc címe: „A mi húsvéti Bárányunk”.....	57
1. beszéd: Mózes zarándoknépének vacsora-báránya.....	57
2. beszéd: A választott nép – húsvéti báránya.....	57
3. beszéd: Az utolsó vacsora húsvéti Báránya.....	57
4. beszéd: A Golgota húsvéti Báránya.....	57
III. beszédlánc címe: A mi húsvéti Bárányunk.....	58
1. beszéd: Csörgedező patak.....	58
2. beszéd: Lelkeket éltető csermely.....	58
3. beszéd: Lelkeket erősítő harmat.....	58
4. beszéd: Örök tavaszt biztosító csordulás.....	58
IV. beszédlánc címe: A mi húsvéti Bárányunk története.....	58
2. beszéd: Az ószövetségi húsvéti bárány.....	59
2. beszéd: Az újszövetségi húsvéti Bárány.....	59
3. beszéd: A keresztáldozat örökké ismétlődő áldozat.....	59

4. beszéd: Az élő Bárány	59
5. beszéd: Az örökké élő Bárány	59
I. beszédlánc címe: „Legyen tiszta az életünk”	60
1. beszéd: Vessük el, vessük ki a tisztátalanság lelkét!	60
2. beszéd: Vessük el – a gonoszság lelkét!	60
3. beszéd: Öltjük fel – az egyeneslelkűség köntösét!	60
4. beszéd: Legyen igaz lelkünk!.....	60
II. beszédlánc címe: Krisztus feltámadása legyen tiszta életünk hajnalhasadása	60
1. beszéd: Üljünk ünnepet – Krisztus feltámadott!	60
2. beszéd: Éljük tiszta életet Urunk örömére!	60
3. beszéd: Éljük örvendetes életet a feltámadás reményében!	60
4. beszéd: Üljünk örömmünnepet a mi feltámadásunkkor!	61

A/ rész: az ünnep tárgyi jellegét érintő beszédek

Ezek a beszédek a **feltámadás tényének** isteni csodáját tárják a hívek elé. – Nagyon természetes, hogy e csoport alapvetése a feltámadás csodájának **értékelése**; de tárgyi, alanyi szempontok szerint más és más megvilágítást kínálnak – az egyes beszédek... Lássuk most ezeket egyenként.

1. beszéd: A feltámadás csodája – örök életünk alapja

(A történelem szava)

Bev.: Az Írás szavai – Szt. Pál szövegében – úgy értelmezik a Húsvét ünnepének jelentőségét: „Ha nincs feltámadás, akkor Krisztus sem támadt föl. Ha pedig Krisztus nem támadt föl, hiábavaló a mi igehirdetésünk, s hiábavaló a ti hitetek” (1Kor. 15,14). – Mi pedig hozzáfűzhetjük: A Mester feltámadásán épül fel hitünk, reményünk és örök életünk. Épp azért úgy kell Húsvét hajnalán az Úr templomába belépni, hogy boldog lélekkel hallgassuk az Evangélium örömhírét és az **isteni örömhírt – a történelem tanúságára építve – egész életünk alapjává** keményítsük! Hogy pedig ezt így tehesük, keressük meg az alapokat, amelyekre építhetjük egész hitünket! – Így jussunk el a **tapasztalati igazság útján** a „tény”-hez, majd a **„miként”-nek misztériuma** is keressen alapokat! Ez az út végül is olyannak mutatja a hit tételét, hogy az a szellemi tartalom érvényesülésére vezet. A keret, a „tétel” ugyanis megmerevednék, ha nem kutatnánk mindig a tárgyi, belső értéket. Örök igazság ugyanis: nem a mondatba foglalt tétel alakja a fontos, hanem a **tartalom**; épp azért annak mindig világosabb értékesítése leszen az életet irányító és tevékenységre serkentő lélekerő. Így tehát, ha misztérium is marad a „hogyan?” kérdése, magasabb rendű életet indító leszen a „tény valósága”. – Kérdezzük tehát: mit akarnak közölni velünk az elénk álló történelmi tények – és közöttük a feltámadás ténye?

1. Az egész létezés ténye – Isten teremtő szavának ereje.

Ami körülöttünk és bennünk van, az a Teremtő adta – valóság. Lényegében a **külső** tapasztalat és a **szellem útján külső jelenségeiben** meg is ismerhető...

Ámde a **belső értékeit** igen sokszor **rejtélyek** adják. Hiszen még a lét is mélységes titok... Mennyivel inkább szellemi jelenségei!...

a) Rejtély a – **fizikai világ**. Épp ezért „Isten teremtő szava”, mert a legmélyebb titokszerűség. Ennek rejtélyeit kutatja a tudomány (nagyvilág, élő világ problémája...). Eredetét nyomozza és vizsgálja az emberi szellem. Végül is az Isten teremtő tervében találjuk meg a megnyugtató megoldást.

b) Rejtély – az **ember élete**. – Honnét?... Miért?... Hová?... Sőt: mi a belső értéke?... Anyag?... Szellem?... Mindezt kérdezi és keresi az ember. De az biztos, hogy ő az „Isten lehelete”, mert Benne gyökerezik és Végtelensége felé húzódik a lelke. Mégpedig úgy, hogy a véges világban élő és a végnélkülieket áhítózó...

c) Rejtély – a **hitnek misztériuma**. – Az első bűn után, az Üdvözítő ígérete, majd megjelenése, halála és feltámadása – **isteni tettek sora**. A feltámadás titka ugyanis **belső misztérium**, de a **történés tényét** igazolják az apostolok, a hívők, az emmausziak, a kétkedők és népek seregei... Ezen csodák csodáján át **szólt hozzánk** döntően a Mestert **igazoló Isten!** „Ha pedig Krisztus nem támadt föl, hiábavaló a mi igehirdetésünk, s hiábavaló a ti hitetek, mert még mindig bűneitekben vagytok” (1Kor. 15,17).

2. De ez a történelmi tény a mai életben is állandóan tevékenykedő életerő. Jól jegyezd meg: **A feltámadás „isteni tette” az egyéni emberi életünk végnélkülivé nemesedésének kegyelmi gyökere!**

Tehát nemcsak a „**múlt** történelmi eseménye”, hanem a **jelennek** is alakító lélektényezője. Valóban isteni és állandó **hatóerőt hordozó** és közlő „**égi tett**”. – Az embernek ugyanis

nemcsak az a hivatása, hogy a hithez ragaszkodjék, hanem az is kötelessége, hogy **azt életté alakítsa!** – Az elfogadás csak életigazság-halmozás, de az átnemesedés – isteni kegyelem-felhasználás. Ez pedig: tett; mégpedig **teremtő tett!**

a) Ha a föltámadást **életelvvé** teszem **önmagamban**, akkor az allelujás, örvendező, diadalmos ének **életénekké** változik. Ez optimizmust szül, mert **végnélküli életet** hirdet! – Az ilyen lelkek a dalos lelkű Szt. Ferencek, a szüzek és vértanúk. Mi is erre törjünk! És bizakodva mondjuk: új életet várunk! Szebbet! Jobbat! Kívánatosabbat! **Örököt!**

b) De azután a föltámadás ténye olyan módon lesz **életet alakító**, hogy ennek a reményében ugyanezt szorgalmazom **embertestvéreim életében is**. Ők is Isten fiai... Tehát **őket is az Úr családjába kell fűznünk!** Mégpedig akkor is, ha **nincsenek tudatában ennek a nagy értéknek!** – Az önzetlen szeretetáramlás úgy fogja körülvenni életüket, hogy a reájuk áramló jóság magával fogja sodorni őket – az isteni Mester felé (gondolj a hittérítőkre, továbbá a nevelő munka nyomán „hazatértek” életére!). – Mindez a feltámadás misztériumát tanító **történelmi tényen** épül, de azután **életté virágzik ki** – az emberiség egyetemében. Nincs tehát egyszerűen „feltámadási emlékünk”, hanem van **„isteni csodatettünk”**, amely – **istenivé teremt** bennünket.

Bef.: Végső igazság tehát az az égi kinyilatkoztatás: a **Mester feltámadásának ténye** feltárta a felénk áradó isteni szeretet csodáját, de egyúttal ez a tény, ez az **„isteni tett”** biztosította az **„istenivé nemesedés” örök lehetőségét**. – Örvendjen tehát a lelkünk, mert a feltámadt Mester nyomán egeket váró lehet a föld „ég áldotta embernépe”! Így tehát **záró imánk** ezt kiáltja az egek felé: Hálás a lelkünk a Mester feltámadási kegyéért és hálás a lelkünk a mi feltámadásunk biztos reményéért!

2. beszéd: „Feltámadás”

(Dogmatikus beszéd: Urunk temetése és feltámadása)

Bev.: Feltámadás követ minden halált. Az élettelenek és élők temetője a sírgödör, szemfödele a göröngy. De a szemfödél kemény takarója alól is előtör az új élet. Vagy új életerővé alakul át a beföldelt élettelen anyag, vagy csirát hajt a rejtett életet hordozó mag; mindenestre azonban életet fakaszt vagy életet hordoz. A temetés után feltámadás következik.

1. Van temetkezés.

Már csak azért is, mert az ember egyrészben (test!) a végességhez is tartozik és csak másodrészben (a lélek és a feltámadt test!) a végnélküliség hordozója.

a) Temetni lehet – gondolatokat. – Réginek látni eszméket. Sőt szellemi ideálokat is. Akár földi a temető gödre, akár újabb szellemi áramlat nehezedik az előző gondolatvilágra, mindkettő alól kibontakozik az előző és újabb életet követel. Mert a gondolat továbbra indít, bontakozik és későbbi ember életét irányítja. Csak a könyvtárak egyszerű rendezgetői hiszik azt, hogy a temetők temetése végső beföldelés... De az is csak akkor, ha nem ihlette meg lelkét a kereszténység szent gondolata, amely a „feltámadás” szent reményeit ébresztgeti.

b) Temetni lehet embert. Azaz életet. Kétezer évvel ezelőtt is temettek. Öreg, becsületes arcú emberek temettek egy péntek délután – **Emberről!** De azt mondhatnók: **az Embert!** A zsidók Királyát! A Magát Messiásnak tartó Istenfiát. Kövel zárták be a sírt! Elzárták az élettelen testet s vele együtt bezárták azt a **sok-sok gyönyörű gondolatot is**, melyet Istenről, emberről, életről, örök életről hirdetett a meggyötört és felfeszített Galileai... Ez a temetés is fájdalmas menet kíséretében történt. Síró, jámbor asszonyok követték a szent tetemet vivőket. Úgy, mint mindig, ekkor is könnyeket facsart az élet elmúlása... Úgy az egyéni életé, mint a nagy-nagy gondolatok elmúlásáé...

2. Van feltámadás.

De Nagypéntek után Húsvétvasárnap következett.

a) „Feltámadt az Úr!” – járja be a csodás hang a tanítványok körét. „Erre bementek a sírboltba és észrevették, hogy ott jobb felől egy fehér ruhába öltözött ifjú ül. Nagyon megijed-

tek. De az bátorította őket: „Ne féljete! A názáreti Jézust keresitek? Akit keresztre feszítettek? Föltámadt, nincs itt. Nézzétek, itt a hely, ahová temették. Most pedig siessetek, vigyétek hírül tanítványainak és Péternek...” (Mk 16,6). – Sőt megjelent az Úr! Látták a hívó asszonyok, látták a kételkedő emmauszi tanítványok. „Azok ezzel fogadták őket: „Az Úr valóban föltámadt és megjelent Simonnak” (Lk 24,34). – Láta a hitetlen Tamás.

b) Vele együtt feltámadt az a sok gyönyörű eszme, amely után vágyakozva vágyakozott az emberiség... Feltámadott az eltemetett gondolat, az Istenfiúság nagy gondolata, a jövő élet biztató reménye... Feltámadott a feltámadás és az örök élet örvendetes és diadalmas hite. Ez volt az első Húsvét. Az igazi. A biztató. – Most emléke és lélekereje észlelhető és ünnepelhető.

Bef.: Azután évtizedek és évszázadok jöttek! Örvendezve és diadalmasan ünnepeltek, mert az Úr feltámadása az emberek feltámadásának záloga lett. Közben inogtunk, Nagypéntek fájalmát éreztük, de most is, mint mindig, reánk virradt az Úr feltámadásának ünnepe.

3. beszéd: A dicsőséges sírbolt

(Erkölcsei beszéd: A sírbolt értelmezése)

Bev.: Földanyánk puha ágya vagy kősziklák nyoszolyája várja az ember testét. Minden egyes perc közelebb hoz a keresztekkel tűzdelt sírdombokhoz, és mindenkit hazavár testi lényünk ősi eleme, a föld pora. Egyszerűen azért, mert: „porból lettünk és porrá leszünk”. – Mit mutat **valóban** a hazaváró sírbolt?

1. Temető az utunk vége.

A tavaszi lendületű ember szomorú lélekkel tekint az élet telét ébresztgető temető felé. Benne a rügyfakadás pusztulását sejtí és a virágszirmok lehullását siratja. Az erőiben megfogyatkozott ember is elmereng a megpihenés lagymatag melankóliáján, de végül is megrezzenve húzza el kezét a halál fagyos leheletétől.

a) A sírgödör a szerteomlás hírnöke. Még akkor is, ha virágfüzér és koszorúk ékítik a sírhantot... Az illatos virágok hervadása csak élénkíti a pusztulás biztonságának szomorú tudatát. – Mindez pedig nem gyarló érzélgősség, hanem az ember életére erősen reánehedő lélekterher.

b) A mulandóság sötét köde olyan nyomasztóan fekszik az embernek lelkére, hogy elfödi előle a reményteljes kilátásokat. Ha nem is zuhan reá a pesszimizmus fekete kétségbeesése, mindenesetre reánehedik a nemtörődömség szürke letargiája. Mindenik pusztító és gyilkos hatalom. Egyrészt a lélek horizontjáról világító tüzet oltogatja, másrészt a tevékeny lendület erejét gyengíti. Minek ugyanis a munka, ha a végén véglegesen sírba hanyatlik az elfáradt ember? – Az embersírok így integetnek és ilyen gondolatokkal fordulnak az ember, a homo viator felé... És milyen szomorú volna, ha ez volna a végek vége...

2. De még nehezedőbb súlyt ad az az igazság, hogy a **Kálvária tragédiájának is ez a vége.**

A Kálvária tövében azonban olyan sírt vájtak, amelynek áldott Halottja a Keresztfáról került a lepecsételt sziklaágyba. Halálos ítéletét pilátusi írás jelezte: „Názáreti Jézus, a zsidók Királya”. Életét áldozatosság jellemezte. Életkirály voltát pedig a lélek parancsoló erőt sugárzó fölénye biztosította.

a) Népének több, mint három éven át tanítója volt. Halászokból **jó hírt hirdető követeket** küldött a nagyvilágba...

b) Tanításának alaphangját a Messiás megérkezése adta, és tárgyi tartalmát az Isten és emberszeretet kapcsolata alkotta. – Szavai nyomán a föld nyert is, veszített is értékéből. Az Úr házanépének virágos kertjévé emelkedett, de az élet kielégítő Éden jellegét elvesztette. Igaz ugyan, a föld is az Isten háza, de egyúttal a küzdő élet színtere is. Olyan hely, amely az Isten örök lakójává emeli a keresztest viselő embert. – Ez a beállítás világnézeti alapokat adott. Az **Isten és az ember összetartoznak.** A kapcsolatot adó szeretet szála az égből

eredeznek, és rajtuk emelkedik a magasba a földi ember.

c) Az Isten szeretet áramlása a **személyes kapcsolatok** útján nyer kifejezést. Ennek egyszerű alakja: az ég leereszkedik, és az ember a lélek szárnyán fölemelkedik. Van ebben fénygyújtás az élet ködös tájai körül; van ebben segítség – a gyenge ember életét illetőleg, van ebben szerető bűnbocsánat – a sebzett térdű ember számára, van ebben szeretet – a kölcsönös-ség szolgálatára, van ebben az isteni természetben való részesedés – a természetfeletti kegyelem erejével. – Mindezek az emberi élet megemelői, reményeinek felfokozói. Mintha azt hirdetnék: nem a föld sara, hanem égi Atyánk szerető gyermekei vagyunk!...

Olyanok, akik az égből jöttünk és az ég felé igényeskedünk. Földön élünk, de az égből élünk... Földön élünk, de az égbe törünk... Nem csoda, ha az öröm allelujái törtek az ég felé a Jeruzsálembé vonulás szent napjára! Bár a tömeg a megérkezett Mesmiás Királyt köszöntötte, mégis kicsendült énekükből a felszabadulást váró lélek reményeinek diadala is. – Mintha azt kiáltotta volna a mámoros lelkű tömeg: az a királyunk, aki az emberi lélek szárnyacsapásait Istenatyánk felé lendíti. – Rikító ellentétként annál szomorúbb és sötétebb lett a hangulat a Kereszt lábánál. Nemcsak az égbolt öltözött sötétségbe, hanem a bizakodó lélek fénye is pislálkolóvá lett. A Mesterben bizakodók hite is elesett... Júdás eladta, Péter megtagadta, a többi elszéledt. János is csak messziről követte... A fájdalom serlege az Édesanyára maradt, akit a Kereszt tövében a bűnbánó Magdolna és János támogatott... Mintha azt hirdetné a szomorú jelenet, hogy a **Mester kitaró, örök környezetét a szeretet emberei alkotják**. Az Anya... a bocsánatot nyert megtérő... és a szeretet apostola... Ezeknek kíséretében tette meg az utolsó utat is – a sziklasír felé. A zárókő nemcsak az Úr szent testét fedte, hanem az emberek reményének záróhantjává nehezedett... Ezért volt lélekben is sötét éjszaka a pászka ünnepének éjjele.

3. De a Húsvét reggele új hajnal kezdete.

A szeretet emberei nem tudtak távolmaradni a sírtól; a szeretet Mestere pedig megjelent előttük. Nem az ijesztő jelenés rettentő izgatásával, hanem a feltámadást hirdető jelenés boldog sugárzásával.

a) Az **ősi Írás** biztatott ezzel, de a hit nem volt elég izmos a reménykedés megerősítéséhez... „Ti oktalanok, milyen nehezen hiszitek mindazt, amit a próféták jövendöltek! Hát nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy bemehessen dicsőségébe?” Aztán Mózesen kezdve valamennyi prófétánál megmagyarázta, ami az Írásokban róla szól” (Lk 24,25-27). „Azon a napon Jessze gyökere leszen a népek zászlaja” (Iz. 11,10). – Reáborulhat a Mester életére a földiek gonoszsága, de nem győzedelmeskedhet rajta a halál végérvényesen ölő hatalma sem. Aki Istentől jött, hogy mindenkit Atyjához vigyen, az **nem lehet** a földön uralkodó halál rabszolgája. Fölényes biztonsággal hirdette, hogy az Isten Fia. Az égi Atya állt mellé, hogy tanításának igazságát megpecsételje. Méltán mondta Szt. Pál: „Ha pedig Krisztus nem támadt föl, hiábavaló a mi igehirdetésünk, s hiábavaló a ti hitetek” (1Kor. 15,14). Az élet Ura a feltámadás szent csodájával igazolta égi Fiának küldetését. – A **Maga igazolása** mellett azonban **azt is** igazolta, hogy embertestvéreiről szóló szent tanítása is égi igazság. Isten egyszülött Fia arról az emberi hivatásról beszélt, melyet az ég Ura jelölt ki az embernek... Arról a hivatásról, mely a földi élet küzdelme és harca után az ég kegyelmének vételével az örök élet elnyerését célozza.

b) Az **ember** szívesen hallgatta ezt a jó hírt, de megrendült a hite, midőn az isteni Mester halálát látta. Hogyan lehetne igaz a tanítása, melynek Mestere életet emelő, maga is szolgája a mulandóságnak?... Erre a kérdésre csak a **dicsőséges sírbolt** adhatta meg a megnyugtató feleletet. Az a sziklasír, amelynek lábánál angyal hirdette: nincs itt, feltámadt! Az **emberi értelem** szerint ugyanis az igazi élet értéke mellett csak az **élet** szólhat. A halál a végesség előtti meghunyászkodás, a felébresztett remények lehullása. A feltámadás az élet diadala. A húsvéti hajnal azt hirdeti, hogy a diadalmas Mester az életet, a győzedelmes életet juttatta uralomra. A halál szemfődele nem marad végleges zárólepel, a bomlasztó sír nem marad örökké záruló hatalom, az erkölcsi és vallási érték nem lesz mulandó semmiség... Az emberi élet **belső**

tartalma végnélküli érték. Gyűjtött energia, bontakozó élet, szíromba szökkenő szépség, mely végnélküli életben nyer valóságos teljesülést. Ez pedig végül is annyit jelent, hogy a földi kincsek vesztettek értékükből, és a lelki fejlődés, a belső élet nyert végnélküli diadalt. – Az emberek vágyakozása erre felé hajlik, de bizakodó hite nehezen tudja magába zárni ennek a diadalmas reménynek a szépségét. Mintha rettegne attól, hogy ábrándban él és színes káprázatok varázsképét kergetné... Ez a nagy és nagyon vigasztaló kép merészvonalúnak és távolfekvőnek látszik. Vele szemben igen erős tónusa van a temetőben sorakozó sírhalmoknak. Nem látni egyiket sem, hogy életet hirdetne a halállal szemben...

Különösen azért sötét ez a tónus, mert sápadt arccal, tört tagokkal, elálló szívveréssel fektette koporsójába halottját a sirató ember... Még emlékének is határt szab az idő... Akit többen szerettek, azt sokan és tovább gyászolják, de akihez kevés szeretetszál fűződik, azt hamarosan elfeledik. A végzett jócselekedetek még ideig-óráig fennmaradnak... De ezek is azok emlékfüzére, akik nagyot alkottak – a családok, a népek és világ életében... Az egyszerű, szürke ember tettei hová tűnnek? Pedig ezek is életadatok, ezek is lélekből eredő megfeszülések... szenvedések... győzelmek... Az ilyen győzelmek is örök érvényt követelnek! Annál is inkább, mert az evangéliumi Mester szegénynek, törtnek, gyarlónak egyaránt –jöttetei árnyában– ígéri az örök életet. A falat kenyértörés, az üdítő pohárnyújtás elég az örök Bíró dicsérő ítéletére. A Mester szavából kicsendül, hogy a föld fölött aratott diadal és a szeretet kiáradó jósága az ember igazi értékét adja. Ezt pedig a szegény és gazdag egyaránt tudja teljesíteni. Sőt talán nagyobb a befelé gyűjtőnek érdeme, mint a kifelé dolgozó értéke. Az előbbi ugyanis a kicsiségek művészetének nagymestere, az utóbbi a zajos nagyvonalúság dobverője. Az az ember jut közelebb az éghez, aki csendesen elfordul a földről és áhítatos lélekkincsosztással érdemezi magát az égi Atya szeretetére. Az égi Atyához azonban az a gyermek esik a legközelebb, aki a végnélküli élet örömeinek teljességét élvezi. **Az a győzedelmes, aki a földi hatalom legnagyobbját, a halált örök életével meggyőzi.** Ezért akar végnélküli életet az ember, mert ebben találkozik az Atyával és itt élheti a bűnök salakjától mentes tökéletes boldogságot. – A földi sírok ennek a hitnek erejét gyengítik, de **Krisztus üres sírboltja** ennek a reménynek biztonságát hirdeti. – A halál minden ember ura, de az Úr a halál felett is győzedelmeskedik. A feltámadott Krisztus teljesíti a Róla szóló jövendöléseket és harmadnapon életre támad. Ő a megtestesült Ige, Aki emberi alakban viselte a föld terhét és fájdalmas, keserves halál kínját, de istenségének hatalmával dicsőségesen föltámadt. **Sírja beszédes sír lett;** szólt szeretteihez és szavai az egész emberiséghez szólók. **Azt hirdetik, hogy a végnélküli életbe vetett hit szent igazság, és reményeink az örök Istenatyához való átívelésre – élő valóság.**

Bef.: Az evangéliumi Mester dicsőséges sírja ezt sugározza a – **homo viator** felé, hogy van reményünk az örök életre. Az evangéliumi Mester dicsőséges sírja ezt sugározza a – **homo viator** felé, hogy biztos az utunk az örök életbe. Az evangéliumi Mester dicsőséges sírja ezt sugározza a – **homo viator** felé, hogy örök az életünk a dicsőséges Mesterrel. Azért igazi allelujás ünnep a Húsvétvasárnap, mert akkor pecsételte meg valósággá a föltámadás reményét – a dicsőséges sírbolt!

4. beszéd: Valóban feltámadt?

(Dogmatikus beszéd: Jézus életútja)

Bev.: Szólaljon meg a történelem! Mi történt Poncius Pilátus alatt Jézus Krisztus tanítása, halála és halála utáni napokban? Történjék pedig ez azért, hogy a **valóságos tény** legyen a mi hitrendszerünk alapja, és erre építsen életet a föld zarándoka.

1. Csodatevő Mester járta az országot...

a) Ezt írják fel Augustus császár idejében, Poncius Pilátus helytartó alatt álló Judea történetét író történelem lapjai... A zsidó történetíró, **Flavius** Josephus (Antiquus Jud, XVIII.5;2.–XX.91) és a római történetíró, **Tacitus** (XV 44.) megemlékezik arról a názareti

Jézusról, akit a „lázasítás miatt” halálra adtak a zsidó főpapok, és Poncius Pilátus keresztre feszítettett, utódait és híveit hívják keresztényeknek, akikre fogta Néró Róma felgyújtását (Tacitus). Ugyancsak beszél róluk **Plinius** (+113), hogy nem tartja őket bűnösöknek... Hogy mit tanított és mit cselekedett, arról történelmi leírásokat adnak Máté, Márk, Lukács, János és tarsuszi Pál, akik közül kettő vele együtt járta a nagy tanító utat.

b). Tanításának lényegét ez a tétel adta: „Az én országom nem e világból való” (Jn 18,36). Azért: „Ti keressétek elsősorban Isten országát s annak igazságát, és ezeket is mind megkapjátok” (Mt 6,33). – Röviden így szólna az egész tartalma: **az örök tájak felé mutat az élet Mestere...** (eszkatológia!). – Nagyon természetes, hogy ez a nagyvonalú tanítás gyönyörű részletekbe bontakozott. – Ezeknek gyökere eszkatológia, de tartalma és reánk ható vonatkozása **közvetlen** életben értékesül. Az Istent – Atyának hirdette. Az embert – az Isten fiának tanította. A bűnöst – Isten hivatottjának mondotta. A Messiás eléréseéről szólt. A lélek újjászületéséről tanított. Az emberek testvériségét hirdette, minek végső alapja – az Isten atyasága.

c) De amellet **csodajeleket** cselekedett. Itt az Írás közlései így foghatók együttesbe. Előre jelezte ezeket Izaiás: „Akkor majd megnyílik a vakok szeme, s a süketek füle nyitva lesz... Az Úr lelke van rajtam, mert felkent engem az Úr, elküldött engem, hogy örömhírt vigyek a szelídeknek, meggyógyítsam a megtört szívűeket, szabadulást hirdessek a foglyoknak, megnyitást a bezártaknak” (Iz. 35,5 és 61,1). – Az élő Mesterről pedig ezeket mondja az Írás: Betegeket gyógyított. „A templomba vakok és sánták mentek hozzá, s meggyógyította őket” (Mt 21,14). Vakoknak visszaadta a látást: „Mester, kérte a vak, azt, hogy lássak” Jézus így szólt hozzá: „Menj, hited meggyógyított téged. Azonnal visszanyerte látását és csatlakozott hozzá az útján” (Mk 10,51-52). Halottakat támasztott föl: Lázár, Jairus leánya... Jövendöléseket mondott. Jeruzsálemről: „Nem marad itt kő kövön, amit le nem rombolnának” (Mk 13,2). Önmagáról: „Ettől kezdve oktatni kezdte őket arra, hogy az Emberfiának sokat kell szenvednie, a vének, főpapok és írástudók elvetik és megölik, de harmadnapra föltámad” (Mk 8,31) és: „Amint ugyanis Jónás próféta három nap és három éjjel volt a hal gyomrában, úgy lesz az Emberfia is a föld szívében három nap és három éjjel” (Mt 12,40). Követőiről: „Legyetek óvatosak az emberekkel szemben, mert bíróság elé állítanak és zsinagógáikban megostoroznak titeket... Mikor bíróság elé állítanak, ne töprengjétek, hogyan és mit mondjátok. Abban az órában majd megtudjátok, mit szóljatok” (Mt 10,17 és 19). – Olyan valaki volt, Aki eltért a köznapi embertől és mintha kiverődött volna rajta a saját szava: az „Emberfia” az „Istenfia”.

2. Poncius Pilátus Keresztre adta a Tanítót.

Mi volt életének vége? – kérdezzük tovább a történelmet. Hol volt a halála? Hol volt a sírja? Mi lett végső sorsának emléke?

a) Suetonius (Vita Claudii 25) a fentiekén kívül arról ír, hogy a „zsidókat” kiűzi Rómából, mert a „Jézus” nevű lázító nyomán lázadást készítenek elő a rómaiak ellen. Arról a Krisztusról írja – persze pogány gondolatokkal pogány módon –, akit Tacitus és J. Flavius szerint Pilátus keresztre feszítettett...

b) De szólaljon csak meg az Új Testamentum négy evangélistája, és halljuk zengő énekben a történelmet író szövegnek passió énekét. Azonnal felvonódik lelkünk zárófüggőnye, és előttünk is lepereg a „nagy per” gyászos fejezete. – Feltűnik a **szanhedrin** díszes terme, a templom udvar Pétert csábító vörösölő tüze, Pilátus palotája, Heródes udvara, a „gabbata”, a halálos ítélet trónja, a Kálvária és a történelem kiindulópontját alkotó Kereszt!... Csütörtök és péntek a nagy Húsvétot előző két nap, az igazi Húsvét előestéje és a Galileai perének gyászos befejezése. – Itt függött a Kereszten az a híres pilátusi szöveg: „A Názáreti Jézus, a zsidók Királya” (Mt 27,37). – Ne idézzük a gyász történetét. Emlékezzünk utolsó szavaira: „Beteljesedett!” (Jn 19,30) – és csókoljuk meg lélekben a pogány katona lándzsáját, amely utat tört a Mester oldalán, és legottan vér és víz ömle ki belőle...

c) A helytartó is tudomásul vette az ítéletet és „végrehajtását”. Tudakozódott utána és

végső döntéssel arimateai Józsefnek adta temetésre. Történt pedig ez: „kérte Pilátust, hogy levehesse Jézus testét. Pilátus megengedte” (Jn 19,38)... Így végződött a Názáreti élete, amely emberi törvények szerint befutotta pályáját, leélte Isten szabta határát és „újonnan vájt sírban” várta Isten további rendelkezését. Sír lett a hely, ahová a hívők hite is eltemette. – e megáll-e itt a történelem?...

3. Feltámadását tanúsítják a tanítványok.

a) Húsvét reggel történetét azután így folytatja az Evangélium négy írójának egyike: „...Kora reggel értek a sírhoz, amikor a nap éppen fölkel. A hét első napja volt. Így tanakodtak egymás közt: „Ki hengeritené el nekünk a követ a sír bejáratától?” De amikor odanéztek, látták, hogy a követ már elhengerítették, pedig igen nagy volt. Erre bementek a sírboltba és észrevették, hogy ott jobb felől egy fehér ruhába öltözött ifjú ül. Nagyon megijedtek. De az bátorította őket: „Ne féljete! A názáreti Jézust keresitek, akit keresztre feszítetek? Föltámadt, nincs itt. Nézzétek, itt a hely, ahová temették” (Mk 16,4-6).

b) Feltámadván pedig reggel a hét első napján megjelenék először **Mária Magdolnának**, „akiből hét ördögöt űzött ki” (Mk 16,9). Majd megjelenéséről szólnak az **emmausziak**: „Ugye lángolt a szívünk, mikor útközben beszélt hozzánk és kifejtette az Írásokat?” (Lk 24,32). – A kételkedő **Tamásnak**: „Az ajtók zárva voltak. Eljött Jézus és e szavakkal lépett közéjük: „Békesség nektek!” Azután Tamáshoz fordult: „Tedd ide ujjadat és nézd a kezemet. Nyújtsd ki kezdet s tedd az oldalamba. És ne légy hitetlen, hanem hívő” (Jn 20,26-27). – Többször velük járt, sőt velük evett. „Jézus hívta őket: „Jöjjetek ide, egyetek!” A tanítványok közül senki sem merte megkérdezni: „Ki vagy?” – hiszen tudták, hogy az Úr az. Akkor Jézus fogta a kenyeret és adott nekik, ugyanígy halat is. Ez volt a harmadik eset, hogy Jézus halottaiból való föltámadása után megjelent a tanítványoknak” (Jn 21,12-14). – Azok állítják ezt, akik egytől egyig meghaltak Érette és a hitéért.

Bef.: Kissé hosszabb befejezést teszünk, mert kérdéssé tesszük: ez volt valóban a Mester élete? Történelmi léte, tanító élete, majd halála egészen nyilvánvaló tény; de feltámadása nem lehetett-e a vágyakozó apostolok képzeletének szüleménye? – A **menekülő emberek** nem képzelegnek, csak az igazán látottakat mondják. – Ők még a „harmadik nap” ígérését is „mi azt hittük” kétséggel nézik. „Mi viszont azt reméltük, hogy ő fogja megváltani Izraelt. De ma már harmadnapja annak, hogy ez történt” (Lk 24,21). – Az **ijedt főpapok** „ellopás hírének” terjesztésére biztatják az öröket: „...Ezek a vénekkal egybegyűlve tanácsot tartottak. Aztán sok pénzt adtak a katonáknak és meghagyták nekik: „Mondjátok: Éjnek idején, amíg mi aludtunk, eljöttek tanítványai és ellopták” (Mt 28,12-13). – De mik is az igaz érvek erre? A **meghaló** tanítványok tanúsága és az élő Egyház fenséges diadala. Azért, mert vele él a Mester! De magatok is érveljete! „Ugye lángolt a szívünk, mikor útközben beszélt hozzánk és kifejtette az Írásokat?” (Lk 24,32). Íme! Tanú a történelem múltja, tanú az Egyház jelene és tanú a ti boldogságra teremtett lelketek allelujázó öröme!

4/a. (változat) beszéd: Hátha tévedtünk?

(Etikus beszéd: Tévedhetünk-e ebben a hitben?) (Külön alkotható az előző befejezésből.)

Bev.: Milliók **hiszik** és milliók **nem hiszik**. Sőt: százezren és százezren **tagadják**.

1. A hívők – az evangélistáknak, meghalóknak, szemtanúknak hisznek.

a) Az evangélisták... Csak János apostolra hivatkozom: „Ez az a tanítvány, aki tanúságot tesz minderről és ezeket írta. Tudjuk, hogy igaz az ő tanúsága” (Jn 21,24).

b) A szemtanúk... A hitetlen zsidó nép megtért serege, a Mesterhez térő „kétkedő” emmausziak...

c) Az érte halált halók... Ezek serege az apostolokon kezdődik és a vértanúk százezreire folytatódik... Ezek élete nem a fanatikusok rajongása, hanem a bizonytalankodók **megerősödése** és ennek megpecsételése.

2. A „nem keresők” táborához tartoznak.

a) Ezekhez is beköszönt az Úr követe... (értelmi keresés... erkölcsi vágy...). Ez **alanyi** megmozdítás.

b) Jön a tárgyi hivattatás... Ez **tárgyi** indítás. Akár isteni követ, akár tanító Egyház a beszélő; minden esetben Istentől induló.

c) Jön a készséges befogadás... Ez már eredmény. Isten indul felénk, követein át szól hozzánk, és erre, befogadva az égi szót, megindul az ember.

3. Ezek érvei gyengék és érveik keresése sokszor érdekből fakadó.

a) Mert mik az ő érveik? Ellopták a tanítványok. Egyszerű feltételezés, amelynek nincs tárgyi alapja. – Talán elég ez az igazolás: az örök elalhattak, és ekkor... Gyenge érv ez, amely az **alvó örrel** bizonyít. Majd érvük: későbbi misztikus hozzáadás a messiási dolgokhoz... De hol ennek az érve? Az eredete? Hiszen nincs **idő** ilyen mítosz kifejlődéséhez.

b) Érvek alapja? Mindezt azért terjesztették, mert a főpapok féltek a néptől. – Majd az is figyelemre méltó, hogy a főpapokra hallgatók féltek az isteni ítélettől. Tehát **érdekük** volt, hogy **ilyen ráfogásos** magyarázattal éljenek.

Bef.: Ne felejtse embertestvér, hogy ezen áll a te hited! „Ha pedig Krisztus nem támadt föl, hiábavaló a mi igehirdetésünk, s hiábavaló a ti hitetek” (1Kor. 15,14). – De ezt igényli a te lelked is. Élet, élet a mi vágyunk! – De örülj annak, hogy ezt adta a te Istened! Ennek az adakozó szeretetnek jelentkezése: a Mester feltámadása. A Mester igazságáért és igazságából él az emberek nagy-nagy tábora. – De azt is jegyezd meg: erre tör a **távoljárók sokasága is!**

5. beszéd: A Húsvét kinyilatkoztatása

(Dogmatikus beszéd: A feltámadás értelmezése) – (1942, Egyetemi templom)

Bev.: Ha embernek szóló, megváltást hirdető kinyilatkoztatás Krisztus Keresztje, akkor kell hogy kinyilatkoztatás legyen Krisztus feltámadása is. Az első azt hirdeti: van engesztelés, mert Isten kegyesen fogadta Isten Fiának áldozatát. A második azt mondja: van élet, amely győzedelmeskedik a halál fölött. – Önkéntelenül tódul a lélek elé az a gondolat: mit ér a földi élet, mikor szenvedés, küzdelem a tárgyi tartalma, és a végponton elének mered a biztos és kegyetlen halál? – Ez a szent nap, Húsvét szent napja feleletet tud adni e kérdésre. Krisztus feltámadásának kinyilatkoztatott ténye az emberélet számára is – Isten kegyelméből – az örök élet biztosítékát nyerte.

1. Kérdezzük először: **Mit jelent a föltámadás ténye?**

Idézem a jelenetet, mikor Krisztus holttestének őrzői pecsétet ütnek a sírkőre, hogy senki érintő keze ne nyúlhasson hozzá, mert – mint mondták – eljöhethének a tanítványai, ellophatnák holttestét és azt hirdethetnék, hogy föltámadt. Az Írás szavait idézem: „Ez utóbbi csalás rosszabb lenne az előbbinél” (Mt 27,64).

a) A pecsét jellege, hogy bizonyosságot akar adni arról, hogy Krisztus valóban holtan pihen a sírban. Annál nagyobb lett Isten erejének a pecsétje, mert a föltámadás tényével azt a pecsétet ütötte a krisztusi élet végére, amely szerint valóság a mesteri ige, mert új életre kelt az isteni Mester.

b) A Mester tanításából az cseng: hogy minden kincsnél nagyobb az élet, minden életformánál szebb az Isten törvénye szerinti élet. Jelszava nem a halál; szava az életről szól. Az indító szó azt akarta, hogy tökéletesebb, szebb életnek legyünk keresői. – Az utolsó vacsorán kenyeret tör az apostoloknak, kenyeret szaporít tanítványainak, mindenkinek, aki az oltár lépcsőjéhez alázkodik. Így szól: „Aki ezt a kenyeret eszi, örökké él” (Jn 6,58). Az életet tanító isteni Mester a feltámadás pecsétjével azt erősíti, hogy az élet értékéről, fölemeléséről, kiteljesüléséről, istenivé nemesítéséről szól tanítása, az égi Atya szent kinyilatkoztatása. Így lett pecsétünk a halállal szemben az életet erősítő isteni szent jel.

2. A második kérdés: **Mit ad az embernek a feltámadás valósága?**

Aki ellenséges vonalak felé a béke vonalával közeleg, fehér zászlót visz magával. Ez azt jelképezi: békét hozok, a fegyvert letettem, és a zászló jele biztos utat biztosít számára. Aki

nehéz feladatra vállalkozik, akit kormánya komoly megbízással idegenbe küld, annak kezébe **salvus conductus-t** adnak, amely az idegen országok határvonalán átjárást, idegen országban biztonságot és sértetlen hazatérést biztosít. Aki mint katona vagy polgári életben valamely hősiességet végez, annak uralkodója nemesi levelet ad, ezzel pecsételi meg, hogy az ország hősvévé nemesedett. Egyesek nemeslevelei szerint nemzetnek is szoktak **magna charta-t** adni, amint az angol és magyar nemzet is 9 év különbséggel kaptak szabadságlevelet, hogy a túlzó karhatalommal szemben önértéküket biztosítani tudják örök dicséretül.

a) Megérdeklődném Húsvét kinyilatkoztatásától, mit jelent az emberiségnek? Húsvét az emberiség **Magna Charta**-ját hirdette a sírnál, jegyezte a föltámadás tényével és nyújtotta a mi föltámadásunk reményét. Szabadulás történik az arimateai sziklasírjánál, és szabadság biztosítatik az embernek. Föld hatalma alól szabaduló ember így tud belenőni a jövő életbe. Hogy a síron túl föltámad a húsvéti meghirdetésnek lélek magna charta-ja; és annak megemelő ereje van. Mit ér, ha van minden hatalom a földön, de nem biztosítatik túl a síron, ha elveszti hatalmát a koporsó fölött? Húsvét hatalma az, hogy a sír deszkáit megkopogtatja, föld göröngyét levetheti és meghirdetheti Krisztus kegyelméből: föld, hatalom, halál felett úrrá teremtett az Isten!

b) Húsvéti föltámadás ténye végül is Isten adta kinyilatkoztatás. Azért nyilatkoztat Isten életútján, mert hiszen életet hirdet Krisztus egész tanítása és szentnek látott élete. Nem égzengéssel hirdeti az újra éledt élet diadalát, hanem ifjú ajkán: „Nincs itt, föltámadott” (Lk 24,6). Ez a hang és ez az isteni akarat letöri a halált erősíteni akaró, szent sírt záró pecsétet. És az egész megváltás történetére reáüti az örök igazság törhetetlen pecsétjét. Az emberlélek vágyát ezzel a nagy levéllel, a feltámadás **Magna Charta**-jával teljesítette a Megváltó, és így – ez az isteni szabadságlevél – föld és halál hatalma alól való szabadulást hozva az élet diadalmas szabadjává nemesítette az embert. Ha így néztél a húsvéti föltámadásra, ténye szemedbe csillog, a világ gyönyörűséggé válik, a föld szolgálattá alázkodik, és megérzed: ég Ura szolgának teremtette a földet. Nem igában fetregő az ember, hanem megemelt lélek. Isten szabadjának ténye – urává tette a földnek.

Bef.: Utolsó mondatnál hálára nyíljék ajkunk a Mindenható előtt: köszönöm Uram, hogy a föltámadás kinyilatkoztatása fölébreszti a reményt az élet kiteljesülésére, uralomszerzésre a föld és halál felett. Köszönöm Uram, hogy ez az isteni kegyed azt is biztosítja, hogy **valóság** az élet, a messzeségbe vetett hit, amelynek erejében az örökélet kapuja előttünk is feltáruul égi ajándék.

6. beszéd: „Nolite timere, ego sum” (Lk 24,36)

Bev.: Kongó harangok mély akkordokban zúgnak a feltámadás szent napján. A nagypénteki gyászfátyol elszorította szívünket, de a húsvéti alleluja feloldotta köteléküket. Messzeszálló, zengő ércszavuk vérző szívekig jutnak, s vigaszt hirdető beszédük ércnyelven továbbítják a krisztusi szót: „Nolite timere, ego sum”... „Ne féljete, én vagyok”. – Különös beszéd ez... Hogy is lehetne félni az élet megjelenésétől?... Hiszen minden porcikánk, minden megrezdülésünk élet után áhítozik!... A mozdulatlanlás, az elpihenés is idegen a tevékeny ember előtt, pedig ezek csak előképei az életalvának... A haláltól pedig egyenesen megretten a lélek... Különös tehát a biztatás: ne féljete, én vagyok!... Ez a biztatás azonban azért hangzik, mert a nagypénteki Kereszt és a krisztusi sírt záró ormóttan kódarab agyonnyomorító súlyként nehezedik a hívő sereg lelkére. Meghalt a Mester! –ez a fájdalmas hang sírt ki a tanítványok lelkéből. Eltemette reményeinket! –ezt zokogta a csalódott lelkek sokasága. Ezeknek a megszorodott, törődött lelkeknek **nagyon is kellett a bátorító, ébresztő, dédelgető hang: ne féljete, én vagyok!**... Kellott a vigaszt hozó bátorítás, mely az elpihenő, elalvó reménységet ébresztgette: „bízatom, én legyőztem a világot” /Jn 16,33/. Amiben hisztek és reméltek, ami életek értékét adja, az szent valóság. – Ennek a szent valóságnak

erejében gyógyult be a Mester halála okozta lélekes, ez űzte el a kétség rémeit, ez edzette meg a tanítványok lelkét úgy, hogy áldozatos hírnökei lettek a feltámadt Krisztusnak. – A húsvéti ünnepkör változatos hangulataiban elmélyedő lélek a mai emberben is ráismer az igazi Nagypéntek és Nagyszombat szomorodott lelkű tanítványaira. Ma is fáradtan és kétségek között meredünk a nagy világba. Az élet vágya, az emelkedés és előretörés kérlelhetetlen ösztökéje a magasságok felé lendít; de a prózai élet szürkesége, a szenvedések, küzdelmek sorozata, a csalódások, az összeomlások, a megroppanások gyötrelmei a lapályok sivárságába taszítanak. A magasságok láttára a nekivágásban lelkesítő éneket énekelünk, az összeomlás törődöttségében azonban a „Miserere” az énekünk... **Csodálatos egyveleg ez.**

Nemcsak kivételes egyéniségek zengik egyiket-másikat, hanem mindenki életében egybecseng a kettő együttese. A kérdés csak az: kiben milyen dallam adja a vezető futamot?... A felsőbbrendű élet keresése, az örök élet igénylése diadalmas melódia; a föld terhének érzete, a földi gravitáció vastörvénye a szomorú akkordokat hozza rezgésbe. Az az igazi, teljes ember, akiben oly erős a világ fölé emelkedő élet vágya, hogy harsogó zúgással veri el a letöröttségnek, földiesnek mellékütemeit. Ez az életerős ember azonban nem sok példányban tapossa a földet. A nagy víziók emberei, Szt. Ferencek, Szt. Teréziák kimagasló ormai a föld lapályainak. A hétköznapi élet elfödi az emberek kilátását, az élet nehéz hengere összeropantja a bizakodók reményét... A Kereszt súlya agyonnyomja a gyenge vállat... A fájdalom érzése lemondó éneket csendít az emberi ajkakon. Ezeknek, minékünk **igen nagy szükségünk van a biztatásra.** Hiszen mi alkotjuk az emberek nagy tömegét. Mi, a gyengék, a küszködők, a könnyen eltévelyedők. Azért nézünk áhítatos lélekkel a Húsvét ünnepére, mert **az Úr feltámadásában összes reményünk, vágyunk zálogát, diadalát látjuk.** – Nekünk nem volna virágos a rét, zengő a liget, dalos a pacsirta, ha állandó kíséretét az őszi levélhullás susogása adná... Az élet – „nagyvilágé”, „kisvilágé” egyaránt – akkor örvendetes, színes, virágba öltöző, ha megérezzük benne az Isten leheletét. Az embernek élete pedig akkor elhivatott, ha valóság az, hogy Istentől jöttünk, Istennel járunk, és Istenhez megyünk. Az örök élet távlata nélkül annyira összeszűkülne a földi lét, hogy végnélküli gyászinduló volna az emberiség éneke. Vándorutat járnánk – a sírgödör felé. Még a bizakodó hang sem csendülne ki a mi „zarándokénekből”, mert semmiképpen sem tudnánk megédesíteni, vagy meghosszabbítani az áhítózt életet. – Pedig lelkünk legősibb vágya az élet. Tartalma is igényünk. A tevékenység, a boldogságság nélkülözhetetlen számunkra. Vágyva vágyakozunk utána. Ábrándos gyerekként futkosunk a világban. Hajszolódva keressük, kutatjuk a boldogságot... Ki az élvezetek kelyhében, ki a tudás, a művészet szépségeiben. Végre is csak akkor nyugodna meg a lelkünk, ha az örömök teljessége lenne osztályrészünk. – De van-e ilyen megoldás a világon? Az élet minden paránya és csillagóriása a mulandóság bélyegét viseli. Magunk élete is minden pillanatban elváltozik. A jelen meg sem fogható. Azonnal halott. Múlttá lesz, melyet nyomon követ a jövő. Csak a végtelenség szintájában tűnik el a tér, az idő kategóriája. Itt állhat élénk a boldogság teljessége. – Ennek a messzeségben sejtett, de bennünk lakozó életnek isteni hírnöke volt az evangéliumi Mester. Erről a köztünk lévő országról prédikált csodálatos dolgokat. Ez a hit élesztgette egyszerű tanítványainak lelkét. Ezért az örök életért tudták föláldozni a földieket. Rettegve őrizett kincsünk ez a tudat. Örömünk, boldogságunk. Félő és remegő fázós lélekkel húzódnánk össze, ha valamiféle kegyetlen esemény ingatni kezdené hitünket. A Nagypéntek kínos délutánja ilyesféle dolog... Lelket ingató... Hisz a Mester, a mi reményünk – halott...

Bef.: „Nolite timere, ego sum”. Ezért bátorító, felemelő ünnepet, boldogságságot hirdető az Úr első szava: Ne féljetek, én vagyok!

7. beszéd: Kétkedők

(Erkölcsei beszéd: A kétkedő lelkek vigasztalása)

Bev.: Feltámadt Krisztus e napon, alleluja! – zúg a feltámadási ének. Krisztus ezzel a di-

adalmas ténnyel bélyeget ütött az élet örökségére. Zászlót lenget és azt mondja: „én legyőztem a világot” (Jn 16,33). Tehát örülni kell, vigadni kell, mert az élet, a munka nem hiábavaló gyötrem, hanem olyan szent erőfeszítés, melynek értéke örök. Előtted áll Krisztus! Szenvedett, meghalt, föltámadott! Örvendj ember! Feltámadsz te is! –De mégis: az emberek egy része szárnyaszegett, letört! Látják a feltámadás tényét, de lelkük holt tavát az öröm mégsem kavarja fel. Mi az oka ennek?

1. Erősen kapaszkodnak a földbe.

a) Ezeknek elseje azok, akik az életet megsemmisülésnek tartják. Akik nem hisznek lelküknek, mely életet sürget, mely nem akar megsemmisülni. Akik nem hisznek annak a pecsétnek sem, melyet Krisztus ütött az életre...

b) De vannak köztünk olyanok, akik tételben vallják a feltámadásból az élet örök érvényességét, mégis törött lelkek és leívelő életfolyondárok. Az Evangélium megmagyarázza: „Hát nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy bemehessen dicsőségébe?” (Lk 24,26)... Nem értették a régi apostolok és nem értik a mostani emberek egy része sem a szenvedés alapcsengését. Nem látják be, hogy a **szenvedés készít elő az örök életre**. Ennek a gondolatnak megértése szárnyat adna az embernek, ha be tudná állítani a szenvedést az életbe. Csak a Golgota után jön a feltámadás.

2. És nem törekednek az égbe.

A márvány töretik és úgy finomul. Az állatszoktatás sokszor kellemetlen, de eredményes és megszokja az értelmesnek látszó cselekvéseket az öntudatlan állat.

a) Az ember öntudatosan él, tudja, hogy él; tudja, hogy szenved; érti, hogy ez leszorítja; de a viszonyt meg kell értenie, hogy a föld az Isten terve szerint az élet küzdőtere.

b) Tudnia kell azt is, hogy a szenvedés az élet útja... Ez elszakít a földtől és fölemel az égbe. A szenvedés útja erősít és kifejleszt egy felsőbbrendű életre. Nagy emberek azok, akik küzdeni és győzni tudnak. Krisztus is erős lélek: viseli a Keresztjét, de diadalmaskodik a feltámadásban. – A természetnek hinni kell, mely minden fejlődést előretörő robbanásszerű lendülettel szolgál. Hinni kell a nagy embereknek is, akik a küzdés révén lettek nagyok. – De mindenekfelett hinni kell Krisztusnak, akinek szenvednie kellett, míg diadalmaskodhatott a feltámadásban.

Bef.: A feltámadás gondolatának megértése és a szenvedésfejlesztés lélektanának megfogása adja az élet értékét. Krisztusnak így kellett bemennie országába. Neked is így kell bemenned országodba, hogy szenvedéseid nyomán kifejlődve – te is feltámadjál!

8. beszéd: A nehéz sírszikla

(Erkölcsi beszéd: A lelkek súlya)

Bev.: Krisztus sírját záró durva kődarab nemcsak egy holt tetemet, hanem a jólelkű tanítványok összes reményét lezárta a bizonytalanság ködös barlangjába. – A szomorú temetés csak **külső szertartása** volt annak a rettenetes **belső szertartásnak**, amely a tanítványok lelkében földelte azokat a reményeket, melyeket Krisztus tanítása keltett bennük. Temették ezt a reményt, azt a vigasztaló tudatot, hogy velük lesz a lelkeket gyógyító, könnyeket szárító Jézus. – Temették azt a kedves tudatot, hogy Atyjuk lesz az Isten, és ők mindnyájan **egyek** az Isten szeretetében... Mindezt a szép reményt kitepte a szívekből a Nagypéntek, és elfödte a Krisztus sírjára hengerített durva kődarab. – A zsidó főtanács pedig gondoskodott, hogy fel ne támadjon többé. Öröket állított a sírhoz, lepecsételi, hadd temesse el örökre azokat a nemes gondolatokat, melyeket Jézus vallott.

1. Ember életét és lelkét nyomhatja a kődarab.

Három napig nyomja a lelkeket az a kődarab, amely alatt reménységeik heverték. – Vasárnap virradóra a reményeikben csalódtak a sírhoz mennek, hogy megkenjék Jézust. „Ki hengeríti el nekünk a követ a sír bejáratától?” (Mk 16,3) – kérdik egymás között... Szegény jó lelkek! Ne féljete! Az igazi terméskövet talán elhengeríti nektek a szereteten meginduló

római katona és megengedi, hogy jelenlétében megkenjétek őt; de, és ez a nagy de: ki fogja elhengeríteni lelkekről azt a nagy követ, mely Krisztus halála után **reményeiket** préseli semmiséggé? Lesz-e valaki, aki meggyőz benneteket arról, hogy mindez valóság? Erre még gondolni sem mertetek! Hiszen ehhez nem elég a veletek érzők vigasztaló szava, ehhez nem elég az idő, mely sebeket hegeszt és gyötrelmeket csillapít, ehhez a tény volna elég, ha elétek állna, eleven, új erővel az, aki három évet töltött veletek és azt mondaná: bizzatok! Istenfiának mondtam magamat és most isteni erővel új életre keltem, hogy élve, győzve, személyemben tegyek bizonyosságot mindenről, amint megmondtam nektek!

2. De Isten tervét nem zárhatja a rideg szikla.

a) Isten terve valósuló, ember boldogulása sem gátolható. Ad-e az Isten neki olyan erőt, hogy fedjen reményeket, isteni tanokat? Elnyomjon lelkeket, nemes megnyilatkozásokat? Hát éljünk kételkedésben? Ne lássunk tisztán, hogy az Isten igazán szeret minket? Ne tudjuk biztosan, hogy bűneink bocsánatát megnyerhessük? Ne érezzük azt, hogy az Istennel lelki közösségben élhessünk? Hát ne érezzük örökkévaló értékeinket, melyeket Krisztus annyiszor hirdetett?

b) A lélek rettegve és félve felelne ezekre a kérdésekre, de megfelel helyette az Isten angyala a kő elhengerítéséről gondolkozó asszonyoknak, amikor azt mondta: „Ne féljétek! A názáreti Jézust keressétek, akit keresztre feszítettek? Föltámadt, nincs itt. Nézzétek, itt a hely, ahová temették...” (Mk 16,6)... Igen. Elhengerült a rideg kődarab, üres, szabad lett a sír s angyali hang mondja: **Krisztus feltámadott!** – E hang és a szemtanúk tapasztalatai azután hengeríteni kezdték a **lelkekre nehezedeő követ is**. Megmozdul a kő alá temetett remény és kételkedve kérdi: hát mégis igaz az a boldogító tudat, hogy leszállt hozzánk és felemelt az Isten?! Leereszkedett az ég, kiszélesült a föld... Majd megjelenik maga Krisztus, és felfrissül az apostolok lelkülete, és hinni kezdenek azok valóságában, amit Krisztus hirdetett. Végül kibontakozik előttünk ez a szöveg: „Hát nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy bemehessen dicsőségébe?” (Lk 24,26).

Bef.: Végezetül idézzük vissza a Krisztus sírját záró kősziklát. Emberi kéz gördíti a szent sír szájához, és angyali erő hengeríti el a sír szájától. Az emberiség reményét Krisztus halálának és eltemetésének tapasztalati szomorúsága tépte foszlánnyá, de az emberiség boldog reménykedését az angyalok ajka biztatta és erősítette komoly életvalósággá. Így elhengerült a kőszikla a lelkek világából, és boldogító tudatként zengi diadalénekét az emberi lélek: feltámad és örökké boldog létszen életünk, mert Krisztus feltámadott!

9. beszéd: A húsvéti Kereszt iskolája (1945. IV. 1. Egyetemi templom)

Bev.: Nagypéntek napján az a gondolat csendült itt a Keresztre tekintő ember lelke előtt, megszólalt a Golgota Keresztje és szóló beszéddel azt hirdette mindenkinek, de különösen nekünk, szenvedő magyaroknak, hogy „az én országom nem e világból való” (Jn 18,36). – Ezt az első életiskola-tanítást magunkkal vive kérdést teszünk fel önmagunknak Húsvét Vasárnapján, vajon a mindenható Isten Egyszülöttje folytatta-e élettanítását a mai napról is az életiskolát járó embernek? – Az első nagy napnak, a Nagypénteknek tanítását az élet első iskolájának mondom; a feltámadt Krisztus nagy ünnepnapjának tanítása olyan második tanítás, amely a hittel szemben a reménynek és szeretetnek csodás tanítása. Ennek a tanításnak előkészítő iskola-osztálya vagyis és egy megvalósító osztálya és ebből csendül ki utolsó mondatnak Húsvétvasárnap szent igazsága. – A mi Urunk Jézus Krisztusnak tanításai között igen sokszor szerepel az a mondat, hogy „ne aggódjatok éltetekről” (Mt 6.25), mintha azt mondaná: ami reád nehezedik földi életben, azt másodrendűnek tekintsd amiatt, mert igaz az a mondás: „az én országom nem e világból való”. A Mindenható csodás teremtésében benne rejtőzik, hogy minden múlt szenvedés eltűnik az ember életéből, és a régi latin közmondás beigazolódik, hogy kellemes létszen minden elmúlt rossznak emléke, mert hiszen eltűnt a

közvetlen életet pusztító hatalma és fel-feltünedezik a szenvedés útján jelentkező élet első zsendülése. – De azt is halljuk a mi Urunk Jézus Krisztustól, hogy „ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mt 16,24). És azt is Tőle halljuk: „Keressétek először inkább Isten országát és annak igazságát...” (Lk 12,31). És: „Kérjétek és adnak nektek...” (Mt 7,7). – Mindezt azért mondom, hogy vegyétek észre, hogy a Mindenható emberi életet tanító csodás munkájával olyan felhangolás történik a lelkek világában, hogy azok alkalmasak legyenek arra, hogy a földi életnek nagyra tartott kincseit és értékeit másodrendűeknek tekintsék, és felébredjen bennük az a csodás, titkos, de már isteni vágyakozás: közelebb jussanak az örök ország értékeihez... – Ennek az előkészületnek második része és beteljesítője nemcsak olyan formában, ami a végcsúcsteljesítményt, a feltámadás tényét jelenti, hanem már abban a formában is, hogy a Mester szavaiból kicseng valami titkos jövődől, halál felett való győzelem, földi életből való felemelkedés, az örök életben való kiteljesülés. – Önmagára hivatkozva mondja: „Bontsátok le a templomot, én harmadnapra fölépítem azt” (Jn 2,19). „Ha fölmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonzok” (Jn 12,32) – nemcsak olyan értelemben, hogy a Keresztre magasztosulva a bűnösöket a Kereszt lábához térdeltetem, hanem a Keresztről az örök életbe magasztosulva mindenkit ebbe az életbe vonzok. Sőt ennek a gondolatnak erősítését akkor adja a Mindenható, amikor Krisztus szavaiban azt mondja: „Aki e kenyérből eszik, halált nem lát mindörökké” (Jn 6,51). – Ezek az isteni igék nemcsak előkészítések, már nem talajmunkálatai a léleknek, hanem olyan gondolatoknak elvetése, melyekből kisarjad és feltámad az embernek az a csodás szent reménye, hogy ehhez az Isten országához neki is köze legyen. – Amikor a Húsvétvasárnapnak ténye Krisztusnak a halál feletti győzelmét diadalmasan biztosítja, akkor a hittel hitt és reménnyel remélt igazság a szerető Istennek csodája folytán Krisztusban valóság és mibennünk is szent igazság léssen.

Bef.: Így jutok iskolánk végére az utolsó összefogó gondolathoz, amely adja a mai ünnep igazi tanítását. Ne feledjétek, hogy Húsvétvasárnap csodás jelképe az a Krisztus szobor, amelynek kezében diadalmas zászló van. Egyet hirdet: az élet győzelmét a halál felett. Ne feledjétek, hogy a Húsvétot idézi, amikor tavasz idején a határban jártok és egy parányi kis búzaszem zászlóként bontja első hajtását vagy kis levélkének zászlóalakját meglíbbenti a szél; mindig az a gondolat támadjon bennetek: a halál felett győz és örökké diadalmas az élet. – És mindezt azért mondom, hogy röviden fogjam össze azt a tanítást, amit a mi számunkra Nagypéntek és Húsvétvasárnap közöl. Nagypéntek szent igazsága így szól szenvedő magyar testvéreinknek: higgyétek, hogy **Isten országa nem e világból való**. Húsvétvasárnap csodás tanítása imígyen folytatja hittételét a reményről és szeretetről: **ehhez a másik világból való országhoz Krisztus kegyelmével nekem is közöm vagyok**. Nem vagyok tehát a föld népe, nem vagyok a föld sarjadéka, nem vagyok a föld egyszerű nemzedéke, hanem olyan valakinek teremtett az Isten, aki küzdelmek útján mindentől, ami salak és föld, megszabadulhat és az ezektől való megszabadulás útján követelheti magának imádkozó szeretettel Istentől azt a csodás kegyet, hogy az örök szent világokhoz neki is köze legyen. – Ha ezt az iskolát végigtanultátok, élteteket így intézitek, akkor ebből éltetek számára olyan kegyelem léssen: urai vagyunk a földnek, várományosai az égnek, az örök szent feltámadásban részesei Isten országának.

10. beszéd: A Keresztfa árnyékában...

Lásd: Nagypéntek és Húsvétvasárnap – résznel... És Nagyböjt péntekéinél...

11. beszéd: A Keresztfa fénye...

Lásd: Nagypéntek és Húsvétvasárnap – résznel... És Nagyböjt péntekéinél...

12. beszéd: A Kereszt fényében

Bev.: A történelmi Nagypéntek napján a Kereszt árnyékába húz a szenvedő, fájdalmasan bizakodók kis serege, midőn történelmi megemlékezés idején a Keresztfán látták szenvedni az Embert és a világ terhe nyomán életét ködbe húzni. Húsvétvasárnapnak csodás jelenése arról szól, hogy eloszlik a Kereszt köde, árnyéka, dicsfény bontakozik ki a Mester feje köré és vígasság, bizakodás támad a tanítványok lelkében. Megemlékezés föllobbanó mécsese mellett a keresztény hívő érzi, hogy a világnak szenvedése, küzdelme átmeneti jellegű, és igazsággá kibontakozik a szenvedésbe menő Krisztusnak Pilátushoz intézett szava: „Az én országom nem e világból való...” (Jn 18,36). Az a kérdés áll elénk: miben áll a csodás föltámadás, amely nemcsak Krisztus valóságos föltámadását hiszi, hanem azt is észreveszi, hogy a Kereszt árnyékából a Kereszt fényében tud új életet kezdeni és élni az ember?

1. Van megváltó jellege a földtől.

Azt vették észre a tanítványok, hogy nem ér sokat a Pálmavasárnap diadala, hogy az Urat királynak kiáltották, az öröm hamar eloszlik. Ez rámutat arra, hogy nem minden és nagy kincs, amivel a földön bír, és igaz lesz, hogy ruháját szerteosztják. A sirató asszonyok részvétkönnye is – a nagy fájdalom sajtolta könnyek – földre hullanak, fölszáradnak, az idő vigaszt hoz. A részvét is csak átmeneti kincs. Az egészség, amit a legnagyobb kincsnek szoktak mondani, értéktelen, mulandó. A nagy utat járó Krisztusról tudjuk, hogy korbáccsal verik, megfosztják egészségétől. Ez rámutat arra, az élet sem a legszentebb kincs; a Kereszt azt jelzi, hogy amit vettünk Istentől, az ködbe húz. Az az igazság történik: megrepednek a sziklák és ez rávetíti földi értékre a tudatot, hogy **a föld minden értéke csak átmeneti jellegű életkincs.** – Ennek a gondolatnak megváltó ereje van. Krisztus Keresztje fényként vetítődik az ember életútjára. Szünetek azt tanítják, ami történik, csak átfutó, nem érdemes hozzá ragaszkodni, meg kell magunkat tőle váltanunk, mert Krisztus és a mi lelkünk országa nem e világról való.

2. Nem csak elszakítást hirdet a Kereszt, nem csak abban áll, hogy megváltott, megszabadított a földtől, hanem az élet szárnyapásaival a hit és remény szárnyán próbál az örök életbe lendíteni.

Belső erőt a Kereszt hozza: ami történt, a Húsvétvasárnap elvonja a ködöt, dicsfénybe vonja az áldozatok Áldozatának oltárát, a föltámadt Krisztus tényéből annak az igazságnak üti kőre a pecsétjét, hogy a földtől megváltott ember Isten országában az örök élet várományosává, égi Isten-fiúvá, önmegváltóvá változtatva minden tevékenység, erőfeszítés és küzdelem által kincsgyűjtést végez az átmeneti földi életben és a gyűjtött kincsek birtokában az örök élet kapuján kopogtat. – Az emberélet ne a sír felé törjön, ahol temetés hangzik, hanem a Keresztnek erejében bizakodva örök élet gyönyörűségét vegye. Szövőd a földi életben lelked menyasszonyi köntösét, a földi ember diadallal Istenatyánk birodalmánál kopogtat. Ennek az a jellege, hogy magamban megváltó erőt érzek, hogy a föld terhétől szabaduljak, ennek a gondolatnak áldozattal szolgáljak, és ez ráhangol arra az életmintára, amelyik munkával, lemondással kovácsol értékessé. – Nem paradicsom a föld, de átváltani lehet, hogy Isten országának diadala, Krisztus dicsősége légy. Az élet pozitív formájában a megváltás tényét olyan fénybe vonja, hogy a Kereszt világító erejében fáklyává, vulkánná gyarapszik a hit mécsese. Szt. Pál mondja: „Ha Krisztus nem támadt föl, hiábavaló a mi igehirdetésünk, s hiábavaló a ti hitetek” (1Kor. 15,14). Csak az élet igazság; szörnyű gondolat az, ha ennek szentsége ködbe húz.

Bef.: Az Egyháznak szent mondata: „In cruce salutem!” – És azt éneklő: „Vexilla Regis prodeunt...” Az a Kereszt ez, amelyen meghal az áldozatok Áldozata, és halál után föltámad Krisztus. A föltámadt Krisztus Keresztje a megváltás jele és az örök élet zászlaja. Arról szól: ember, váltsd meg magad, ami föld, kísértékűnek tartsd, átmenő kincsnek. És arról szól: minden, amit végzel, lemondás gyönyörűsége az áldozat oltárán kincs, jószág szórása csodás gyűjtés az örök élet számára, – Vigyétek lelketekben az egy mondatot: örök élet csodás várományát a föltámadt Krisztus Keresztjének dicsfényéből merítem.

13. beszéd: A diadalmas Kereszt

Bev.: Három kereszt meredt az égnek a történelmi Nagypéntek délutánján. Az egyik a gonosz lator, a másikon a bűnbánó bűnös és a harmadikon a magát örök Atyának áldozatul ajánló Krisztus Urunk függött... Látszólag mindháromnak egyforma volt a vége. A gyötrő szenvedés után melléjük osont a megszabadító halál.

Aki csak emberi szemmel látta ezt a szörnyű tragédiát, annak szeme előtt szenvedés között játszódott le és egyenlő halálban végződött a Golgota vérhullatása. A Kálvária történetének azonban Nagypéntek nem volt befejezése. A földrengéssel, csodás égi jelekkel kísért délutáni három óra szörnyűségei után csendes temetés következett, majd harmadnapig imádkozó, áhítatos csend ült meg a várost, s végül angyali szó zengett végig a megriadt Jeruzsálemben: **a Mester feltámadt!** – Így a szenvedő Áldozat az örvendező bizakodók örök örömeként tért vissza égi Atyjához, hogy Magával vigye mindazokat, akik Benne bizakodnak. – A Golgota keresztjei az emberi életnek csodálatos figyelmeztetői. Köztünk is sok a **büntetés érdemlő bűnös**, kinek életvége a szörnyű halál; ugyancsak sok a bűnbánó és az égi Mesterhez forduló **megtérő bűnös**, kinek jutalma az Úr kegyéből az égi hazatérés; de kell, hogy sok legyen köztünk az Úrnak, Mesterünknek nyomán haladó, **másokért áldozatosan élő krisztusi ember**, akinek önfeláldozó szeretete, Isten előtt kedves életáldozata más emberek megemelésének is értékes szolgálata. A bűnös „halálnak halálával” hal és az örök életből is kizárja magát; a megtérő bűnös az Úr kegyelme folytán bizakodva kopogtathat az örök élet bronzkapuján; ámde az áldozatos, krisztusi életű ember minden lemondása, szenvedése olyan **feltámadt életérték** lesz, amely még a földi életben is érvényesül az emberek lelki megnevesedése érdekében, és a végső kifejlésben az örök Atya keblén találja végnélküli boldogságát. – Az Úr áldozatos Keresztje kivételesen emelkedik ki a két lator keresztje közül. Az emberiségért életét áldozó Krisztus imádkozó lélekkel fordul az ég felé és könyörülő megbocsátással tekint a földre. Minden sóhajából az a vágyakozás csendül ki: égi Atyja bűnbocsátása után Magához akarja vonzani az egész emberiséget!

Bef.: Ez az áldozatos szeretet megment bennünket és hasonló áldozatos szeretet-életre hangolja lelkünket. – Így lesz a Golgota három keresztjének egyike a föltámadást biztosító, örök életet adó – **diadalmas Kereszt**.

14. beszéd: Az örök Stúdióból

(Dogmatikus beszéd: A legjobb hír)

Bev.: Mikor még idegen fogalom volt a stúdió irányította sugárzás, a természet titkai közt pihent az éterhullám, már akkor is az emberiség felé sugározta szeretethangját az örök Stúdió...

Az ég sohasem volt néma a földre küldött emberek számára, hanem a **természetes és természetfölötti kinyilatkoztatásban** állandóan szólt az Úr! Ég a földnek! Égi Atya a földön élő gyermekeinek... Az Ég és földnek ilyen csodás kapcsolatát a legérzékenyebb szent mozzanattá avatta a Húsvét, mert az evangéliumi Mester Golgotája és az arimateai József kőszírából feltámadása a megváltott emberiség örök reményét zsendítette élet-tavasszá. Ma ugyancsak a szertartások gyönyörű dallamában cseng a „Feltámadt Krisztus e napon...”, de a történelmi Húsvét reggelén csengő angyali ének úgy járta be az egész nagyvilágot, hogy évezredek át harsonázta a **nagy leadás örömhírét** a széles mindenségen. – A rádió csodás tudománya ledönti a távolság válaszfalait. Amerika is felfigyelhet a magyar testvér szavára, muzsikájára... de az egek világából és Róma alapítása után 776-ban felhangzó: „Nincs itt! Feltámadott!...” (Lk 24,6) angyali szó úgy járta be a nagyvilágot, hogy **testvéri egységbe** fogta össze az embereket és az égi Atya szent családjaivá nemesítette mindegyiket. – Mivel pedig Szt. Pál tanítása szerint az emberi élet örök felértékelésének biztosítékát az Úr Krisztus

feltámadásának ténye adja, azért a feltámadás allelujájából az a diadalmas öröm csendül mindnyájunk felé: **mi is az örök élet hordozói és a boldog feltámadás várományosai vagyunk.** – A húsvéti hangulat győzelmes öröme azért hömpölyög duzzadó túlfeszültséggel az emberek lélekvilágában, mert az örök Stúdió ezt a megemelő, lelket hangoló és boldogító örömhírt hangoztatja: **Krisztus feltámadott, mi is feltámadunk!**

Bef.: Talán nem lesz kegyeletlen az utolsó mondat, ha csendes, lélekbezendítő hangon ezt írjuk ide: emberek, figyelem! Halljátok az örök Stúdió húsvéti diadal hírmondását: feltámadunk!

15. beszéd: A választott nemzedék

Bev.: Nagypéntek Golgotájáról a föltámadt Krisztus dicső alakjához zarándokolunk. A Kereszthez azt a kérdést intéztük: szólj, Krisztus, miben áll a megváltás csodája? A föltámadt Krisztushoz pedig: szólj, Krisztus, **kik tartoznak a megváltott nemzedék közé?**

Lukács könyvében olvassuk, hogy a tanítványok e kérdéssel az Úrhoz fordulnak: „Uram, kevesen vannak, akik üdvözülnek?” (Lk 13,23). Nem az a felelet, hogy sok, vagy kevés, hanem így szól az Üdvözítő: „Igyekeztek bejutni a szűk kapun, mert mondom nektek, sokan akarnak majd bemenni, de nem tudnak” (Lk 13,24). A szűk ösvényen be lehet jutni a mennyek országába! – Megismétlem olyan formában a föltámadt Krisztus előtt a kérdést: kik tartoznak Isten választott nemzedékéhez? – és hallom a feleletet: szűk ösvényen járj és eléred az Isten ígérte mennyek országát! De hogy biztosak legyetek az útban, két fontos jelet jelez, amely rámutat hogy helyes úton járjatok, és mindnyájan Isten választott nemzedékéhez tartoztok.

1. Szt. János könyvében olvassuk, hogy egy alkalommal a Mester arról szól, hogyan lehet az élet útján Isten országútját járni, és így hangzik szava: „Én vagyok a világ világossága...” (Jn 8,12) azt jelezvén: elhozok a ködösödő bizonytalankodó ember számára kegyelmi fényt, amely előreveti fénysugarait az életútra, hogy akik ráléptek, azt belső lelki vonzódással járlják.

A Szentlélekről így nyilatkozik: „...akit az Atyától küldök, az igazság Lelke...” (Jn 15,26), majd tüzet lobbant, a lélekfény rávilágít az élet ösvényeire, amelyen azok járnak, akik Isten országát keresik, Isten országából lélekbe kerülő megvilágítást nyernek. – Természet ködösödésében a vándormadarak ösztönében rejtőzik, hogy megsejtik, hogy hol a tavasz és biztosan találják meg a fészek helyét. Van csodás, ködös vonzódás a természetben. A magvakban van rejtett erő. Eltemetve a földbe romlásnak indul, életet kap és fölfelé igényeskedik egy szebb világba és nyiladozik Isten ege felé. Mesterséges fények, hatalmas reflektorok fényt vetnek utakra, e rádobbott fények fénycsövát vetnek, így lobbant tüsszel hosszú vonalon megvilágítják az utat. Ezek ösztönös vagy rejtett élettüzek, vagy mesterséges fények. Isten emberében nem ilyen tüzei lobbannak a léleknek. Ezt a fényt nem a természet ősi ködösödésben adta, nem lobbantotta mesterséges világítás vagy rejtett tűz, egekből kapja a kegyelmet, Krisztus csodájából ered, mely a föltámadás tényében nyer igazságot. Az ember élete sokban olyan, mint Krisztus élete. Életjárásában vannak Názáretnek, ahol áldozatos munkát végez, jerikói utak, ahol vakokkal találkozik és próbál fényt dobni lelkükre. Mint a názáreti zsinagógában tanít családi körben, a tanító az iskolában a gyermekeknek viszi Istent, Vele akarja lelküket telíteni. Van a kánai menyegzőhöz hasonlóan szórakozása, van jeruzsálemi bevonulása öröm és dicsőséggel, van keresztútja és Kálváriája. Vegye észre, hogy hogy az élet útját úgy teremtette Isten, hogy küzdelem, öröm, diadal, halál részleteket alkot a nagy egység számára, mikor Istentől vetített fényben él küzdelmes, diadal felé törő életet.

2. Az apostolok kérdik a Mestert: kik jutnak a mennyek országába? Kik azok, akik a választott nemzedékhez tartoznak?

A Mester felelete: „Nem mindaz, aki azt mondja nekem: Uram, Uram! – jut be a mennyek országába” (Mt 7,21). Gyakorlatban így alakulna gyönyörűségessé ez a tétel: nem az a

megváltott nemzedék, aki mondja ugyan „Uram, Uram!”, de külső formák megtartása mellett élet területét nem szenteli meg. Az Isten embere, akire áll az igazság, mindennél többet tesz, Atyjának akaratát teljesíti a földön. Ez a lényegek lényege. Hiába lobban tűz, amely rávilágít életútra, hiába keresel utakat, Krisztuséhoz hasonlókat, ha nem élsz úgy, ahogy Krisztus példát mutat. Nem názáreti otthon, amelyet áldozatos munkával nem töltesz be, – jerikói út vakjának szavára: „hogyan lássak!” – nem mondd, hanem imádkozva kéred Istent, hogy nyíljon meg szemed Isten világát látni. Kána lakomáján, jeruzsálemi bevonuláson úgy viselkedj, hogy az örömmel helyet tudj engedni. Ne tiltsd a vígságot! Ha keserűség jelenik meg, igyekezz több örömet juttatni. Ha élet-mézek helyett ecetet keressz, nem teljesíted Urad parancsát. Jeruzsálemi bevonulási ünnepélyen palmaágat vágj, virágot hints! Az irigység lelkét megöld, az öröm lelkét próbáld emelni. Teremtés ez, – föld országának paradicsommá teremtése. – Más a dicsőséges Krisztus és más a gyűlölködés lelke. Ha más lelkét megmérgezni akarsz, ne mondd, hogy a megváltott nemzedékhez tartozol, mert Krisztus parancsainak teljesítése nem lelkedhez tartozik. A föltámadt Krisztus olyannak tűnik, Akit azok vesznek körül, akik életnek paradicsomát teremtik,

Krisztus útmutatását **cselekvéssel** teszik sajátjukká és így valóban Krisztus követői lesznek.

Bef.: Tegyük fel a kérdést: **én hova tartozom?** Mit érdekel, sokan vannak-e a választottak, az érdekel: odatartozom-e én Isten nemzedékéhez? Ki tartozik oda, azt mindenki maga fogja tudni megválaszolni. Sok szónok azzal akar nagy lelki megrázkódtatást elérni, hogy kiszínezve beszél arról, ki fog elkárhozni. Ha elhessegetjük ezeket a gondolatokat, én, egyszerű küldöttje az Úrnak, azt kérdezném: ki tartozik a megváltott nemzedékhez? Krisztus felelete hangzik: aki keresi Istent és meg is találja, aki az Atya nyomán jár, a Fiút követi. A föld útjait járja és áldozatos élet után Isten országába jön, mert az Úr mondja: „...azért megyek, hogy helyet készítssek nektek...” (Jn 14,2). – Büszkeség, öröm töltse el, mert ti mind az Isten-fiúság hordozói vagytok, akik lelkesedéssel, kitartással akarják követni a Krisztushoz kötöttség csodáját. Kényszerítem magam, hogy Krisztusnál maradjak. Hiszem, hogy aki Istenhez törtet, azt szeretet láncával fűzi Magához, életen át segíti, az lélekben ég kegyelmével gazdagodik, életútja szeretet láncával Istenhez vezet.

16. beszéd: A szeretet záradokai

(Erkölcsi beszéd: A jelentkező Mester)

Bev.: Alleluját énekel az Egyház. Krisztus feltámadott. Kétezer éves ténynek üli emlék-ünnepét. Ma milliók állják körül a szent sírt. Az emlék ünnepén vígan énekelnek, és lerí arcukról a hangulat: örömmel van. Él Krisztus! – Kétezer évvel ezelőtt katonák állottak a sírnál hárman-négyen, és akkor nem örömet, hanem ijedelmet keltett a történelmi feltámadás. „Az örök tőle való félelmükben halálra rémültek” (Mt 28,4). – De ez nem maradhat teljesen az ismeretlenségé, a feltámadott Krisztusnak a nyilvánosságra kell lépnie, érintkeznie kellett és kell az emberekkel, hiszen **élő Ő**, és erre az **új életre** építi fel az embereknek hitét és isteni életét. – Fellebbentem a múltat és keresem, kikkel és hogyan érintkezett a feltámadt Krisztus, mert én is érintkezni szeretnék az újból élő és mindig élő Krisztussal.

1. Kikkel érintkezett a feltámadott Mester?

Három képet ragadok ki a múltból.

a) Húsvét reggelén elindul Mária Magdolna siratni és balzsammal megkenni Krisztust. Elmegy a szeretettől vezérelt jó lélek jót cselekedni, és megjelenik neki – Krisztus. Beszél vele, szemével néz reá; s lelke örvendezik, mikor Vele találkozik. Eltűnik a múlt bánata s feltámad benne a jelen vigasza, s jelen öröme. „Miután a hét első napjának reggelén föltámadt, először Mária Magdolnának jelent meg, akiből hét ördögöt űzött ki” (Mk 16,9).

b) Másik képet nézek. Emmauszba megy a két tanítvány. Búsán, teljesen leverten, mert már harmadnapja, hogy meghalt Krisztus s még mindig halott. Legjobb barát volt... Sokat

ígért... Vágyódnak utána... Bárcsak itt volna, bárcsak élne a jó Mester. A Krisztus után vágyókhöz egy ember csatlakozik, aki elbeszélget velük, vigasztalja őket, s ők – saját bevallásuk szerint – örömet, gerjedezt, finom lelki hatásokat éreznek magukban. Megvigasztalódva térnek haza, ahol felismerik az utasban –Krisztust. Most a Krisztus után vágyódnak jelenik meg a Krisztus először lelkileg, később testileg is ismertette jelenlétét. „...Betért tehát, hogy velük maradjon. Mikor asztalhoz ültek, kenyeret vett kezébe, megáldotta, megtörte és odanyújtotta nekik. Erre megnyílt szemük és fölismerték” (Lk 24,30-31).

c) Harmadik képet nézem. A mai Evangélium képét. A szomorú apostolok nemcsak vágyódnak, hanem építenek a krisztusi szóra. Kérik az Istent, hogy jelentkezék Krisztus. A reményekkel megtelt léleknek szüksége van Krisztusra. S a Krisztus nem késlekedik: „Békesség nektek!” (Lk 24,36) – mondja az egybegyűlteknek. Nem azt mondja: itt vagyok! Nem, a lélekre hat először. Ott akar békét teremteni, azt akarja, hogy a lélekben felhangozzék a feltámadt Krisztus.

2. Velem hogyan érintkezik a Mester?

Mi a XX. század emberei szintén látni, tapasztalni szeretnénk Krisztust. Nem elégszünk meg csak azzal, hogy örvendünk a múlt történelmi feltámadásának. Észlelni, kihatásaiban tapasztalni akarjuk a Keresztet. – A fellebbentett három példa utat mutat nekünk. – A kereső emmausziak előtt megvilágosodik, és az imádkozók között a jót tevő és megtérő Magdolnának jelenik meg. – E háromnál kétféleképpen jelentkezett. Lelkileg, mielőtt érzékileg megismerték volna. Sőt az apostoloknak jelezte is, hogy nem az az igazi, mikor testileg, hanem lelkileg érzem Krisztust. „Boldog, aki nem lát és mégis hisz” (Jn 20,29).

a) Keresem Krisztust! Látom az élet nagy nehézségeit, látom letört reményeim, érzem szenvedéseimet, elhagyatottságomat. Fényt, világosságot keresek. Egyszerre mellém áll valaki, szól hozzám, – megnyugtat... Íme Krisztus, a bajokat enyhítő Krisztus.

b) Keresem Krisztust! De nemcsak az emmauszi tanítványokként, hanem a többi apostol példájára. Imádkozom. Imádkozom azon nagy kegyelemért, hogy eligazodjam ezen nagy csapás közepette, mely engem ért. – Egyszerre fény támad lelkemben. Békességet érzek magamban, megjelent nekem a „Békesség veletek”-kel beköszöntő Krisztus.

c) Boldognak érzem magamat, cselekedni tudok. Segítek valakin, gyámolítok valakit, – örömet érzek magamban. De hol itt a Krisztus? „Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek.” Ott vagyok én, mert velem cselekszel és örömet, megnyugvást adok a lelkednek, hogy érezed jelenléteket – (Mt 25,40)... **Keresem és lelkileg találom, imádkozom és vigaszaiban ismerek reá, jót cselekszem, és megnyugvás lelkében jelentkezik.**

Bef.: A Tamás féle lélek azt mondja: „Hacsak nem látom kezén a szegek nyomát és ujjaimmal a szegek helyét nem érintem, kezemet pedig oldalába nem teszem, nem hiszem” /Jn 20,25/... Krisztus megfelel rá: „Azért hiszel Tamás, mert látsz engem? Boldogok, akik nem látnak és mégis hisznek” /Jn 20,29/. – Ne keressük mi testi szemekkel a Krisztust, hanem iparkodjunk lelki hatásaiban felismerni jelentkezését. A feltámadt Krisztust lehet megtalálni, aki földi szemekkel csak kivételes adomány útján látható, de a lélekbéke és lélekboldogság csodás légkörében megtalálható. – Ha fénybe szívódik a természet, ott a nap, ha sugallat cseng a lelkedben, akkor hárfá zengése csendül a szentélyben, ha boldog béke honol tiszta szívedben, akkor veled él a – feltámadt Krisztus!

*

– Majd folytatólagosan – Krisztus feltámadására támaszkodva – szélesebben fogott és sok **hit és erkölcsstani következtetést** engedő tételt is fejtegethetünk. – Ilyen lenne a következő néhány példa...

1. beszéd: Mit hirdet az „alleluja”?

(Dogmatikus beszéd: Az élet diadala)

Bev.: Van-e zengzetesebb és nagyobb felsikongás, mint ez a szó: alleluja! – Vígság, derű és diadalmas lélek kicsordulásának egy szóba faragott ditirambja. – De miért cseng ez a dal az Egyház és az Egyházhoz hű emberek ajkán? A felelet kettős.

1. Megszűnt a halál rabsága.

Ez az első. – Küzdelem az élet, és diadal után vágyódik a lélek.

a) Jött a győzelem. Győzött a szeretet. Ezért mondja az apostol: „Ha ugyanis akkor, amikor még ellenségei voltunk, Fia halála által kiengesztelődött velünk az Isten, mennyivel inkább szabadulunk meg most, hogy kibékültünk vele, annak élete árán” (Róm. 5,10). Ugyanezt erősíti mondván: „Ezért, amint a bűn egy ember által lépett a világba, s a bűn miatt a halál, és így a halál minden emberre áterjedt, mert mindnyájan bűnbeestek...” (Róm. 5,12). És végül: „Am a halál mégis uralkodott Ádámtól Mózesig azokon, akik nem vétkeztek Ádám törvényszegéséhez hasonlóan, aki az Eljövendőnek előképe” (Róm. 5,14).

b) A halálunk is az Ő halálának mintája. Természetes vége a földi életnek, de boldogító reménye az örök életnek. „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5). – Ezt hirdeti meg ütemesebb szóval mondván: „Hiszen tudjuk, hogy a halottaiból föltámadt Krisztus többé nem hal meg, a halál többé nem uralkodik rajta” (Róm. 6,9). Méltán kérdezzük tehát: „Halál, hol a te győzelmed? Halál, hol a te fullánkod?” (1Kor. 15,55). Az igazság ez: „Krisztus ugyanis azért halt meg és támadt föl, hogy holtakon is, élőkön is uralkodjék” (Róm. 14,9). Méltán örvendhet tehát az ember, mert Krisztussal élve örök az ő élete. „Ő mindenkiért meghalt, hogy akik élnek, ne maguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és föltámadt” (2Kor. 5,15).

2. Győzött az élet diadalvágya.

Ez a második. Szt. Pál megcsendíti az élet örömdalát mondván: „...hirtelen egy szempillantás alatt, a végső harsonaszóra. Megszólal a harsona, mire a holtak romlatlanságra támadnak föl, mi pedig elváltozunk” (1Kor. 15,52).

a) Eddig ez volt a vágyunk. Azt akartuk, hogy Istennel éljünk. Azért örültünk, hogy az élő Isten templomai vagyunk, mert így velünk az Isten. „Hiszen ti is az élő Isten temploma vagytok, amint Isten mondja: „Közöttük lakom és közöttük járok, Istenük leszek, ők meg az én népem” (2Kor. 6,16).

b) Most azután az a hitünk, hogy Vele élünk örökké. „Hittem, azért szólaltam meg”, mi is hiszünk, s azért is beszélünk. Hiszen tudjuk, hogy aki az Úr Jézust föltámasztotta, Jézussal minket is föltámaszt és veletek együtt elébe állít” (2Kor. 4,14). Ez az élet azután tökéletes valósággá teszi azt, hogy Isten gyermekei vagyunk és leszünk. Azért mondja az Írás: „Akkor fölkarollak titeket, s atyátok leszek, ti meg fiaim és leányaim lesztek, mondja az Úr, a Mindenható” (2Kor. 6,18).

c) Végül ez a hit és remény, boldog életünk alapja. Már itt a földön erőfeszítésre lendítő és ott az égben – a boldog Istennel találkozásban örökké örvendező.

Bef.: Zengjük tehát az alleluja diadalhymuszát, mert örök életben találja az ember életének boldogságát.

2. beszéd: Kicsoda Krisztus?

(Erkölcsi beszéd: Krisztus személyiségének ereje)

Bev.: Miért nagy a húsvéti öröm?... Mert **valóban** életvezérünk a feltámadt Mester. – Mit tanított Magáról? „En vagyok az út, az igazság és az élet” /Jn 14,6/. Boldogok lehetünk, hogy **valósággá** tette örömünket és Hozzá csatlakozó készségünket. – Kicsoda tehát számunkra a Mester?

1. Utunk...

Merre menjünk? – ez az élet legnagyobb kérdése.

a) A földi sír felé?... Isten diktálta; azaz jelezte. Természetben és tízparancsolatban. Sőt

állíthatjuk, hogy világosan meg is mutatta! Ezért zengi a Zsoltáros: „Megmutatod az élet útját nekem, színed előtt örömmel töltesz el engem, és jobboldon mindvégig gyönyörűségem leszen” (Zsolt. 15,11). Természetes azonban, hogy ennek alaptétele: járd az Isten útját és a bűnösökére ne lépj! Hallgasd csak a Zsoltárost: „Boldog az ember, ki el nem indul a gonoszok tanácsán, meg nem áll a bűnösök útján, és le nem ül a pestises székére, hanem az Úr törvényében leli kedvét, s éjjel-nappal eszébe forgatja törvényét!” (Zsolt. 1,1-2). Majd így folytatható az isteni igazság: boldog az Ő útjának követője. És erősíti is ezt a Zsoltáros szava: „Mind boldog az, aki féli az Urat, s az Ő utain jár!” (Zsolt. 127,1).

b) Égi otthon felé? Az Úr angyalt küld az igazi út mutatására. Ez már személyes irányítás: „Ő azt mondta: Az Úr, akinek színe előtt járok, elküldi majd angyalát véled s jóra vezérli utadat s kapsz feleséget fiannak rokonságomból s atyám házából” (1Móz. 24,40). – És a Mester kicsoda? **Küldött!** Hiszen csak úgy juthatunk az Atyához, ha a Küldöttre hallgatunk. „Senki sem tud hozzám jönni, ha az Atya, aki küldött engem, nem vonzza” (Jn 6,44). – És merre indít? Mindig az örök élet partjai felé. „Bizony, mondom neked: Senki sem hagyja el otthonát, testvéreit, nővéreit, anyját, gyermekét, atyját, vagy földjét értem és az evangéliumért, hogy százannyit ne kapna: már most ezen a világon... a másvilágon pedig az örök életet” (Mk 10,29 és 30). – Ugyancsak mondja az apostol: „Amint Mózes fölállította a kígyót a pusztában, úgy fogják fölmagasztalni az Emberfiát is, hogy mindaz, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,14). És ezt erősíti egyetlen mondatban a Mester: „Bizony, bizony mondom nektek: Aki hisz bennem, annak örök élete van” (Jn 6,47). – Hittel fordultunk felé – hallván, mert támasztékot kaptunk – látván.

2. Igazságunk...

Mi az élet és emberi élet gyökérigazsága? Nagyon nagy kérdés. De Ő az Igazság, tehát hallhatjuk szavát. Biztosan cseng a szava: „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12). – Valóban tudomásul kell vennetek:

a) A földi élet zarándokai vagytok. Teremtettél – földből, de kitüntettéssel – ég lehelte **szellemi lélekkel**.

b) De zarándokutokban is az égi otthon várományosai. Nem szégyenülnek a várakozók! Biztat az Írás: „Ne érje szégyen bennem azokat, kik benned remélnek, Uram, seregeknek Ura! Ne érje szégyen bennem azokat, kik téged keresnek, Izrael Istene” (Zsolt. 68,7). – Sőt azt is kérdezhetnők várakozván: de mit készítettél nekünk, Urunk? A felelet ez: „Sohasem lehetett hallani, sem fül fel nem fogta, szem nem látta, Isten, rajtad kívül, amit a téged váróknak készítettél” (Iz. 64,4). És mit kapunk mi, a hittel várakozók és reménykedők? „A mi hazánk azonban a mennyben van. Onnan várjuk az Üdvözítőt is: az Úr Jézus Krisztust” (Fil. 3,20). – Íme, ez az isteni ígélet.

3. Életünk!

De elég-e az „út és igazság jelzése”? – Az élő ember életet keres. Ő úgy **életünk**, hogy szerinte és **Belőle élünk**. – Nézzük csak!

a) A földi élet csak kezdet. De Ő ezt a kezdeti állapotot, a földi és átfutó életet is végigéli. – Született, dolgozott és meghalt. – Volt Betleheme, Judeája, Galileája, Golgotája... **Ezt** mi is éljük. Ez a mi földi otthonunk. – De éljük úgy, **áldozatosan**, mint Ő élte.

b) Végnélküli – a tökéletes kitarulás. Bevezetés a föld, kiteljesülés az ég. „Atyám házában sok hely van, ha nem úgy volna, megmondtam volna, hiszen azért megyek, hogy helyet készítsek nektek” (Jn 14,2). Sőt ezt is hangoztatja a Mester: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23). – Az azonban ne törje meg lelkünket, hogy az élet folyamán nagy az esés és elernyedés (kor és betegség, stb.). Valóságban fokozódó – a lélekkiterjeszkedés. Mindig nagyobb az életigény. Mindenki akarná az életet, csak a végnélkülivé teremtés titka kódos előtte. – De a bölcsőbb korban mindig erősebb a „messzelátás”... Így igaz: „Az ősz haj ékes korona; tisztesség útján lehet ahhoz jutni” (Péld. 16,31). Ebben a korban mindig ütemesebb az isteni életet felöltő át-

alakulás vágya és valósága... (élmények, kegyelmi erők kivirágognak: pl. az öregedők megtérése...).

Bef.: Ezeknek pecsétetes tette és igazolása a győzelmes zászlóval integető Mester. – Ezért tanítjuk: „Mester, tudjuk, hogy igazmondó vagy és nem mások szerint igazodol, mert nem vezet emberi tekintet, hanem Isten útját az igazsághoz híven tanítod” (Mk 12,14). – És ezért járjuk: „Légy állhatatos az Úr útján, a helyes belátásodban és a tudásban, akkor nyomon követ a béke és igazság igéje” (Sir. 5,12).

3. beszéd: Lumen Christi

(Liturgikus beszéd: Krisztus és az élet Fénye)

Bev.: A nagyszombati éjjeli szertartás sötét, emberrel tele templomban felgyulladt a szentelt tűz fénye és első lángolásakor, a Krisztust jelképező lánglobbanáskor felcsendült az ének: „Lumen Christi!” Íme Krisztus, a **világ fényessége!** És a szent sötétségből fényt árasztó szent tűz azután szertejárta a templomot, és minden hívő kezében fellobbant a gyertyaszál, és így fényárba vonta most már a templomot... és én így láttam a lélekszentélyek ködös birodalmát is. Mintha igazság lett volna: a **Nagypéntek ködös és szomorúan borongó légkörét fénybevonta a feltámadt Krisztus életfénye.** – Ez a csodálatos hangulat a következő gondolatokat szülte a lelkemben.

1. Bizonytalankodó gyarlóságok ködében élünk...

Igaz ugyan, hogy el-elimádkozom ezeket a szent szavakat: „Uram, te megvizsgáltál és ismeresz engem, tudod, ha leülök és ha felkelek, messziről érted gondolataimat, szemmel tartod járásomat és nyugvásomat” (Zsolt. 138,1-3). – Mégis gyarlóságom terhét érezve keresve kereslek Tégedet... Diogenész embert keresett. Mi – életutat és életcélt keresünk. – Bennem is zsongnak a kérdések, mert még hitem mécsese mellett is ködös az én lelkem.

a) Merre járunk? – ez az első kérdés. Alapja kétséges kérdés: mi az igazság? A Zsoltáros szerint ugyan vigasztal, hogy Isten parancsolatainak megtartása mellett megvilágít az Úr. „Az Úr minden útja irgalom és igazság azok iránt, kik szövetségét és bizonyosságait megtartják” (Zsolt. 24,10). Mégpedig azért, mert Róla áll ez a tétel: „Mert bőséges az ő irgalma irántunk, s örökre megmarad az Úr hűsége!” (Zsolt. 116,2). – De ennek ellenére keresve keresem: hol a „Fény”? Az a fény, amely a próféta szava alapján várható: „Nem a nap szolgál majd neked továbbra is nappali világossággal, és nem a hold fénye világít majd neked, hanem az Úr lesz neked örök világosságod” (Iz. 60,19). – Ha ezt való életünkre tudnók alkalmazni, akkor értelmetlen a ködös embernek a szenvedés, a küzdés miatti bizalmatlankodó ingadozása. De tagadva, nem tagadva mindnyájan úgy vagyunk a legjobb esetben, mint az „emmausziak”. „Mi viszont azt reméltük, hogy ő fogja megváltani Izraelt” (Lk 24,21).

b) Hová érünk? – ez a második izzító kérdésem. Életünk lefelé ívelő. Egészség, betegség, tudás, tudatlanság, erő, gyengeség egymást váltják. Sőt hitünk gyarlulása is halál felé mutat... Ezt még erősíti a Mester élettörténete. Különösen az, hogy a Nagypéntek is erre mutat. A Mester Nagypéntekje is – a látszat szerint – a halál diadalát „hirdető”. Így azután élénk mered ez az „igazság”: minden életút vége – a **sírgödör**. – Vajon ezt a sötétséget el tudja-e osztalni az emberi bölcsesség? Ide isteni szó vagy tett kell. Ide – húsvéti „jó hír” és „krisztusi feltámadás” szükséges. Ezt csak a Húsvét napja tudja fénybevonni.

2. De a feltámadás fényének özönében örömfényre ébredünk.

A Húsvétvasárnap „fényes sírboltja” lészen a boldogságunk fénykoszorúja. a. Égből jön – és földön is világít. Vágyunk isteni eredetünk. – Istentől jöttünket isteni vágyaink igazolják. „Amint kívánkozik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánkozik lelkem tehozzád, Istenem” (Zsolt. 41,2). – De hitünk is isteni gyökérzetű. Krisztus ígérte: „Le tudom rontani Isten templomát és három nap alatt fölépitem azt” (Mt 26,61). Ezt Magáról mondotta, valóvá is tette. Így reánk is vonatkoztathatjuk. Továbbá azt is leszögezhetjük: életünk – örök vágyakkal töltekező. Így tudjuk érteni Szt. János szavait: „Atyám akarata az, hogy mindaz, aki látja a Fiút

és hisz benne, örökké éljen. Én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,40). Ő Maga föltámadt és minket is erre méltat.

b) És így Isten országában teljessé válva életet boldogít. Ez a mi életünk! Átfutóan földi, de végkifejlődésben égi. Ezt mondja a Mester: „Bizony, bizony mondom nektek: Aki hisz bennem, annak örök élete van” (Jn 6,47). – Ugyanezt ismétli Lázár feltámasztásakor a Mester: „Én vagyok a föltámadás és az élet: aki bennem hisz, mégha meg is halt, élni fog” (Jn 11,25).

Bef.: **Ezt** a fényt veti életünkre a Feltámadott! Csak egy kell hozzá, hogy mi is elmondjuk Mártával: „Igen, Uram, hiszem, hogy te vagy a Messiás, az élő Isten Fia, aki a világra jött” (Jn 11,27). – Vajon van-e ennél nagyobb győzelem? A boldogító igazság ez: a föld embere – ég győzedelmese! Ez a **Lumen Christi** boldogító fényvetése.

*

– Most a húsvéti **liturgia jelképeiből** merítünk példaképpen tételt. Nagyon természetes, hogy az ilyenek is a feltámadás isteni tényéhez és öröméhez csatlakozzanak, de **keretük** olyanok, amelyek a költői színezésnek, pompázó jelképeknek bőséges teret kínálnak. – Nézzük tehát a mintát.

1. beszéd: A húsvéti zászló

(Liturgikus beszéd: A diadalmas zászló)

Bev.: A feltámadt Krisztus szobrát zászlóval a kézben hordozzuk körül a feltámadás ünneplésekor. Loyolai Szt. Ignác Krisztus zászlójának kitarásáról tartja egyik legszebb lelki-gyakorlati beszédét. – A zászlót hegyromra, várfokra vagy gyülekezési központra tűzzük, mert beszél, hív és bátorít. Miről szól és hova hív a feltámadt Krisztus zászlaja? Szinte félve mondom: kiveszem a Mester kezéből, letűzöm a népek felé, hogy lássák lobogását és hallják szavát, keressék útját és érezzék boldogító erejét.

1. A zászló fegyelmet keltő.

a) A győzelem jele és a győző köré sereglés hírnöke. Mesterünk Maga mondja: „Azért mondtam ezeket nektek, hogy békességetek legyen bennem. A világban üldözést szenvedtek, de biztatok, én legyőztem a világot” (Jn 16,33). Hívogat tehát, hogy **részesei legyünk** örömunnepeinek. Győzelemre! „Minden ugyanis, ami Istentől született, győzedelmeskedik a világon. A győzelem, ami diadalt arat a világon: a mi hitünk. Ki győzi le a világot, ha nem az, aki hiszi, hogy Jézus az Isten Fia?” (1Jn. 5,4-5). – Figyeljük csak az emberek ünnepeit. Az ünnep gondolatát adó zászlókkal ünnepelnek. Figyelmeztető jelek tehát: a zászló jelezte gondolatok diadalünnepet ülnek. „Egyben meghagyta nekik: Menjetek, egyetek zsírosat, igyatok rá édes italokat és juttassatok egy-egy falatot azoknak is, akiknek nincs; mert az Úr szent napja ez, ne szomorkodjatok tehát! Az Úrban való örömünk ugyanis a mi erősségünk” (2Ezd. 8,10). Így azután egyéni emberi lelkeket feltűzelt. Öröme! „Add, hogy örömet és vigasságot halljak, megtört csontjaim hadd ujjongjanak” (Zsolt. 50,10). – Esetleg győzelmi vágyra! Azért nagy a zászlótartó. Ő vezeti azokat, akik ünnepet ülnek vagy győzelemre indulnak. „Hát nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy bemehessen dicsőségébe?” (Lk 24,26).

b) Ahol az zászló leng, ahol a csodabeszédek hangzanak, **odasereglenek** az emberek. „Jézus a hír hallatára elhajózott onnan egy magányos helyre, hogy egyedül legyen. De a nép tudomást szerzett erről és gyalogszerrel utána ment a városokból” (Mt 14,13). Majd ezt olvassuk: „...egyszer a városokból kivonult nagy tömeg köréje gyűlt...” (Lk 8,4). Mindez azért, mert az „ember egyed” „szociális lény” és így az „együttes keresője”. Különösen olyan „ember” köré, aki a magasságok énekét zengi a vágyakozó emberek előtt.

c) Ahol a zászló leng, ott a **tömegek ereje** születik (Virágvasárnap... Nagypéntek ...).

Nem lebecsülendő! Igazi erőt az egy munka szolgálatában élők lelke ad (munkásmozgalmak, forradalmak)! – **Ilyen** erőt sugalmaz a zászló!

2. A krisztusi zászló – örök életbe segítő.

De földiek szolgálatára hív-e a győzelmes zászló? Figyeld alapját! Fehér alapon piros kereszt ékíti. Mit mond? **Fehér lélek, áldozatos élet!**

a) Ez pedig természetfeletti jellegű. – Isteni léletről beszél és áldozatot követel.

b) Sőt, **örök életre** szól és **ennek** biztos diadalával biztat. Ezért mondja az Igéről az apostol: „Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága” (Jn 1,4). – Sőt jelképben már előre hirdette Mózes: „Amint Mózes fölállította a kígyót a pusztában, úgy fogják fölmagasztalni az Emberfiát is, hogy mindaz, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,14-15).

Bef.: Kicsoda az igazi „zászlótartó”? – A feltámadt Mester. Kicsoda a feltámadást tanító zászlót lengető? A Mester egyszerű szolgálója. És kicsoda a „hazakísérő”? Ismét a **feltámadás győzelmi zászlaját lengető Mester**. – Legyen ez az imám: ennek a zászlónak a lengésére induljak, ennek tövében gyülekezzem és ennek diadalában részesüljek!

2. beszéd: A feltámadt Krisztus köszöntő szava

(Liturgikus beszéd: Pax vobis)

Bev.: A feltámadás szertartásában és a mai Evangéliumban is így csendül a feltámadt Mester első köszöntése: **Pax vobis!** – Talán nem téved az Úr egyszerű szolgálója, ha a Mester lelkének legáhítozottabb és legnagyobb kincséül adandó **ajándékával** köszönti az életküzdelmek hullámverésében zaklatott és szenvedő **embertestvéreit**. – De ennek a szeretetteljes köszöntésnek elhangzása mellett azonnal visszacseng az az ellentmondó hang is: Atyám! Hát látod te a mi emberi életünkben, sok-sok betegségünkben, szeretetszál szakadozások, halálozások tragédiájában az **emberélet békéjét!** Épp azért szólok erről, hogy **igenlő** felelettel próbáljam megnyugtatni hívő testvéreim lelkét.

1. Elhúzó a függőnyt békét áhítozó lelkek elől.

Azt is mondhatnám: mit értetek ti, embertestvérek az élet békéjén?...

a) Talán „pogány Venus-Bacchus” örömeiket?

b) Talán „hindu-elpihenést”?...

c) Talán „langyos vizű életkikötő”? Hol itt az ember küzdelme? Mert kicsoda az ember? Hindu?... Faust?... Ádám?... Harcok vívója? György lovag? stb.?... – **Tevékeny és teremő munkát** kell szeretnünk.

2. Elhúzó a függőnyt a békét hirdető Mester lélekszentélye elől.

Azt is mondhatnám: megvilágítom, hogy milyen békét kínál Ő embertestvéreinek. Valójában: a szeretet harmóniáját és dalos örömművét.

a) Harmónia: Isten és ember között.

b) Harmónia: ember és ember között.

c) Harmónia: földi szenvedés és örök élet között. Végül mi az egész? Ismétlem a fentieket. A szeretet uralma és diadala! – El ne felejtsetd! **Isten a Szeretet!** (1Jn. 4,8).

3. Elhúzó a függőnyt a Mester lélekbékéjét áhítozó lelkek elől.

Azt is mondhatnám: széles kapukra tárt lélekkel várjátok ennek a lélekbékének csodaköszöntését.

a) Szeretnétek – Istennel élni... **Istenivé** válni. Figyelem! Minden **nagyakarás** erre tör. Alapvetésben jó. Csak **föle** ne akarjon törni a véges ember.

b) Szeretnétek – testvérré nemesedni; az ölelő karok himnuszát énekelni? Minden embert idezárni? Az „egy akol és egy pásztor” ditirambját dalolni?... A szegényt meggazdagítani, a tobzódást szerényebbé tenni, de az „Isten nagy asztalánál” mindenkit „menyegzős lakodalom” vendégévé emelni?

c) Szeretnétek a belső megnyugvás békéjét hordozni?... Szervedély, túlzó igény, tétlen-

ség száműzendő és a „felsőbbrendű” életigények felfokozandók. Azután mécses lobbantandó... Olyan, amely megvilágítja az **arányt** a földi szenvedés és az örök diadal között... **Égi fény ez, amely a lélek szentélyében lobban. Ez a béke az Isten békéje!**

Bef.: Így köszönt a Mester! Így fogadja a hívó lélek! Így azután bízhattok! Boldog lesz a föld, amely fölött uralmat nyer a Mester békéje.

*

– **Szimbolikus** tételek:

1. A sírtzáró kő...
2. A kivirágzott Keresztfá...
3. A Bárány...

* * *

B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeihez írt beszédek

Húsvétvasárnap „kis liturgia”-ja diadalénekek sorozata. Először felcsendíti a **feltámadás tényét**, azután zengi az **élet diadalnapjának** himnuszát (Sequentia is!), majd a remegő és hódoló föld alázkodását, végül pedig az Úr áldozatának győzedelmes erejét dicsőíti. A **hármas könyörgés** (Oratio, Secreta és Postcommunio) – természetesen a maguk sorrendjében – az örök kapuk feltárásaért hálálkodik és maga számára is kéri, majd az áldozatok örök értékéért könyörög és végül a Szentlélek kegyelmével a feltámadt Messiáshoz való hasonulásért esdekel. – Lássuk ezeket egyenként.

1. (Introitus) beszéd: Resurrexi

(Dogmatikus beszéd: A feltámadás ténye)

„Feltámadtam és íme veletek vagyok! Alleluja! Kezddel oltalmaztál engem: Alleluja! Csodálatraméltónak bizonyult bölcsességed: Alleluja, alleluja! Uram, te megvizsgáltál engem és megismertél: Láttad megaláztatásomat, és feltámadásomat...” (Zsolt. 138...).

Bev.: Az angyal szavait hirdetem nektek, amelyek a dicsőséges sírnál hangzottak nagyvilággá: „Ne féljete! A názáreti Jézust keresitek, akit keresztre feszítettek? Feltámadt, nincs itt” (Mk 16,6). – A magyar Egyház szertartásában pedig a pap éneklő hangos szóval... De mi volt ennek az igének története?

1. Az Isten ígérete.

Menjünk vissza az Ószövetség világába...

a) Az üdvtörténet Áldozatáról így beszél az Írás: „Pedig ő a mi gonoszságainkért sebesített meg, a mi bűneinkért töretett össze; a mi békességünkért van rajta a fenyíték és az ő kék foltjai által gyógyultunk meg. Mi mindnyájan mint juhok tévelyegtünk, ki-ki a saját útjára tért; s az Úr őreá helyezte mindnyájunk gonoszságát. Fömládoztatott, mert ő maga akarta, és nem nyitotta meg száját; viszik, mint a juhot leölésre, és mint nyírója előtt a bárány, elnémul, és meg nem nyitja száját” (Iz. 53,5-7).

b) Az üdvözítendő emberről így jelez az Atya: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

2. Krisztus valóra váltotta.

Az üdvösség Áldozata – halállal áldozott, de az égi Atya – feltámadás tényével az Áldozat elfogadását igazolta.

a) A Mester áldozatát így hirdette előre a Messiás: „Most fölmegyünk Jeruzsálembe. Ott a főpapok és az írástudók kezébe adják az Emberfiát. Azok halálra ítélik és kiszolgáltatják a

pogányoknak, hogy kigúnyolják, megostorozzák és megfeszítsék őt, de harmadnapra föltámad” (Mt 20,18-19).

b) A feltámadás tényét pedig így írja le az evangélista: „A hét első napján kora hajnalban kimentek a sírhoz, és magukkal vitték az előkészített illatszereket is. A követ a sírtól elhengerítve találták. Amikor beléptek, nem találták az Úr Jézus testét... Még magukhoz sem tértek meglepetésükből, amikor ragyogó öltözetben két férfi állt mellettük. Félelmükben földreszegezték tekintetüket, de azok megszólították őket: „Mit keresitek az élőt a holtak közt? Nincs itt, föltámadt” (Lk 24.1-6).

3. Emberéletünket is ilyen magasságra juttatta.

a) Ez azután földi értelemben is értelmezendő. „Újjászületés”. „Bizony, bizony mondom neked: Aki nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). „Isteni természetben” való részesedés. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). Az örök „Szőlőtőn venyige élet”. „Én vagyok az igazi szőlőtő, Atyám a szőlőműves... Én vagyok a szőlőműves, ti a szőlővesszők” (Jn 15,1 és 5).

b) De az örök boldogságos feltámasztás tudata és feladata a földi életben is boldogság. „Ezért, szeretett testvéreim, kedveseim, örömöm és koronám: így álljatok helyt az Úrban, szerettem!” (Fil. 4,1).

Bef.: Ez a „resurrexi” értelme és boldogságának gyökérzete.

2. (Introitus) beszéd: Ego quoque resurgam!

(Dogmatikus beszéd: Az ember örök hivatása)

Bev.: Az élet fejlődését, gyengülését és halálba hajlását látom. Ha ez az emberélet valósága és teljes tartalma, akkor letörő, melankolikus dallamú az ember életéneke. – De mit csendít meg a húsvéti allelujázás?

1. A Mester feltámadását.

A Mester az élet örök Trubadúrja. Atyánk örökké él, Ővele örökké él. Ezt jelezte életdialoga tényének.

a) Ezt jelölte meg a jövendőt mondó szavaival. Az Írás így jegyzi fel: „Most fölme gyünk Jeruzsálembe. Ott a főpapok és az írástudók kezébe adják az Emberfiát. Azok halálra ítélik ... de harmadnapra föltámad” (Mt 20,18 és 19).

b) Ezt beteljesítette. Nagypéntekét láttuk, a dicsőséges feltámadást így közli az Írás: „De amikor odanéztek, látták, hogy a követ már elhengerítették, pedig igen nagy volt. Erre bementek a sírboltba és észrevették, hogy ott jobb felől egy fehér ruhába öltözött ifjú ül. Nagyon megijedtek. De az bátorította őket: „Ne féljete k! A názáreti Jézust keresitek, akit keresztre feszítete k? Föltámadt, nincs itt” (Mk 16,5-6).

2. És így az ember feltámadását.

a) Ezt ígérte. „Mindaz, aki e vízből iszik, ismét megszomjazik. De aki abból a vízből iszik, melyet én adok, nem szomjazik soha többé. Az a víz, amelyet én adok, örök életre szökő vízforrás lesz benne” (Jn 4,13-14). Tanításának lényege: eszkatológia. Minden teljes ígéretében ez a gondolat csendül: „Aki eszi az én testemet és issza az én vére met, annak örök élete van és én feltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

b) Ezt is beteljesíti. Itt már nem a múltrol, hanem boldogító jövőről van szó. Mi hiszünk szavának. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá me gyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23). – A mi sírunkra is az Ő keresztyét tűzzük. Ez a feltámadás zászlaja. Mi az örök életet várva várjuk.

Bef.: Az első ígéret teljesítése a második ígéret teljesülésének égi záloga. – És a kettő?... A mi életünk boldogsága.

1. (Oratio) beszéd: Az örök kapuk feltárulása

(Dogmatikus beszéd: Az örök kapuk zára)

Bev.: Ki zárta be az örök kapukat? Ember bűne. Ki nyitja ki a kapukat? Krisztus áldozata. – Mi biztosít, hogy **előttem** is lehullanak a záró lakatok?

1. Megszerezte – a Mester.

a) Áldozatával – Atyját engesztelte.

b) Az áldozat elfogadásával – embert megmentette.

2. Vegye birtokába az ember.

a) Földön – dolgozzék. „Meg akarsz győződni, te oktalan ember, hogy tettek nélkül meddő a hit?” (Jak. 2,20).

b) Égben – boldoguljon.

Bef.: A zárólakatok lehullanak, mert az Áldozat értem áldozta önmagát. „Táruljatok fel, hatalmas kapuk, hadd vonuljon be a dicsőség királya, táruljatok föl örök kapuk!” (Zsolt. 23,7).

*

1. (Graduale) beszéd: Az Úr diadalnapja

(Dicsőítő beszéd: Jézus diadala)

„Ez a nap, amelyet az Úr megszabott, ujjongjunk és vigadjunk rajta...

Magasztaljátok az Urat, mert jó, mert irgalma örökkévaló (Zsolt. 117,84 és 1).

Bev.: Ha az Írás mondja, akkor valóban a feltámadás napja az életvirradás hajnala. – Mert mit hozott ez a nap?

1. A Mester győzelmét.

A Betlehem az alázat indulóhelye, és a megalázó Golgota után a feltámadás sírboltja a diadal szentélye.

a) Győzött – a rágalmazók felett. Isten Fiának hirdette Magát, és gyalázzal illette az emberfia. Olvasd csak ezt a szöveget: „Amint megvirradt, összegyűltek a nép vénei, a főpapok és az írástudók, és gyülekezetük elé állították őt. „Ha te vagy a Messiás, szólították föl, mondd meg nekünk. Ő azonban így felelt: „Ha állítom, nem hiszitek el. Ha kérdezlek titeket, nem felelték és nem engedtek szabadon. Mostantól fogva azonban az Emberfia a mindenható Isten jobbán fog ülni (Lk 22,66-70). És diadalt aratott a feltámadás ténye.

b) De győzött a halál felett. A rágalmazó hang is lélekölő, de a halál – életölő. Egyetemes ellenségünk és biztosan győzedelmes. De a Mester földi életének záróakkordját mégsem tudta adni. Feltámad. „Nincs itt, föltámadt” (Lk 24,6). Mennybement: „Áldás közben eltávozott tőlük és fölment a mennybe” (Lk 24,51). És minket is odasegít. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

2. De mit adott nekünk ez a diadal? **Az emberi biztos remény teljesülését.** A küzdő ember is diadalt áhítozik. De a diadalok diadala lenne – a halál feletti győzelem. Miért?

a) Mert az ember is „életnap” után vágyódik. „Amint kívánczik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánczik a lelkem tehozzád, Istenem” (Zsolt. 41,2). Életmódjában is égi életet áhítozik. Erre céloz a Mester, mert ismeri a lélek vágyait: „Maradjatok bennem, akkor én is bennetek maradok” (Jn 15,4). Végnélküli életben is Istennel való kapcsolatot keres. Mi ugyanis „Isten rokonai” vagyunk. Ezért mondja Szt. Pál: „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5).

b) Mert az ember is a **Mesterrel való élet** után áhítozik. A szeretet virágzása ez a törtétes. Földi életünk belső tartalmát nem adja meg az **átfutó** élet. Még a földön is csak így ér-

ték: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20). – Személyes voltunk a Mesterrel élt személyes szeretet állandóságát keresi. Ezt áhítozza. Azért boldog, mikor ezt hallja Lázár halálakor: „Mindaz, aki belém vetett hittel él, nem hal meg sohasem” (Jn 11,26). Sőt ezt erősíti Szt. Pál is mondván: „Nem akarjuk testvérek, hogy az elhunytak felől tájékozatlanok legyetek, hogy ne szomorkodjatok, mint a többiek, akiknek nincs reményük. Ha Jézus, mint ahogy hisszük, meghalt és föltámadt, akkor Isten azokat is, akik Jézus nevében, Jézusban hunytak el, vele együtt föltámasztja” (1Tessz. 4,13-14). Íme ezt a feltámadásban dicsőülés dicső napját dicsóíti az emberi ajak Húsvét napján.

Bef.: De figyelj erre: az Úr dicsőségének napja – a mi boldogságunknak is hajnalhasadása.

2. (Graduale) beszéd: Az én diadalnapom?

(Pedagógiai beszéd: Az én dicsőségem napja?)

Bev.: Vajon mikor üli az ember életének diadalünnepét? A lényeg ez: a feltámadás napján. – De milyen feltámadásokat ünnepelhetünk?

1. A léleknek földön észlelhető feltámadását.

Röviden ennyit jelent: lelkünk a kegyelem erejével istenivé alakult. De ezt is a feltámadott Krisztus hozta. Mert minden kegyelem, így az újjászületés is Tőle ered. – Miben áll?

a) Temettetett – a múlt. Minden ember Ádám ivadéka, és így az elesettség állapotának gyermeke. Itt kell tehát a megváltó újjászületésével való „múlttemetés”. De mindenki egyéni bűnterhet is visel. Kell tehát –az „egyéni múlt temetkezése” is. „Amint tehát egynek bűnbeeséséből büntetés szállt minden emberre, úgy árad minden emberre életadó megigazulás egynek igaz volta miatt. Amint ugyanis egynek engedetlensége miatt bűnössé váltak sokan, úgy sokan megigazulnak egynek engedelmsége miatt” (Róm. 5,18-19).

b) Feltámadt – az új ember. Ez már eredmény. – De hogyan? Az Úr kegyelméből. Attól, amely ingyenes. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). Abból, amely az örök Szőlőtökébe kapcsol. „Maradjatok bennem, akkor én is bennetek maradok” (Jn 15,4).

2. Az élet örök feltámadását.

Ennek rövid tartalma: végnélküli az élet, és ennek boldogsága az ember igazi értéke. Ezt is Krisztus hozta. Jól kell tudnunk ezt az igazságot. A bűn büntetése a halál, és a halál feletti diadal ura a Mester.

a) A halál letörő hatalom. Gyengül az élet, és győz a halál... Minden jel arra vall: a pusztulás ereje győzedelmes.

b) Pedig valóban Istenhez juttató követ. Ha úgy nézzük, mint „hazavezető isteni követet”, akkor mást tesz. – Jól jegyezzük meg az apostol tanítását, amely szerint a győzedelmes Krisztus útján ez az ember helyzete: „Mikor pedig a romlandó test romlatlanságba öltözik, s a halandó halhatatlanságba, akkor válik valóra az Írás szava: „A győzelem elnyelte a halált, halál, hol a te győzelmed? Halál, hol a te fulánkod?” (1Kor. 15,54-55). Leválasztja a földieket és hazasegíti a lelkieket. Valóságban az Isten angyali **Charon**-ja!

Bef.: Mind a két feltámadás Krisztus feltámadásának gyümölcse. Ezt mondja az apostol írván: „Ezért, amint hordtuk a földi ember képét, úgy hordani fogjuk a mennyeknek képét is” (1Kor. 15,49).

*

1. (Offertorium) beszéd: Hódolva remeg a föld...

(Dogmatikus beszéd: Végtelen és végnélküli)

„A mennyből hallattad ítéletedet, a föld megrendült és elcsöndesedett, mikor az Isten íté-

letre kelt, hogy megszabadítson a földön minden szelídet” (Zsolt. 75,9,10).

Bev.: A nagyvilág hatalmának rengéséről olvasunk, mikor halált halt az égi Mester. Ez is hódolat jele. De az ember hódolata nem a remegés és félelem, mert lelke odafordulhat az Istenatyá felé, és a szeretet fonódásában találkozik a két élő személy. – De milyen az Isten és emberszemély **belső** élettartalmának kiemelkedő jegye?

1. Az Isten – a Végtelen Személy.

Az egész mindenség, a létezés teljessége, még a Mindenható is idekapcsolva, arról beszél, hogy a **valósága** okot és értelmet keres.

a) A személytelen anyagi lét és valóságok a **tárgyi** jelleget tárják elénk, míg a személyes, anyagi és emberi lét a szellemi élet **alanyiségát** csillantja. – Itt tehát **tárgyakról** és **személyekről** van szó.

b) De az emberi szellem oknyomozása az Ősökhoz, az okozatok okához is: Istenhez is eljut, Akiben a **Személyt** és a **végtelen** Személyt tudja felfedezni. – Itt a többet, a mindent magába záró karakterisztikont, a Végtelent találja, akit a tudatos Személy kvalitása díszít. Így tehát az Isten belső élettartalmát a Végtelen Személyiség adja.

2. Ámde az ember az Isten képe, tehát valamelyes hasonlóság kell, hogy kiverődjék rajta. Kérdezem, mi ez? **Az ember – a végnélküli személy.**

Itt, ha jól figyelünk, két gondolat szerepel: **személy** és **végnélküli** az ember.

a) És az Isten terve ez. Képére teremt és **rendelkező** hatalommal ruház fel bennünket. „...töltsetek be a földet s hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok...” (1Móz. 1,28). Sőt a **végnélküliség** kincséről is szól mondván: „...mely napon arról eszel, halált kell halnod” (1Móz. 2,17).

b) Ámde a bűnös ember veszteségéről is olvasunk. „Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe, amelyből vétettél...” (1Móz. 3,19).

c) De ugyancsak a Krisztus áldozatának isteni kegyéből való visszaszerzésről is tudunk. Olvasd csak a Mester ígétét: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én feltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54). Olvasd csak az apostol ígétét: „Hiszen tudjátok, hogy nem múlandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódokatból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19).

Bef.: A Végtelen és a végnélküli kapcsolata gyökérszeti. „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők...” (Jn 15,5)... De ugyancsak forrás jellegű a samariai asszonynak ígért víz... **Minden** az Istentől, és így a **szeretet kapcsán** fűződnek egymásba Isten, a Végtelen és az ember, a végnélküli.

2. (Offertorium) beszéd: De hódolva „remeg” az ember

(Erkölcsi beszéd: „Remeghet” az ember?)

Bev.: Hát mégis „remeghet” az ember? Hiszen az imént szeretetkapcsolat diadaláról szóltunk. A „remegés” annyit jelent, hogy felelős élete – Isten előtti megjelenésben – ítéletre vár. – Mi történik tehát?

1. „Remegve” várja – az ítéletre hívó feltámadást.

- a. Ez a remegés – a remény nagysága előtti hangulat.
- b. És bizonytalankodó a jövő élet miatt.

2. És „remegve” várja az örök életre szóló ítélet hangját.

- a. A múlt terhét érző és viselő – remeg.
- b. A tiszta élet örömét vivő – allelujás ember.

Bef.: De boldog lehet az, akinek élete nyitott könyv és aranybetűkkel írott múlt. Ennek „remegése” – szeretet és boldogság.

1. (Secreta) beszéd: Az örök üdvösség gyógszere

(Dogmatikus beszéd: Üdvösségünk alapja)

Bev.: Milyen gyógszer segíthet abban, hogy „lélekegészség” kincsét hordozhassuk?

1. Krisztus csorduló, áldozati Vére.

a) Az önként vállalt életáldozata a Mesternek. „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszerűen Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

b) A hulló Vére a Mesternek. „Hiszen tudjátok, hogy nem múlandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19).

2. Krisztus csorduló, lélekbe ömlő kegyelme.

a) Az újjászületéssel adja. „Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3.5).

b) A természetének vételével – biztosítja. „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5).

Bef.: Az emberi élet megszületése és üdvözülése végül is Krisztus érdeme és nekünk adott – ajándéka.

*

1. (Communio) beszéd: Áldozatunk – a Mester

(Erkölcsei beszéd: Mit adjak az Áldozatnak?)

„El a régi kovással, hogy új tésztaává legyetek, aminthogy kovásztalanok is vagytok! Hiszen húsvéti bárányunkat, Krisztust megölték. Ünnepejünk hát, de ne a régi kovással, sem a rosszaság és gonoszság kovásával, hanem az egyeneslelkűség és igazság kovásztalan kenyérével” (1Kor. 5,7-8).

Bev.: Az áldozási imádságunk erősen hangoztatja: Áldozatunk Maga a Mester. – De hogyan értékelje ezt az ember?

1. Hódolatos imával hálálkodjam a szeretetért.

a) Érttem jött és halált halt. Így: Isten Áldozata.

b) Érttem támadt fel. Így: az élet diadalmasa.

2. Áldozatos étellel dolgozzék a feltámadás kegyelméért.

a) Nekem is ígérte. „Én vagyok a feltámadás és az élet: aki bennem hisz, még ha meg is halt, élni fog” (Jn 11,25).

b) Nekem megszerezte. „Hiszen tudjátok, hogy nem múlandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19).

c) Nekem adományozza. „Hiszen Isten nem a haragra szánt, hanem az üdvösség elnyerésére Urunk Jézus Krisztus által, aki meghalt értünk, hogy akár ébren vagyunk, akár szunyadunk, vele éljünk” (1Tessz. 5,9-10).

Bef.: Áldozatunk – a Mester, és így üdvünk forrása az Üdvözítő.

2. (Communio) beszéd: Lélekdiadalunk legyen az életáldozat

(Erkölcsei beszéd: A mi áldozatos életünk)

Bev.: De áldozatot mutathat-e be az ember is?... Mit tegyünk, hogy Krisztus mintájára áldozatok lehessünk?

1. Legyen az életünk áldozat – az embertestvéreinkért.

a) Ők is Isten fiai...

b) Adjunk nekik mindent, mint testvéreknek...

2. Lészen így életünk diadalba szökkenő – jóságunkért.

a) Ez a szeretet – Isten előtti áldozat.

b) Az ilyen áldozat – Isten előtt jutalomra méltó.

Bef.: Áldozatot hozunk és Isten jutalmát vesszük.

*

1. (Postcommunio) beszéd: A Krisztushoz való hasonulás

(Dogmatikus beszéd: Mi a megdicsőülésünk?)

Bev.: Milyen szemmel nézhetünk a megdicsőült Krisztusra?

1. Boldogok lehetünk – diadalára.

a) Ő élt és halt érettünk.

b) Ő támadott fel hitünk és reményünk bizonyítékául.

2. Várakozók lehetünk – a mi megdicsőülésünkre.

a) Így Vele élünk – a földön. „Maradjatok bennem, akkor én is bennetek maradok” (Jn 15,4).

b) Így Vele élünk – egek világában. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Mi az áthasonulás? Természetének vétele, és így istenivé való nemesedésünk. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

* * *

B/ rész – b/ csoportja: a napi evangéliumi szöveghez írt beszédek

Az Evangélium szövege így szól: „Szombat elmúltával Mária Magdolna, Mária Jakab anyja és Szalome illatszereket vásároltak és elmentek, hogy megkenjék Jézust. Kora reggel értek a sírhoz, amikor a nap éppen fölkelte. A hét első napja volt. Így tanakodtak egymás közt: „Ki hengeríti el nekünk a követ a sír bejáratától?” De amikor odanéztek, látták, hogy a követ már elhengerítették, pedig igen nagy volt. Erre bementek a sírboltba és észrevették, hogy ott jobb felől egy fehér ruhába öltözött ifjú ül. Nagyon megijedtek. De az bátorította őket: „Ne féljete! A názareti Jézust keresitek, akit keresztre feszítettek? Föltámadt, nincs itt. Nézzétek, itt a hely, ahová temették. Most pedig siessetek, vigyétek hírül tanítványainak és Péternek: Előttetek megy Galileába. Ott majd viszontlátjátok, amint megmondta nektek” (Mk 16,1-7).

Most azután a különálló húsvétvasárnapi gondolatokat alcsoportokba foglaljuk. – Beszélni fogunk a húsvéti **jó hír alanyi** hatásáról, azután a **megváltás tárgyi** értékéről és végül az emberélet **lélekkördulójáról**. – Lássuk ezeket egyenként.

Különálló beszédek

a) *alcsoport: A feltámadás alanyi vonatkozásainak erősebb hangsúlyozása*

Jórészt arra építkeznek, hogy a feltámadás **híre** az emberélet megemelésének biztosítéka. – Majd arról is szólunk: kik a jó hír angyalai, hogy így az Egyház küldöttjének igehirdetése erősebb hangsúlyt kapjon...

1. beszéd: Jó hír

(Dogmatikus beszéd: A feltámadás ténye és alanyi értéke)

Bev.: Az apostolok lelkét mi törte össze Nagypénteken? Az a hír: meghalt a Mester. Ne színezzük ezt a szomorúságot... Inkább kérdezzük: mi emelhetne volna beteg lelküket jobban, mint az a hír: **él a Mester!**? Az Írás azt írja: „megjelent közöttük és így szólt hozzájuk: „Békesség nektek! Én vagyok, ne féljete” (Lk 24,36). Valami csodás érzés tölthette be ekkor lelküket... élmény, ébredés... bizakodás... reménykedés... Mert ők valóban érezték Szt. Pál későbbi szavainak ihletett igazságát: „Ha pedig Krisztus fel nem támadt, hiábavaló a ti hite” (1Kor. 15,17). – Mi tehát reánk nézve a feltámadás híradása?

1. A „feltámadás” híre az igazi jó hír.

Ez a „jó hír” – szóról szóra véve hír...

a) Hozzák az emmausziak. „Még abban az órában útrakeltek és visszatértek Jeruzsálembe. Ott egybegyűlve találták a tizenegyet és társaikat. Azok ezzel fogadták őket: „Az Úr valóban föltámadt és megjelent Simonnak” (Lk 24,33-34).

b) Hozzák a jó asszonyok... „Mária Magdolna, Johanna, Mária, Jakab anyja és még mások hozták ezt a hírt az apostoloknak” /Lk 24,10/.

c) Hozza Szt. Péter apostol: „Az Úr valóban föltámadt és megjelent Simonnak” (Lk 24,34). – Üzenet tehát, melynek lélekköd oszlás a jelentősége. – Az eltűnedező remény visszatért és a bizakodó hit megerősödött! Él a Mester!

2. A „feltámadás” tapasztalati ténye pedig az ő és a mi hitünk igazi érve.

a) Megjelent együttesüknek. „Miközben erről beszéltek, Jézus megjelent közöttük és így szólt hozzájuk: „Békesség nektek! Én vagyok, ne féljete” (Lk 24,36).

b) Megjelent Tamásnak együtt velük. „Nyolc nap múlva ismét együtt voltak a tanítványok, és Tamás is velük... „Azért hiszel Tamás, mert látsz engem? Boldog, aki nem lát és mégis hisz” (Jn 20,26 és 29).

c) Azután többszörösen együttesüknek. „Mikor megvirradt, Jézus kint állt a parton, de a tanítványok nem ismerték föl, hogy Jézus. Jézus megszólította őket...” (Jn 21,4)... „Ez volt a harmadik eset, hogy Jézus halottaiból való föltámadása után megjelent a tanítványoknak” (Jn 21,14). Így lett hitük erős és erre támaszkodik a mi hitünk is. – Mintha azt hirdetné ez a tény: érdemes élni, mert örök kincs az ember élete!

3. Mártírhálaluk pedig a tapasztalati hír örök pecsétje.

Hogyan igazolják ezt a szent ténnyt?

a) Ajkukon csendül az ige...

b) Életeszményt leíró tanúság. „A hívek mind összetartottak és mindenük közös volt... Egy szívvel-lélekkel mindennap állhatatosan megjelentek a templomban. A kenyértörést házanként végezték... Magasztalták az Istent és az egész nép szeretetében álltak” (Ap.Csel. 2,44-47).

c) És halálukkal pecsételték meg. Mindenik meghalt érte (Szt. Péter és András kereszthalála...)

Bef.: De csak az apostolok legjobb híre a húsvéti köszöntés? A görög szokás szerint minden hívő **ölelő karokkal** mondja Húsvétvasárnap: az Úr feltámadt! Valóban feltámadt! – Nekünk is öröm! Hitünk alapja, életeszményünk tárgya, szeretetünk örök érvénye és életünk igazi, boldogító tartalma. Vigadjunk és örvendjünk! Az élet győzött a halál felett, és örökké élő a megváltott ember.

2. beszéd: Húsvéti örömhír

(Mi az igazi öröm gyökere?) – (Megjelent: Közérdek, 1941.IV.12.)

Bev.: Az örömök örömének híre a feltámadás. Szenvedő, bizakodó, reménykedő embereknek egyetlen biztos és bátorító ígérete. Azért gyullad pírba az arcunk, mert életünk vég nélküli értékében hiszünk...

1. Emberi életünk fejlődő sodrát gátolják a szenvedő küzdelmek, és megállítják a

szenvedő küzdelem erőssége és a betegségek...

Végső akkordját pedig a szív utolsó dobbanása adja. – Pedig annyira akarnók, hogy tovább is ütemezze az élet tik-tak-ját; de ez a törtetés, ez a vágy nem talál kielégülésre. – Megíratott: születünk és meg kell halnunk! Ifjú és elaggott, egészséges és beteg, gazdag és szegény egyaránt letarolt áldozata a könyörtelen halálnak. – Ha legmélyebb feltárással vizsgáljuk lelkünket, akkor rádöbbenünk arra az elemi igazságra, hogy mindennél jobban igényeljük – az életet. Mindez annyira erős, hogy egy-egy kedvesünk temetésénél lelkünkre zuhannak a koporsón kopogó, kongó kódarabok. Ilyenkor felsikolt belőlünk az életnek, az egybetartozandóságnak viszontértete és követelve követelődünk, omló könnyeink erejével eget ostromlunk, hogy el ne szakadjanak az öröknek hitt szeretet szálai... Még síremléket is azért állítunk és díszes virágokat is azért ültetünk, hogy legalább az emlékezés szálai fűzzenek azokhoz, akiket szeretteinknek tartunk. – Az emberi tudás erőfeszítései is korlátozottak. Ha ki is tudjuk tolni bölcs orvosi beavatkozással a halál idejének határát, mégsem sikerül áttörni a kérlelhetetlen törvény döntő erejét. Örök érvényű igazság marad számunkra: a születéstől kezdve felfelé ível az élet kibontakozása, de azután az egyéni élet magassági pontjának elérése után az egyén adottságai szerint hirtelen zuhanással vagy fokozatos eséssel törünk az elerőtlenedés, a halál felé. – Amit azonban nem tud elérni az emberi erőfeszítés, azt megvalósítja az isteni segítség...

2. Az Úr teremtő tervében pihen az emberi élet végnélkülisége.

Ha nem így lehelte volna belénk az élet leheletét, akkor nem volna lelkünk tartozéka a végnélküli élet igénylése. De ezt az áhítózást nem üres vágygá, hanem valóságok valóságává változtatja át a húsvéti feltámadás. – Az Úr Jézus földi életében mindig ott rejtőzködött az a gondolat, hogy a földiek feletti világból való. Az apostolfeljedelem vallomása erősen leszögezi: „Te vagy Krisztus, az élő Isten Fia” (Mt 16,16). Ez a megvallás erőt nyer a csodák egymásutánjából és a főpap eskü alatti kérdéséből; világos értelmű lesz az elítéltetésből, amely szerint azt illeti a halál, aki „ember lévén, magát Isten fiának mondotta.” Ennek az égi küldöttnek élete pedig éveken keresztül azt a boldogító hitet szórta az emberek közé, hogy ők az istenfiai és az örök élet várományosai. – Csakhogy a Nagypéntek szomorú tragédiája a keresztfához vezette a várva várt Messiást. A halálperc előtt elhangzott szenvedő ajkáról a „Beteljesedett!” (Jn 19,30)... Az a szó, amely a reménykedő emberiségnek pillanatnyilag reményei összeomlását jelentette... Csak a Húsvét reggeli angyali ének tudta értelmezni a megváltás szent fényével a nagy tragédiát és boldogságával telíteni a vágyakozó emberiséget. Ezért lett nagy napja az apostoloknak és vigasztaló ünnepe – a mai nemzedéknek! Olyan szent nappá lett, amely beigazolta és megerősítette az emberek lelke mélyén élő vágyakozást és valósággá emelte a feltámadás nyomán folytatódó örök élet áhítózott reményét. **Az Úr feltámadt, hogy a halál után Magához emelje hazatérés után vágyakozó gyermekeit.**

Bef.: Az emberi élet csak vágyakat hord és dolgozó erőket feszít, de a Húsvét nagy fénye a valóságos élet világába emeli fel a szent vágyakozást. – Élünk, dolgozunk és meghalunk. De a halál után örök Atyánkhoz térünk. Ez a húsvéti szent örömhír.

3. beszéd: A fényesség özönében

Bev.: A sír – fényben úszik. Így írja le az Írás az asszonyok látogatása alatti látomást. De a földi fény az érték? – Csillagok, napok, csillanó-lobbanó gyertyák? Ezek mellett éjszaka lehet a lélek szentélye. Éppen azért **lélekfény** kell – az élet sötétjében!!... Erről szóljon a mai beszéd. – Milyen lélekfényt hoz a dicsőséges szent sír?

1. A fényes sír életről regél.

a) A sírok beszéde – halál.

b) Fényes sír beszéde – élet. Él a Mester. Élnek a tanítványai. Örökké élnek igéi és követői.

2. Fényes sír – örök életet ígér.

a) Földön hirdető!... De itt is boldogak. A Mester a földi élet boldogságát is szorgalmazza (Lásd: nyolc boldogság). Talán más a dallam és az ütem, de egyensúlyozott, békés az élet.

b) De az égben virágzik... Nincs ösztönös és pusztító halál. Csak isteni követ, aki **átkísér**... „Michael praepositus paradisi” – az igazi kíséző. Ott virágzás az élet. Az isteni erkölcsi értékek lélektelevényéből fakadó örök színpompa. Nem „ködös limbus” (pogány tan), virágzó élet, Isten-közelség, Isten-bírási.

Bef.: „Per crucem ad lucem”. A síron át az életbe! Földanyánktól az égi Atyámhoz! Ez a szent sír diadalhymusza!

4. beszéd: A „jó hír” angyalai

(Dogmatikus beszéd: Az Isten igehirdetői) – (1939.IV.9)

Bev.: A húsvéti Krisztus első szava az a jó hír, amelyet imigyen csendít az apostolok előtt: „Békesség nektek! Én vagyok, ne féljete” (Lk 24,36). – Kellett a jó hír azoknak, akik küszködve gondoltak arra, miért kellett történnie Nagypéntek szenvedéseinek? Nagypéntek sok **ellentmondást tartalmazó** esemény sora akkor tudott volna örvendetes ténnyé válni, ha állandó hittel érezték volna, hogy még a nehéz léleksötétség ellenére is igaz a Mester szava. De ez a bizakodás ingó nádszálembereknek nem volt sajátja. Krisztus föltámadásának ténye kellett ide, hogy elevenítő és erősítő kegyelemként álljon a kétségek között ingadozó apostolok mellett. – Ma azt kérdezem: jár-e a keresztet hordozó emberek seregében is jó hírt hirdető követ? Bejárják-e a földet azok az „isteni küldöttek”, akik az élet szent feltámadását hirdetve az embereknek reményt visznek?

1. „Jó hírt” hozó angyalok itt járnak – igehirdetők képében.

a) Jó hír az, ha azt hallanók, hogy ami baj és szenvedés – múltóban van. Olvasd csak a Mester szavát és alkalmazd magadra: „Hát nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy bemehessen dicsőségébe?” (Lk 24,26). Ezek a jó hírek lehetnek pl. ilyenek: családi életben, atyám, anyám életében erőteljes egészség köszönt be... Önszegénységemben léleknek Isten kegyelme üzen... Lélek szavában: Isten hangja csendül... Ha megtisztulásról csendít diadalmas éneket: jó hír. Annak lelkében is szól a jó hír, aki **földi életben** kíséri és hírnökök szava nyomán megtalálja a boldogságot... Gazdasági életben feltámadás... A lendületes törtétes, mely dicsőségre vezet... Ezek **jó hírek**...

b) A lélek életében jó hír, ha eltemetett a bűn, és feltámadást nyert a szent és a nemes... Így a megváltott lelkek szeméből a hála könnyei csordulnak. – Így keletkezik azután az új élet kezdésének vágya... próbálkozások egymásutánja tavaszi leheletként rügyet fakaszt a léleknek világában... Ezeknek hirdetése a jó hírek földi alakjai. Ezeknek hirdetői – a jó hírek angyalai...

2. Ezeknél azonban jobb híreket is igényel az ember.

A lélek világában sokkal nagyobb javakat keresünk, mint a természetes élet javai és lendületei. Az ember legősibb életlendülete – az élet. Az élet! Isten lelkünkbe oltotta a legősibb lendületet – az örök élet vágyát.

a) És nem lehet letagadni, az embert mindig az jellemezte, hogy örök igényese az életnek. – A halál **idegen világ**, melytől mindenki megborzad, mert benne a mulandóság zsong... Aki a halállal „találkozik”, az megretten; nemcsak mert a halál a földhöz kötő szálakat szaggatja, hanem azért is, mert a sír ködös jövőről beszél... A földi élet végén nincs más, mint elszakadt vágyak, megtört erő... pedig állandó áhítózással robban ki a lélekből: az örök élet igényesei vagyunk!

b) A természet a mulandóság hirdetője, de az ember igényli, hogy ő az örökkévalóság világába tartozzék. Gyenge ember az, aki megelégszik azzal a hamis nemzeti alturizmussal, hogy a jövő kultúra televénye legyen... Az ember igazi vágya a földi élet erkölcsi kincseinek megmaradásával színezett örök élet vágya... Hol itt a jó hír? – kérdi az ember. Abban a szent

csengésben, hogy az élet nem átfutás, sem képzelet rajzolta álmodás, hanem a lélek örök valósága, mely Krisztus feltámadására támaszkodik. A „feltámadás” azt jelenti, hogy nem maradunk itt, hanem Krisztus nyomán az örök életbe megyünk. Aki ezt megsejti, az hinni tud, és lelkében – Istentől jövő tanítás nyomán – eltűnik ami véges, és föltámad, ami örök. – A földiekben hivalkodó emberek lelkébe szeretném beharangozni ezt a tudatot: ez a föld csak átmeneti haza, ahová az Atya küldi az embert és ahonnét vissza-, hazavárja Istenatyánk. –E világban minden munka, fáradság.

c) **De mi ez a jó hír?...** A Krisztus feltámadásának híre, melyet meghirdet az Isten evangéliumi követe. **Az Úr meghalt, az Úr feltámadott!** De folytatása is vagyoni: az örök Atya hazavárja a földön élő megváltott gyermekeit... Ezt a diadalmas életdalt azonban csak azok értik meg, akik hallják és követik az életben tanító „igehirdetők” beszédét. „Ne gyűjtsetek kincset a földön, ahol moly és rozsdá emészti...” (Mt 6,19). A romlandó értékek helyett égi aranyat tegyetek az örök élet tarisznyájába. „Gyűjtsetek kincset a mennyben, ahol se moly, se rozsdá nem emészti...” (Mt 6,20). Elveszti értékét ami földi, kicsinnyé silányul ami büszkélkedik, de az örök távlatok miatt élethegegyé nő az ember, aki örök magasztalok, Isten szent országának „örömhírét” várja.

3. A húsvéti jó hír hirdetői ezt a tényt is meghirdetik.

Eddig csak igényt jeleztünk, most **tényt** várunk. Jó hírt! Vigasztalót! Olyan igecsendítés ez, mely arról szól: Isten kegyelmét véve **önmunkád által termeld ki lelked kincseit.** Így azután örökértékű kincsekkel köszönt be akkor a lélek örök világokba!

a) A pogány monda szerint a másvilágba érkező halottnak aranyat kellett kezében tartania. Az alvilág örének pénzzel kellett fizetnie, hogy átjusson a Styx folyón (Charon!). Silány emberi gondolat ez! Az **örök élet kapujának kulcsát magaddal viszed!** – jócselekedeteiddel. Egyet viszesz magaddal, amit magadból ki tudsz dolgozni, kitermelni. „Éheztem és en nem adtatok, szomjaztam és innom adtatok...” /Mt 25,35/. Ezt a jó hírt hozza Krisztus, hogy Belőle erőt nyerjen az ember, és fölébredjen lelkében az örök vágy az égi haza után.

b) A **teremtő ember** erőfeszítése szerzi meg ezt az örök hazát. A feltámadás tudatában bizakodó lelkének a föld csak lépcső, létra, támpont, ahonnan hatalmas szárnycsapással lendül Istenatyánk felé. Ezzel a jó hírrel erősítve akarunk élni a földön, az Úr kegyeivel – és elérni az örök életet Isten szent hazájában.

Bef.: Az élet világában minden pillanatnyi jó benyomást rossz követi. De fordítva is áll. Nagypéntek, Krisztus halálperce végül is az Ő feltámadását és így a ti feltámadásotokat hozta. A Megváltó kegyelme biztosította, a kereszthalál kiérdemelte és a feltámadás pecsételte, hogy a halál perce a mennyei Atyával való találkozás percévé válik. Ez a feltámadt Krisztus örömhíre! Ez hozta azt az örömet is, amely szerint a halál percében az örök találkozás csodája vár... Az Úr első szava a feltámadás után ez volt: „Békesség nektek! Én vagyok, ne féljete” (Lk 24,36). A haldokló embertestvér a megváltó keresztet fogja kezében, mert bizakodva hiszi és tudja, hogy a halál pillanata az örök Atyával való találkozás szent pillanatává lesz.

5. beszéd: Ave Crux

(1938. III. 6. Várkapolna)

Bev.: Aki az „Ave Crux” mise hangját hallja ma gyermeklányok ajkán felcsendülni, a lélek mélyén érzi, hogy egy üdvösség adatott: **Krisztus Keresztje**, melynek jele itt a kereszt. A felnőtt embert szeretném tetemrehívni. Igaz, hogy a gyermekek szavából szerzed dicsőségedet Uram, de a felnőtt ember álljon a Kereszt elé, mert jól tudjuk: a földi élet megnevesítése Krisztus Keresztje, és az örök élet záloga az Úr Keresztje.

1. Kincsel indít minket az Isten. Nem lehet az életben megjelenni, hogy a hivatás, a küldetés kincseiből nem vittünk volna.

Az Evangélium a talentumokról szóló példabeszédben szépen példázza ezt. Mindenki kap talentumokat az életbelépéskor, melyek egyrészt egyéniek, másrészt társadalmi értékek.

– A tudást, a szeretet melegét a lélek mint sugárzó értéket magában hordja. Osztt mindenkinek, akit testvérének nevez. Egyéni és szociális szolgálat akkor történik, ha a hivatás szeretete, a küldetés becsülése, az emberszeretet hatja át. Krisztust is ez a szeretet hevítette, míg rá nem feszítették a Keresztre. Az Írás mondja: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda” (Jn 3,16). Égi szeretet ténye a Kereszt. Jelképe csak annak lelkét tudja hevíteni, szeretetét indítani, aki szeretettel kapaszkodik belé és mindig gondol a Keresztre. Szemben állok a Kereszttel és érzem, hogy szenvedés nélkül nincs életújodás. – Testvéri szeretet ott van, ahol Isten atyasága fűzi egybe az embereket. Isten szeretetének végnélkülisége a keresztáldozatban jut teljességre. Ne döntsétek le a Keresztet! Ahol kereszt helyett gyilkoló fegyverek kovácsolódnak, nem emberszeretet szolgálatának munkája folyik, ott felemelkedik a durvaság, az ösztönösség keménysége. „Ave Crux” – mondja az Egyház szent himnusza, mert a Keresztből meríti az élet megnemesítését és erőinek szent érvényesítését.

2. A Kereszt azért áll az emberi élet magaslatán, hogy szent figyelmeztető legyen: a lélek a magasabb világok felé tör.

Szent jel, amely azok előtt halad, akik földi utakat járnak és Isten felé törnek. Minden Isten felé igyekezik, mint a vízcsepp, mely az ég felhőiből hull alá, csermelyekké, patakokká nő, folyammá dagad, hogy zúgó áradatban rohanjon a tengerbe. Élő szent vízcseppje az égnek. Az ember égből jöve Isten felé zuhatagozódik az élet nehézségeinek fáradságos útjain. Csak akkor tudsz Isten felé ívelni, ha a kegyelem erejével a Keresztbe kapaszkodsz. – Kedves halottaink sírja fölé keresztet tűzünk. De a temetőben csak hant lesz, ha nem áll föllette a kereszt. – A szenvedést nem bírja az ember, ha hit nem vezet, mely a Keresztből származik. Az ember szenvedését az Isten szeretete teszi értékessé. Ne döntsétek le a keresztet, mert a temető az élet kertje, a föltámadás szent televénye, kereszt nélkül csak emlékezetes hely lesz. Aki a Kereszt ellen támad, az fényt olt, szeretetet dob ki, életlendületet senyveszt. Az ilyen nyomorultabb a porszemnél. Minden értékünk a Kereszt, mely kiáltja: van szent élet és van hazatérés, hol Istenatyánk ölelő karja várja az embert! Aki megsejti, hogy a Kereszt életünk végcélban kiteljesítése, az kiáltani tudja: az Atyához haladva, a Felé siető élet biztos szent reménysége a Kereszt! Azoknak az embereknek jár az ég felé az útja, akik nem szívükön, hanem a szívükben hordják a keresztet, tiszta, gyönyörűsége kiteljesülése jeleként. A gyermekajkakon szerez dicsőséget az Úr, de a tisztult élet hárfáján zeng legszebb melódiát alázatos imádságban. Az apostollal mondhatjuk: „Engem azonban Isten őrizzen attól, hogy mással dicsekedjem, mint Urunk Jézus Krisztus keresztjével” (Gal. 6,14).

Bef.: Ebben a szent dicsekvésben úgy egyesültök, ha Krisztust követő lélekkel, étellel a Kereszt tisztelői közé álltok be, kik előtt szent jelképként a Kereszt leng, és akkor valóság lesz éltetekben a Krisztus szeretetéből áradó, kegyelemmel nemesített élet. És igazság lesz, hogy akinek életét így emeli az Úr Keresztje, érezni fogják a tudatot: Istentől jöttem, Krisztus Keresztjével élek és Krisztus Keresztjével kezemben megyek Istenatyámhoz.

* *

b) alcsoport: A megváltás gondolatainak erősebb kiemelése

De itt arra is törekedjünk, hogy valamelyes alanyi megerősödés után (kegyelem fénye!) a Kereszt jellegét tudjuk átértékelni! –Lássuk ezeket egyenként.

1. beszéd: Húsvéti szemek

(Erkölcsei beszéd: Mít keres Húsvétkor az ember?)

Bev.: Ezek is olyanok, mint a többiek. Legalábbis látszólag. Felfogják a külvilág benyomásait, átváltják a sugarak irányát és látás alakjában észrevéteik a külső tárgyakat. Az ember

így lát Nagypénteken és Húsvétvasárnap; persze akkor, ha **csak a külvilág** kontúrjainak észrevételéről van szó. – De ez mondható-e a Húsvét virradatán feltáruló szem-párra?

1. A húsvéti szempár – kereső.

Az emberi kitekintés azonban nemcsak vizuális élménykeresés, hanem a „nagyvilág” egyetemének, a „kisvilágnak”, az embernek, végül Isten és ember kapcsolatának a felmérése. – Van ebben **keresés**, de van ebben **megnyugtató lélekegyensúly találás is**. – A **keresésben** sok a köd, a bizonytalanság, a kétkedés, az ingadozás, a kapkodás, sőt sokszor szertelen kilengés. – A **találásban** finoman muzsikál a megértés, az öröm, a boldogság, a megnyugvás, mely végül is az élet diadalmas fejlesztésében nyer teljes befejezést. „...örüljetek velem, megtaláltam elveszett drahmámat”. (Lk 15,9).

2. A húsvéti szempár – találó. Az ember világa. Lélek – és Isten látása azonban **csak a húsvéti szemek fényvetése** folytán lesz boldogító. Mégpedig azért, mert az ember szemet a feltámadás szent fénye, az Úr Jézus kegyelemsugárzása valóságosan **átalakítja és az egész életet emelkedettnek, Istenhez törőnek tárja elénk**. – A feltámadás ténye a **reménykedő ember szent megerősítője**. Annyit mond: van örök élet, melybe beletorkollik a földi, küzdelmes életfolyam. De ugyancsak **önértékelést is kölcsönöz**. Olyan alakban: nem vagy darabja a mulandó világnak, hanem részese az örök isteni életteljességnek. – Életigazságnak érzem így a Mester szavát: „Én vagyok a föltámadás és az élet: aki bennem hisz, mégha meg is halt, élni fog” (Jn 11,25).

3. A húsvéti szempár – vezető.

a) Először **diadalmas életvezetésre** serkent. Ezt hirdeti: az élet nagypéntekeit a dicsőséges húsvétvasárnapok követik. Végezetül az egész világot az Isten nagy **virágoskertjének** mutatja, ahol szerető melegségben élnek Isten házanépéhez tartozó embercsaládok.

b) Ez pedig arra vezet, hogy a szeretet sugárvetésével tekintsünk szegényre, gazdagra, el-esettre és emelkedettre, bűnösrre és tiszta lélekre egyaránt. Lássuk meg mindenkiben Isten szent képét, melynek kialakításához segítő kezet kell nyújtanunk. A világot minden látó látja, de ilyen alakban csak a húsvéti szemek szemlélik. Ehhez a látáshoz vak a látó szem; ide a feltámadás szent valósága kell, mert az életet bíró és adó Krisztus tudja ilyen fénybe árasztani a nagy mindenséget.

c) Ez a látás végül is **diadalmas világszemlélet**. Olyan, amelynek alapja az Istenatyának és az embergyermeknek szent egybetartozandósága; egyúttal olyan szemlélet, amely hatalmas, ég felé meredező lépcsőzetnek tekinti az egész mindenséget, **rajta ugyanis ég felé törtet a Krisztus kegyelmével telített isteni ember**. – Aki így tudja látni a világot, és az embert, annak himnusz fakad a lelkéből. Diadalmas, boldogító és életderítő, mert Istenatyánk szerető gondoskodását, indítását, szeretetét és segítségét érzi állandóan a lelkében. Aki pedig **Isten házában él és Isten kíséretében jár**, azt nem tudja kishitűségbe taszítani a küzdelmes élet sok-sok nehézsége.

Bef.: De talán akadna kétkedő lélek is köztünk, aki szépnek és költőinek találná ezt a látást, de rettegve gondolna arra, hogy messze távolodik a valóságos élettől. Álomvilág az egész, amit a vágyakozó ember áhítozása rajzol... Ennek a testvérnek csak azt mondom: állj be zarándokéletpedd a Krisztust kereső jámbor asszonyok közé és hallani fogod a feltámadást hirdető angyali beszédet. Ez a beszéd **hitelt támaszt, a hit pedig megszabadít tégedet!**

2. beszéd: A húsvéti látás – él a Mester!...

(Dogmatikus beszéd: A Mester él)

Bev.: Miben áll a Kereszt megváltó jellege? Látunk-e valamit? Mármint olyat, ami minket is megszabadít **valamitől** és gazdagít valamivel? – Mitől szabadít meg és mivel gazdagít?

1. Megváltás a bűntől – testünk világától.

Ez azután így történik:

a) Sötét életteher látásától leszünk szabadok. Égi fény, nap az élet, mert hinni tudjuk, hogy eltemeti bűneinket a Kereszt.

b) Az önösség nagybecsülésétől. Nem leszünk **csak** földiesen gondolkodók és önösen igényeskedők. Ok: embertestvéreink egyetemével együtt vagyunk Isten fiai.

c) A világ túlzott leértéklésétől. Látjuk, hogy az örök élet az érték. Ezek mind lehetőségek tárása. De **nekünk** a kialakító munka a részünk.

2. Beemelés – az isteni élet világába.

Ez a lényeg. Miben áll?

a) Az új élet teremtése. Gondolj erre: „Bizony, bizony mondom neked: Aki nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5).

b) A Kereszt – a supernaturale hírnöke.

c) A föld – a supernaturale szolgálja.

Bef.: Mi tehát az igazi húsvéti meglátás? Vagyis: mit hozott nekünk a feltámadt Megváltó? Áldozatot – értünk. Elfogadást – égi Atyjától. Végnélküli életet – földi gyermekeinek.

3. beszéd: „Én vagyok az út, az igazság és az élet”

(Jn 14,6) (Erkölcsei beszéd: Az ember élettartalma)

Bev.: A feltámadás ünnepén méltán csordul ki az ember lelkéből a kérdés: kicsoda az ember, hogy ilyen Nagyhetet élt érte az Istenember? Ezt a kérdést pedig azért lehet ilyen formában felvetni, mert a Húsvétvasárnap öröméhez kapcsolta azt a hitet, amelyet és amelyért halt a galileai Mester. – Mi tehát az Isten teremtette lélek vonala? – kérdezhetem először.

1. Örök kereső – útkereső.

A „Galileai” pedig – útmutató. Merre? Földi zarándokúton – esetleg keresztúton – az Isten örök hegye felé. – Az Ő szava így cseng: „Keressétek először inkább az ő országát és annak igazságát...” (Lk 12,31). De el ne felejtsetek ezt sem: „Aki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét mindennap és kövessen engem” (Lk 9,23). – Tehát csak akkor találasz helyes útra, ha Hozzája csatlakozol.

2. Örök kutató – igazságkutató.

Ez a jegy a lélek felemelő vonása. „Evezd a mélyre...!” (Lk 5,4). Ez lelki vonalon is igaz. De ki találja meg a világ és mindenekfelett az **életlényeg** tényleges igazságát? A Mester, aki Pilátusnak – folytatva előző szavait – ezt a feleletet adhatta: „Ha rosszul szóltam, bizonyítsd be a rosszat, de ha jól, miért ütsz engem?” (Jn 18,24).

3. Öröklét igénylő – végnélküli életet élő.

Átfutó életre vonatkozó igény ez? Nem! Földanyánk csak testben szül és testben fogad vissza, de égi Atyánk küld és hazavár.

Bef.: Mi a tanulság? Lépj a Mester útjára, és így kielégül: beteljesül lelked vágya – az örök élet.

4. beszéd: Mi a lélek vágyainak tartalma?

(Erkölcsei beszéd: Az emberlélek vágyainak teljesülése) (Az előző beszéd más alakja)

Bev.: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6).

1. **Krisztus – az Út** (Golgota – Húsvétvasárnap). Ez annyit jelent: járj a krisztusi úton! Földön fáradozzál (szolgálat!), égben diadalt arat az áldozatos jóság. – De veled **utadon** is a Mester!

2. **Krisztus – az örök Igazság**. Mivel akarod **telíteni** a lelkedet? Értékmérő legyen az igazságok **fokozatos** látása és értéklése. Telíttessék lelkem elméleti igazságokkal... véges... végnélküli... szellemi... isteni igazságokkal. Ki tanít a helyes döntésre? A Messiás!

3. Krisztus az örök Élet hordozója és osztója.

A Mester Maga éli, de nekünk ígéri. Maga éli, de Maga osztja... „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54).

Bef.: Így azután a feltámadás fényében könnyű megfelelni a kérdést: kicsoda az ember? A felelet így fog csengeni: **Krisztus követője és boldog birtokosa**. Ez a feltámadás nagy örömhanga.

5. beszéd: „Transfiguratio crucis”

(Erkölcsi beszéd: A Kereszt színeváltozása)

Bev.: Nagyheti borongós lélekköd után „Ecce lignum Crucis”-t énekel az Egyház. Mi az oka? Mindenesetre **diadallal** akarja felmutatni azt a Keresztet, amely a történelmi időkben a gyalázat fájává rendeltetett. – De mivé lett a Kereszt?

1. A Kereszt a megváltás jelévé változott.

Minden változás belső vagy külső ok szülöttje.

a) Itt – a keresztáldozat **belső** értéklése hozta a változást. Nagypénteken – véresnek, halált hozónak, ma a feltámadás ünnepén – diadalmasnak tiszteljük. Ma az önként vállalt szeretáldozat jele – a Kereszt. – Nem volt ez más Nagypénteken sem. De akkor sötét, fekete, gomolygós volt az égbolt és az emberek lelke, de most megpihen, csillogóan ragyogó természet és lélek – a feltámadás csodás fényében. – Utolsó reményt veszítettünk, most igazságot hordozunk. – De ez a fény a feltámadás fénye.

b) Ma az **emberért** bemutató engesztelő áldozat a Kereszt. – Isten szeretete – ember megváltása. Nehéz tétel – emberi szellemünknek, de igazoltan hozzánk hajló – a feltámadás tényével. „Elsősorban azt hagytam rátok, amit magam is kaptam: Krisztus meghalt bűneinkért, amint az Írás is mondja. Eltemették és harmadnapon föltámadt” (1Kor. 15,3-4). – Mindennek értelme pedig így cseng: értünk halt és támadott fel Krisztus, hogy mi is megváltó életet éljünk – a Kereszt erejéből.

2. Az ember pedig a megváltott nemzedékbe soroztatott. A tárgyi átváltozás annyit jelentett: a szenvedés fája – az üdvösség oltára. – De van **alanyi** átértéklés is.

a) Elöttem is „színeben változott”. Hogyan? Minek láttam Krisztus Keresztjét? Szenvédőnek! Most? A feltámadás után? Égi Messiásnak, Isten Fiának.

b) Minek látom saját keresztemet? Útjelzőnek – Krisztus felé. Égi forrásnak – kegyelem vételért. Diadaljelnek – örök utakra... De csak azért látom „színváltozottan”, mert a Nagypéntekre a feltámadás hajnala virradt. Amint azt az Írások mondják: „Félelmükben földreszegeztek tekintetüket, de azok megszólították őket: „Mit keresitek az élő a holtak közt? Nincs itt, föltámadt. Jusson eszetekbe, mint mondott nektek, amikor Galileában volt: az Emberfiának, mondta, bűnös emberek kezére kell kerülnie, keresztre feszítik, de harmadnapra föltámad” /Lk 24,5-7/.

Bef.: De mikor leszek én méltó a Kereszt színeváltozására? Csak akkor, ha a „transfiguratio crucis” „transfiguratio vitae”-t eredményez.

* *

c) alcsoport: A feltámadás nyomán fakadó lélekfordulót és lélekkikötőt érintő beszédek

Ezek az emberi élet célbafutásáról, annak segítségével és végső diadaláról szólnak... Természetesen: itt is alap a feltámadás csodaténye. De diadalba csendülő és boldogságot hirdető az **élet nagy útjának biztos révbejutása!** Honnét a derülítő öröm? Feltámadt Krisztus e napon! Ez mind alleluja alapja! – Lássuk most ezeket egyenként.

1. beszéd: Üdvünk záloga

(Erkölcsei beszéd: A feltámadás alakító ereje) – (Megjelent: A közérdek, 1937.III.27.)

Bev.: Keresztes temetőink a húsvéti feltámadás óta vigasztaló életről, örök életről szóló otthonunk. Ide tér minden ember. Itt várja testünket földanyánk. Bizony, csak könnyel áztatott göröngy zuhogna koporsónkra, ha nem lett volna régen, kettőezer esztendővel ezelőtt égi szeretetből eredő kereszthalál és húsvéti feltámadás. Addig csakis a föld anyai karja várta a hazatérőt... Azóta az égi Atya karja öleli Magához az örök haza számkivetett vándorát!... Az elsőbe csak ködös bizakodással szüremlett be az örök élet bizonytalankodó hite, a másiktól a ténynek erejével robban ki a szeretettel átítatott remény biztos valósulása.

1. Az emberi ész bátortalanul áll meg a halál kapujánál.

Bár ősi, Istentől nyert életigénylése át akarná ragadni a halállal kezdődő „megsemmisülés” sötét rémvilágát, mégis szárnysegetten, csüggedten torpan meg a „saltus aeternus” vakmerősége előtt. Olyan lendületet nem mer venni, amely akkora megfeszülést biztosítana számára. A véges világból nem meríthet elég erőt arra, hogy a végnélküliségbe szárnyaljon. A véges élet erős pillérén áll, de az áhítóva sejtett örök pillérén nem tud átívelni. De természetes is ez! A végességben élő ember a végtelenség tájaitól erősen elszigeteltnek érzi magát. Még akkor is, ha ősi, igazi, a Teremtőtől külön aktussal küldött lelke gravitál is igazi hazája felé!... A földiekhez kötött ember álmodozó nosztalgiának sejtje és nehezen meri magát erre az útmutatásra reábizni. – Ezért van az, hogy a földi ember temetése – bizonytalankodó, keserűségbe temetkező könnyhullatás.

2. A temetési menetet azonban Krisztus Keresztje nyitja és a sírhalom fejdíszeként a kereszt zárja.

Ezzel a szent jellel indulunk és ennek a szent jelnek letűzésével jelezzük, fejezzük ki kegyeletünket. Azt pedig jól tudjuk, hogy azt a szent, megváltó Keresztet a Golgotáról hozzuk. Abból a kösziklából emeljük ki, amelyet pirosra festett a Megváltó drága, szent Vére. Sőt majdnem azt mondom, hogy abból a sokezer nyi testvérfából faragjuk, amelyen a világ üdve függött. Azt a Keresztet akarjuk porhüvelyünk reményeként fejfánkká tenni, amelyen megcsendült Urunk szava: „Ma velem leszesz a paradicsomban!” (Lk 23,43)... Ez a biztató beszéd a bánkódó latornak szólt. Annak, aki mindaddig a földet kereste, míg egyetlen egyszer nem találkozott az ég Urával... – Mi boldogabbak vagyunk a szegény latornál. Mi az élet sodrában számtalanszor találkoztunk a Úrüdvözítővel. Szentségeiben, kegyelmeiben velünk élt, indításaival hozzánk alázkodott. – Mi pedig sokszor néztünk reá bizakodó, könnyörgő tekintettel... Sokszor kiáltottunk hozzá sikongó szívvel... Gyakran tettünk jót kegyelmének erejével... Azért, mert hittük, hogy hozzánk is szólni fog –vigasztaló beszéddel! – De ha csak földi értelemben vártuk volna segítségét, akkor gyarló pusztá földi lények maradtunk volna. A mi kérésünket mindig az a hang vezette be: „Mi Atyánk...” Könyörgésünk alaptónusa az: légy mindig „a mi Atyánk!” Ne csak földi, rövid életünkben, hanem vágyakozásunkban megsejtett örök életünkben is.

Bef.: A nagypénteki Kereszt néma. De a húsvéti Kereszt beszédesen biztató. A halódó Krisztus Vére kegyelmet árasztó áradat, és az a szent kiáradás átjárja a Kereszt köré sereglő embermilliók lelkét. Bizakodó hitre és eleven reményre hangolja. Arra a hitre, hogy földanyánk ölelő karja mellett égi Atyánk szeretete vár bennünket. Ezért a hitért allelujás a húsvéti ünnep! Ennek forrása pedig – az üdvünk záloga.

2. beszéd: Megváltás – üdvözülés

(Erkölcsei beszéd: A feltámadás feltámadó emberi feladat) – (1941.IV.13. Egyetemi templom)

Bev.: Nagypéntek fájdalmas Keresztje, a föltámadás diadalmas Keresztje nem fejezi be az üdvösség művét. A Kereszt annyit tesz, hogy Krisztus eleget tett Istennél, de ember meg-

váltásának feladata erőfeszítés kötelessége. Az Úr mondja: „Nem mindaz, aki azt mondja nekem: Uram, Uram! – jut be a mennyek országába. Csak az jut be a mennyek országába, aki mennyei Atyám akaratát teljesíti” (Mt 7,21). – Ez olyan kötelességről szól, mely minden embernek feladatot rajzol, terhet ír elő, kötelességet ró, melynek teljesítésével önmaga megváltó emberévé tudjon válni. – A Megváltó kegyelmével meg kell tanulni Isten gondolatával, szeretet gondoskodásaival gondolkodni és az Isten kegyelmének segítségével Isten Lelke szerint tevékenykedni. – Miben áll ez a feladat?

1. Helyes, isteni látással kell az életbe merülnünk.

Az életbe mélyedünk és keressük, hogyan látunk gondolkodó **emberi szemmel** és hogy ítélünk **emberi ítélet** szerint. Azután próbálunk másképp látni és másképp ítélkezni.

a) Emberi szemmel az életnek minden részét külön, egyenként, szertevesztve látjuk. Hajlamosak vagyunk arra, hogy a hasadékokat, a törést, a hibát észrevegyük. Az ember szeme a részek nézője, – ítélkezésben is – látva a gyengeséget, a gyarlóságot, ennek nyomán ítéletet mond és e szerint terveket sző. A nagy egységet nem tudja összefogni, mindenben a rész, a kicsiség tűnik elő.

b) Isten szeme másképp lát és ítél. A Mindenható tekintete előtt egy nagy egység a világ. Istennek fia az ember, kinek lelke dominál, és az erőfeszítés és akarás minden. Isten látja ezt, Ő a jóakarát észrevegője, a jóság szemlélője, a gyengeség áttekintője. Ő mindent egységben, összefogásban lát.

c) Aki a megváltás kegyelmével áldott, az isteni kegyelem erejével él, annak szemét Isten olyan áldással áldotta, hogy az életet összefüggőnek nézi, lélek munkáját jóban, Istenatyánk teremtő művét erőfeszítésben látja. – A jóság meghirdetőjévé válik, életét Istenre bízva, minden esemény sodrában magát Isten kezébe helyezi. Hiszi, hogy az a tenyerén hordja, hogy Isten népe vagyunk. Megsejti, hogy megváltott nemzedékek paránya vagyunk és életünk olyanná alakul, amint Istenatyánk példáját követi. – A gondolat leköt, hogy a föld lakói vagyunk. Ez arra utal, hogy a világ szépségét szolgáljuk, de belénk csendíti az Úr beszédjét, nem emberi szót, legendát; Istenatyánk szavát: nincs itt maradandó hazátok! – A Mester hűséges követőjének életéből ki kell ennek csendülnie, hogy visszhangozza: átmeneti otthont kaptatok, Isten világában éltek. Magát földtől emelkedettnek nézi, ez az igazságok igazsága. Ez megemeli, magát sasnak tudja nézni, aki messzeséget lát, örök távlatokba vágyik. – Egyik orosz fogolytáborban egy sas fogtak. Megnyesték a szárnyait és ott tartották, etették. De egyik német katonának eszébe jutott, hogy a sas a németeknek szent madara, nem való erre a fogolyszerepre. Megnövesztette szárnyát és fölvitte egy magas sziklára, hogy szabadon bocsássa. De a sas nem repült el, annyira elsilányult, hogy inkább visszatért a fogolytáborba. – Akit ennyire földre kötöttek, akinek ez mindene, abból a „sasok lelke” kihál, a megváltás belső ütemezése elhalkul, csak a föld étele a fontos, hogy ezzel töltekezzen. – Aki Isten szemével lát, tudja, hogy a világ gyarlósága mellett és felett az örök világok várományosa.

2. De helyes és isteni látás eredménye, hogy istenien éljünk.

Akik Krisztust követik, azok emberéletet munkával kidolgozzák az örök életre. A Kereszt megváltó tény, melynek feltámadás öröme a pecsétje, de emberi erőfeszítés munkája az, hogy önmagában értékesítse. – Az Egyház tanítása, hogy Krisztus megváltott nélkülem, de nem üdvözít önmagam nélkül. Tettek sorát próbáljuk keresni, melyek Istenatyánk teremtő munkájával paradicsommá alakították a földet. Föld elesettsége ember bűnének eredménye. Azon dolgozzunk a földön, hogy megpróbáljuk visszaállítani a paradicsomi gondolatot. – Milyenné kell válnia az Isten kertjének?

a) Nem nyomortanyának kell lennie a földnek, hanem Isten virágoskertjévé kell nemesednie. Megváltás ténye után paradicsommá teremtés az ember kötelessége. Munkájával boldog világot teremt. De aki ezzel szembemenne, az bűn, pazarlás, föld hitvány öröme mellett pusztítja a családot is. – Ne emeljen vádat az ember Isten ellen, ne káromolja Istent, hogy idejutott az élet. Vallja be, hogy ő az oka ennek. Mondja bűnbánólag: szörnyűséges, szenvedő világ segédje vagyok. – Aki virágot tép. Ne az erkölcsért sírjon, nyomorúságért panasz-

kodjék, de vallja be: magam is virágtiprók egyike vagyok.

b) Színpompázó kertté alakuljon a megváltott nemzedék gondolta Isten kertje! Hol nyílnak az Isten szent virágai? Mindenhol, ahol erkölcsi életnek nemesítésével foglalkoznak. A földből keveset igénylők – a lelkekért mindent megtevők, a paradicsomi világot megváltó emberek. Aki nemzet, vagy törpe életben dolgozzék is – nyomor mocsarát lecsapolja, hogy ember életét biztosítsa. Prohászka püspök mondotta: föld mocsarára hidat verünk, hogy jár-hassunk felettük; de csapoljátok le a mocsarakat és a cölöpépítmény felesleges lesz. – Értelmezd ezt a testi nyomor világára és tanítsd: kenyérhez joga van mindenkinek. Az államélet munkájának közös munkával segíteni kell mindenkinek, hogy illatos karéj jusson mindenkinek; ne álljon ki a gyengébb rész sem, így ugyanis a megmaradt dolgozók nem bírják a munkát. Ha megtetted kötelességedet, akkor bizakodjál, mert csak akkor hirdetheted: Krisztus életével, melyet a Nagypéntek tragédiája zárol, nincs befejezett megváltás, hanem ez ott folytatódik, ahol az ember erőfeszítése, kegyelemmel telített lélek munkája kezdődik. Krisztusra feszülő tekintettel, Krisztus gondolatával hirdessük: Istennek eleget tett a Szeretet, de emberélet önmagát váltja meg Isten szeretetével! –Könnyebb tunyává silányulni, nehéz vállalkozni tette, Istenért történő erőfeszítésre. Lélek megváltója az, aki munkájával teremti paradicsommá a világot.

Bef.: Megváltott Krisztus, és Isten elfogadta a szeretetáldozatot, de kötelességünkül róttá önnön megváltásunk munkájának teljesítését is. Ez úgy átalakít gondolkodásban, ahogy az Úr gondolkodik, – nézésben, ahogy az Úr lát. Cselekvésben a szeretet parancsának szorgalmazása, minden erőfeszítést ennek érdekében kamatoztat. Ez a munka életmegváltásunk, mely valóra váltja Krisztus parancsát, amely negatív formában így hangzott: „Nem mindaz, aki azt mondja nekem: Uram, Uram! – jut be a mennyek országába...” (Mt 7,21). – Pozitív formában pedig: aki a Kereszt megváltottja, az Áldozatnak Isten által való elfogadása után magára úgy nézve kötelességét teszi a megváltás kegyelmének egyéni felhasználásával is, – az megyen be a mennyek országába.

3. beszéd: A megváltott nemzedék

(Dogmatikus beszéd: A megváltás gyümölcse)

Bev.: Az alleluja azért cseng ma az emberek ajkán, mert a Nagypéntek gyászát örömmé váltotta a Húsvétvasárnap. Köznapi nyelven így szól az öröm oka: **Krisztus Urunk föltámadott!** A teológia szerint így fogalmazható: a **megváltás** Kereszttel terhesített műve – a **feltámadás tényével teljes és dicsőséges** befejezést nyert. Méltán énekelhetjük tehát az alleluját: megváltott nemzedék tagjai vagyunk. – De agyunknak támaszkodik a kérdés: hol van a megváltott nemzedék? – Nyisd ki szemeidet és látni fogod embertestvéreid arcán a megváltott nemzedék tündöklő két jegyét. Lássuk ezt a két jegyet.

1. Szabadjai – a földnek.

A föld a házunk. Itt élünk, belőle alkottatott a testünk. Belőle merítünk. Hozzá gravitál a testünk. Halálunkban belé temetkezünk. Igazán hazaváró anyám a föld.

a) Ámde igen sokan teljesen a föld porának emberei. – **Csak** a földért élnek. **Csak** örömeiből táplálkoznak. **Csak** felé gravitál a lelkük. **Csak** neki halmozzák a javakat. **Csak** utána lihegnek. Még bűnök árán is örömeiből merítenek. Sosem akarják elhagyni. **Egyszóval, nem láblépcsőjük, hanem imádott bálványuk.**

b) Ezekkel szemben – a földieket kevésre, csak eszköznek nézői is járnak közöttünk. Ezek a megváltott nemzedék tagjai. Ezek után Krisztus nemzedékének sarjai... De hol található? Keressük magunkban! Hová tartozunk? Szolgái vagyunk-e a földnek, vagy megváltott urai? Keressük embertestvéreink arcán. Ha áll reájuk az apostol szava, akkor a megváltott nemzedék tagjai: „Most azonban főlzabadtatok a bűn alól és Istennek szolgáló lettetek. Gyümölcstötok a megszentelődés, célotok az örök élet” (Róm. 6,22-23).

2. Igényesei az égnek.

A föld felé gravitálunk, de az élet igazi urai az ég felé hajlanak. Felfelé egyenesednek! Istenatyánk hív és vár!

a) A keresztút szenvedése előtt ezt mondotta az Úr: „Én pedig, ha fölmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonzok” (Jn 12,32). – Íme a várás egyik mozzanata. Ez azt jelenti, hogy a kiterjesztett karú Krisztus átéléssel fordul a világ felé... Emberekért halt meg, embereket ölel Magához...

b) Az élet tényei igazolják is ezt a magyarázatot. Az igazsága, hogy a világ központja lett a Kereszt. Minden emelkedést kereső ember **feléje fordul**. Ez az élet igazi Mekkája. De az Úr szava azt is jelenti: ha teljesen befejeződik a megváltás, akkor „mindenkit **magamhoz vonzok**”. Ő már az örök hazában van. Ott vár, mint hazaváró!

c) Végül az élet igazolja, hogy **mindenkinek** lelkében jelentkezik az isteni vágyak ébredése. És **mindenki** életereje az Ő szent kegyelmének éltető ereje. Az a kegyelmi erő, amely valóban szerteárad a megváltott nemzedék lelkébe! „De a kegyelemmel nem úgy áll a dolog, mint a bűnbeeséssel. Ha ugyanis egynek bűnbeesése miatt oly sokan meghaltak, Isten kegyelme s az embernek, az egy embernek, Jézus Krisztusnak kegyelmi ajándéka még bővebben kiárad sokakra” (Róm. 5,15).

Bef.: Kérdés, indít-e engemet? Azt tudomásul vehetem, hogy csak így leszek a megváltott nemzedék tagja! – Ha tehát a megváltott nemzedék életét élem, akkor boldog, hálás alleluja fakadjon elő a lelkemből... Ha a föld sara vagyok, akkor messze ködösen tűnjék fel előttem a Megváltó Krisztus, és a felém zsongó allelujának legyen én is gyenge hangszórója... Törjön ki belőlem a vágy: Uram, váltsd meg az én lelkemet is a föld kötelékeitől és fűzz hozzá égi országod világához! Így együttes lesz az ének és egyetemes lesz a húsvéti öröm: alleluja!

4. beszéd: Örök élet!

(Dogmatikus beszéd: Isten tervezte emberút)

Bev.: A megváltás tényének utolsó mozzanata: a feltámadás. Igazán elmondhatja Krisztus: „Beteljesedett!” (Jn 19,30). A feltámadás tényének jellege és értéke a **túlvilági boldogságnak és a földi élet helyes kiélésének kiérlelése**. Befejeződött a megváltás és a feltámadás tényével kezdetét vette az új, **isteni élet**. A megváltás örömdetes ténye olyan isteni kegy, amelyért alleluját zeng az egész világ. – A Kereszt fájdalmas emlék, de a feltámadás fényt ad a szenvedés Keresztjének. – Nekünk pedig mind a Kereszt, mind a feltámadás erőt jelent. A Kereszt az **Áldozat fenségéről** szól, a feltámadás tényéből pedig megtudjuk az **ember célját**. A feltámadás fénye világítja meg az **ember útját**, és a feltámadt Krisztus adja az embernek a **megtéris lehetőségét**. – Most kérdezzük csak –a megváltás fényözönében – mi a célunk, mi az utunk és mi a biztos célbafutásunk eszköze?

1. Mi lehet a célunk?

Élj – Istenért és élj – önmagadért!

a) Istent dicsérje életed, de boldog legyen Istenben örök életed! A feltámadt Krisztus rád mutat! Te több vagy a világnál! Benned él a világ legnagyobb kincse, csak ezt fejleszd ki magadból!

b) Benned a tettek örök értékűek! Ha úgy cselekszel, hogy tetteid átkapcsolódjanak az Isten örökkévaló világába, akkor te is feltámadt ember vagy.

2. Milyen az utunk?

Merre kell mennünk? A megváltás előtt sötétség uralkodott a világban.

a) Pogányok életcél keresése – homály...

b) Zsidóké – köd...

c) Krisztus után – fény. Ő azután az egész életre kijelölte az ember földi útját és a feltámadásával kijelölte az örök utat. Mondj le az anyagról! „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mt 16,24) – hangzik tanítása a felfelé vivő útról. Ne légy visszahúzó ember, aki elnyúlik az útfélen... Az anyag tehetetlensége,

a vér marasztalása ne tartson vissza, hanem járj az úton, amely a feltámadásod felé vezet.

3. Mi a Mesterhez térési lehetőségünk? Hát el is tévelyeghet az ember? Igen! Igen! De hol a **viasszatérés** lehetősége? Ezt is a **feltámadt Krisztus**, égi Mesterem jelenti nekünk. Lényege: támaszkodjál az erősebb erejére!

a) **Emberre** támaszkodtál egész életedben. Kisgyermek korodban szüleid voltak támaszod. Majd tanítványaid, jóbarátaid állottak melletted.

b) Most szemtől szembe állva **Krisztussal**, kérd meg Őt mondván: támaszkodhassam Reád, Uram, hogy lélekben én is diadalmasan feltámadhassak. Ezt az erőt Krisztusból, az Ő Keresztjéből, feltámadásából meríted. Életének tanítása halálával, megváltása feltámadásával igazolódott.

Bef.: A feltámadás győzedelmes ereje több életet átfőmál. Életet, célt, utat jelöl. A föld alant, bűnös világából egy felsőbbrendű életsíkra emel. Az Úr föltámadása nyomán te is föltámadsz önmagadban... Így lesz rád a megváltás állandó, kézenfekvő, közelálló tény. – A feltámadás ünnepe tehát nem lesz a múlt emléke, hanem a jelen nagy ténye. Ezért tudok örvendezni. Igazi feltámadása annak van, aki önmaga is feltámadt egy tisztultabb életre. – Igazi feltámadása pedig annak léssen, aki maga is feltámad a régi emberből és új, evangéliumi, krisztusi emberré alakul. **Testvér** az életben, **testvér** a mostani és **túlvilági feltámadásban**.

5. beszéd: Aki leszállt a Keresztről...

(Szimbolikus beszéd: Leszállt a Keresztről...) – (1943)

Bev.: Gúnyolódó hangok hangzanak a Kereszt tövében. Azok hangoztatják, akik a keresztrefeszítést kikényszerítették. Gúnyhangjuk ezt kiáltotta: „Ha Isten fia vagy, szállj le a keresztről!” /Mt 27,40/. – De mit tett a Szeretet?

1. Nem szállt le, hogy meghalva megváltson.

A gúnyolódók szavának nem tesz eleget, hogy eleget tegyen Istenatyja akaratának! – De ezt ki látja csak? Az, akinek lelke így lát:

a) Itt nem egyszerű halálbüntetés végrehajtása folyik, hanem **áldozatbemutatás**.

b) Itt **önkéntes odaadás**, felajánlás, szent Isten tisztelete játszódik le. Ezért marad a Kereszten az áldozati Bárány.

2. De felmagasztosultan egekbe szállva él, hogy mindenkit Magához vonzzon.

a) Délután három órakor meghal az Áldozat. Mégis örökké él az **Isten-ember**. Mindez pedig azt a nagy kegyet hozza, hogy így nekünk is életet adhat.

b) Harmadnapra feltámadva jelentkezik az Istenember. Azért, hogy higgyük azt, amit előremondott: „...többször fölhívta tanítványainak figyelmét arra, hogy Jeruzsálembé kell mennie, sokat kell szenvednie a vénektől, főpapoktól és írástudóktól, megölik, de harmadnapon föltámad” (Mt 16,21). „Az Emberfiának emberek kezére kell kerülnie. Megölik, de harmadnapra föltámad” (Mt 17,22).

„Tudjátok, hogy két nap múlva húsvét lesz s az Emberfiát kereszthalálra adják” (Mt 26,2). – És mindezt azért vállalja a Messiás, hogy Hozzá emeltessék a föld embere.

Bef.: A megváltás fája, a dicsőség fája! Életünk vigasza, életünk végnélküli boldogsága. Ennek a csodás átváltozásnak eredménye ez az igazság: **leszállott** a Keresztről – holtan, hogy **végnélküli életbe vigyen** – diadallal!

6. beszéd: Az útszéli kereszttek

(Erkölcsei beszéd: A mostani keresztfák...)

Bev.: Templomoltár, temetősírdomb, úttérők és országutak keresztfák kihajtásának csodahelyei. A Golgota „Fája” – megsokszorozódott a nagy világ táján. – De mit hirdetnek **ezek** a keresztfák?

1. A halált halt Megváltó –megdicsőülését. Ez a megváltás tényének – a feltámadással

való igazolása.

a) Ott és itt is néha – gyalázkodó az elhaladó hangja.

b) De itt már több – az imádkozók fohásza.

2. A megváltott nemzedék – felemelt felmagasztosulását.

a) Olvasd csak Szt. Pál levelét: „nem a mi igaz cselekedeteinkért, hanem irgalmassága miatt – az újjászületés és megújulás fürdőjében, amelyben a Szentlélek működik, akit bőven árasztott ránk Üdvözítőnk, Jézus Krisztus által...” (Tit. 3,5-6).

b) Majd egészsítsd ki Szt. Pál másik szövegével: „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5).

Bef.: Mivel ezeket hirdeti a Keresztfa, azért sokszorozódik **áldott fája** és azért lesz az emberzarándokok „élet-Mekkája”.

7. beszéd: A Keresztfa alatt állók

(Erkölcsei beszéd: A Krisztusra tekintők)

Bev.: A történelmi Keresztfa és a mai keresztfa körzetében gyülekezőknek **eltérő** a lelke. Hogyan tekintettek fel a Golgotán és hogyan tekintenek reá – az országút szélén?

1. A várakozók és szenvedve nézők tekintetét látjuk a Golgotán...

a) A Szűz Anya... **Tudta** az áldozat lényegét, de siratta Szent Fia szenvedését.

b) Tanítványok... **Sejtették** a történet nagyszerű, de szörnyű voltát.

c) A nép... Örült vagy sírt; de **nem ismerte** a nagy jelentőségét.

2. A beteljesülést vevők kérő szemét látjuk, az útszéli kereszt előtt.

a) Tudják – az értékét.

b) Kérik – a kegyelmét.

c) Élik – isteni megváltó erejét.

Bef.: Legyen boldog a mai ember, mert dicsfényben látja a Keresztet és Belőle nyeri életének minden erejét.

* *

Beszédlánc

Beszédlánc címe: A feltámadás hite

A napi Evangélium négy beszédvázban – láncként – összefogott gondolatai. – Lényege: a feltámadás olyan beállítása, amelyen épül az ember egész élete.

1. beszéd: Alapja – a hiteteknek

1. Szt.Pál mondja...

„Ha pedig Krisztus nem támadt föl, hiábavaló a mi igehirdetésünk, s hiábavaló a ti hitetek” (1Kor. 15,14).

2. Mindenki tudja...

2. beszéd: Reménye – életeteknek

1 Krisztust vágyjuk.

2 Krisztust várjuk.

3. beszéd: Diadala – a lelkieknek

1 Győzött – a földiek felett.

2 Győzünk –a mulandóság felett.

4. beszéd: Boldogsága – örök élteteknek

1. Csak így élhetünk örökké.
2. Ha Krisztus velünk van örökké.

* * *

B/ rész – c/ csoportja: a napi Szentleckéhez fűzött beszédek

A mai Szentlecke szövege így szól: „El a régi kovással, hogy új tészta legyetek, aminthogy kovásztalanok is vagytok! Hiszen húsvéti bárányunkat, Krisztust megölték. Ünnepejünk hát, de ne a régi kovással, sem a rosszaság és gonoszság kovásával, hanem az egyeneslelkűség és igazság kovásztalan kenyerével” (1Kor. 5,7-8).

A húsvéti Szentlecke szövegéhez csak néhány beszédet és beszédláncot hozunk, mert a feltámadás gondolata annyira leköti a szónok figyelmét, hogy alig talál alkalmat, hogy az egyébként igen nagy tartalmú Szentlecke szövegéből vegye beszédeinek tárgyát. – A Szentlecke szövege a régi, a pusztuló lélekélet megtisztításáról beszél. Azt hirdeti: Krisztus feláldozta Magát értünk, azért vigadjunk és örvendezzünk – a tisztaság és igazság szellemében. Mintha azt mondaná: dolgozzék bennünk az isteni kegyelem, és legyünk Isten új és csodálatosan átnemesített nemzedéke. – Így is lehetne transzponálni a gondolatot –és így egészen húsvéti – temetkezzék az emberi, és a feltámadt Krisztus kegyelmével támadjon életre az isteni. – Lássuk most egyenként a szövegrészletezést.

Különálló beszédek

1. beszéd: A lélek kovása

(A kegyelem egyik analógiája)

Bev.: Az Újszövetség könyve élénk színezésével írja le a kovász szerepét az éltető kenyér életében... Olyan erőnek mondja, amely mozgat, éltet és így a tészta keverékét „kenyértészta” alakítja. „Hasonlít a kovászhoz, amelyet fog az asszony és három véka lisztbe vegyít úgy, hogy az egész megkovászosodik” (Lk 13,21). – Persze ez a „**kelés**” azután az előkészületet jelenti, amely a „kenyérre levés” alapja és életfeltétele. Az evangélista ugyan a mennyek országa hasonlatára értelmezi, de valóságban az emberlélek „**Isten országává alakulására**” is alkalmazható. – Kérdezzük tehát a mai szentbeszédben: vajon van-e valóban éltető kovása a léleknek, és ha van, hogyan járja át az életet, hogy **magasabb rendű életet** fakasszon az emberi lélekben?

1. Krisztus kegyelme az emberi élet éltetője.

Az „Isten országának” teremtője az **Isten**, belső értékében megroppantója az **ember**, és áldott megváltója az isteni **Mester**. Ez a rövid szövegezés bontakozik ki – ragyogóan színezett gyönyörűségben – a katolikus „élő tanításból”, és ezért mondható: bátran haladhatsz az égiek felé, mert veled az Isten, az élet Ura. Mégis kérdés marad: vajon ebben a lendületben mi az igazi és éltető erő?

a) **Nem élettani adottság.** – Ez legyen az első részfeleletünk, amely negatív értelmű. – Bár az Isten adta természet is sokat segít. Hiszen lendületes idegrendszer nélkül kullogó vagy elpihenve üldögélő az ember... De a „fizikai életünk” belső motorját valami titkos erő irányítja. **Ikarosz**, a régi görög legenda szerint szárnyakat ragasztva akart a magasba emelkedni... Sikertelensége mégis azt mutatta, hogy arányított erőkkel és lendülettel lehet a levegő óceánját meghódítani... **Morpheus**, az álom pogány istene csak éjszaka látogatja a föld zarándokait. Akihez azonban állandó útítársul szegődik, az **lendület nélküli, elpuhult és megfeszülést nem** ismerő here néppé silányul... Mindez arra utal, hogy lendület, nekivágás kell az élet nagyobb szabású felfokozásához, és csakis így tud magasabb életvonalat szolgálni

még földi életsíkon is az ember.

b) A haladásban tehát sok a testi erő, de csak az anyagi megfeszülésnek segéde nem elég még magába véve. – Az emberi élet teljes megfeszülése a **lélekszolgálaton kezdődik**. Ennek lendítő erői már **egekből** jönnek. Az Írás szerint: „A szél ott fúj, ahol akar. Hallod zúgását, de nem tudod, honnan jön és hová megy. Ez áll mindarra, aki lélekből született” /Jn 3,8/. Mindez arra utal, hogy a **lélek erői** olyan égi adományok, amelyek megfeszülése az anyagiak feletti uralomra és az életigazságok felismerésére segítenek. Végül is mindez: a lélek erőinek **diadala**.

c) Majd fokozható ez a tétel ilyen formában: a **teljes belső átalakulásunkat** is a kegyelem isteni, fokozott adománya biztosítja. Erről is az Írás beszél mondván: „Aki nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). – Ez már **égi televény**. Olyan alap, amelyből isteni virágzás szökken az életből. Azért mondja az apostol: „Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt” (1Kor. 15,10). Ez a „talaj” az örök élet számára termeli ki az életgyümölcsöket. Ezért mondja a Mester: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54). Ez a „talaj” kisarjasztja a szentek virágoskertjét. Mintha erre is értelmezhető volna ez a szöveg: „Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz” (Jn15,5). Ez a „talaj” alapul kínálkozik, hogy az Isten szentélyét tudjam felépíteni. Nem homok, hanem teherbíró szikla. – Íme! Ez az **isteni személyes ajándék** az a kovász, amely erjeszteni kezd és életlendületet biztosít.

2. Majd tovább haladva leszögezhetjük azt is, hogy: Az isteniesített emberi lélek a kegyelem eredője.

Az Istenről tudjuk, hogy **mindent** átjár és mindenütt jelen van. Fenntartó erején áll a világ, gondoskodó szeretetén él az élet. Ez a jelenlét oksági jellegű. Ámde az ember lelkét másképpen járja át, mégpedig **lénytanilag** hatja át. Ha fokozatosan vizsgáljuk, akkor reájövünk, hogy **természetfeletti** fokig jut az alakuló erő.

a) Mint **létezőt** – a világot egyetemesen átjárja. A létezőt azonban felemeli az anyag fölé... Szellem urává teszi... Majd önmagát, mint élő **személyt**, az önbírás adományával gazdagítottat tudja az ember. Olyanná teszi az Isten őt, **aki** kikezd, alakul, alakít maga körül és önmagából is magasabb rendűt.

b) De az ilyen felemelés, magasabb rendűvé való alakítás mellett **isteni természetének** kegyében is részesíti Isten az embert. Az Írás hirdeti: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). – Gondold el csak testvér, mit jelent ez, hogy az ember Isten természetének erejével dolgozik?... Olyan lélekátalakulás eredője, amelynek erejével **isteni életet** él az ember. – A próféták Isten segítségével éltek, szóltak, láttak és csodát tettek... Azért az emberi élet legnagyobbjai voltak. Pedig róluk nem írja az Úr könyve, hogy választottságuk mellett a természetfeletti kegyelem hordozói voltak. Az igazság az, hogy az ég segítő fényvetése is átnemesítette az „Úr népét”... Hát még milyenné alakítja az „isteni természet” az Úr kegyeltjeit?!... Életüknek lényege lészen: élnek Isten gondolatai szerint, látnak Isten látásával, dolgozhatnak Isten szeretetével, és így tudatosan benne mozoghatnak a végnélküliség élettengerében. – De ennek, hogy ilyenekké legyünk, hogy az **újjászületés** menjen bennünk végbe, az ige befogadására és kegyelmével való élésre van szükség, mert ezt ígéri a Mester: „Aki abból a vízből iszik, melyet én adok, nem szomjazik soha többé” /Jn 4,14/.

c) És végül figyeljük meg: akik megkapták ezt az újjászületési kegyelmet és valóságban **élik** ezt a kegyelmet, azok ezt a feladatot teljesítik **teljesen átítatott lélekkel**: „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). Keresvén ezeknek példáit, gondolj csak **Saulra**, akiből **Szt. Pál** született, gondolj csak a fájdalmak éjszakájának **Péterére**, akiből a „**Kőszikla**” lett, gondolj **Ágostonra** és **Szt. Ágostonra**... és így tovább! Napjainkig és napjainkban így lesznek „Isten népei” még a **Verlain-ek** is... Az élet átváltoztatása lett és lesz eredménye az „újjászületésnek”! – Íme! Így lészen az isteni kegyelem „kovászának” az

istenivé nemesedett, átítatott, átjárt természetfeletti lélek az eredője.

Bef.: Befejezésül ismételtelen kérdezem: honnét ez a kovász? Az igazi felelet ez: Isten teremtményének gyümölcse – az ember természetes életkincse és lélektartalma. De az Isten **csorduló szeretetének,** Krisztus áldozatának túlömlése – az **isteni természet közlése.** – És végül Krisztus kegyelméből csordul az isteni természet, amelynek nyomán mézzel folyók lesznek a kövek és olajat csordítók a sziklák; dalra csendülő lélekzsongástól zengők a hegyek... Isten járástól csillanók a szemek... Istenben „Otthon találás” nyomán – **isteniek lesznek** a lelkek! – Ilyen kép feltárássra kicsordul lelkünkben az ima: Uram! Ezt a szent „kovászt” add a földön járó, földön élő, de égbe vágyó gyermekeidnek!

2. beszéd: Az Úr népének „erjedése”

(Erkölcsi beszéd: Mivé lehet az ember?)

Bev.: Isten országa népek együttese, és népek együttese egyes emberek összefonódó kapcsolata. Végül is különálló személyek vagyunk, és társas kapcsolatunk egyben történelmi, kulturális találkozásunk adja a „nép” szélesebb egységét. Isten előtt azonban elsősorban személyek vagyunk, kik önmagunk értékét **végnélkülien** önbíró életünkben hordozzuk. Isten képe tehát az ember! – Kérdéssé tehető ma: hogyan alakul Isten népe Isten akarta nemzedéké?

1. A bűn kovásza rothaszt...

Az ember és így a nép életének belső mozgását a lélek diktálja. Öslendülete: ad astra! De ha túlfűtő az „angyalok gőgje”, vagy túlleszállítja az „élvezetek igénylése”, akkor olyan zuhanást mutat, amely a szerteérés jeleit tárja elénk.

a) Az ilyen elesett bomlasztja – a törvény tételes kötelékeit. A közvetlen kísértő hangja: talán nem is olyan „szigorú” a törvény?... A rosszat jónak, a jót rossznak mondja. Szemben azzal a fenséges szertartással, amelyben az Egyház a szentelendőnek azt mondja: „Ne mondd jónak a rosszat és rossznak a jót”. – Mit eredményez ez a lazítás? Szembehelyezkedést, nevezük nevén: Isten elleni bűnt, amely továbbra is lazít, gyengít és engedetlenkedik. Azt is megjegyezhetjük azután, hogy a bűnöző ember a rosszat igényelhetőnek tünteti fel. Neki az kell, ami tilalmas. Törekszünk a tilos dologra.

b) Bomlasztja továbbá az ember ellenálló erőit. A jóság és szeretet összefon. De a szét-húzás, Istentől való eltávolodás bomlaszt. A fölényes látást – gátolja, az örök távlatokat – szűkíti, a lendületet – leépíti.

c) Elpusztítja – a jóra való hajlamokat. Mik ezek? Előretörés! – Lelki érték szolgálata! – Örök érték keresése! – Szerető áldozatkészség!

d) Végül halált hoz az életvágynak világába. Milyen halált? – Elernyedést és lehangolást. – Vagy a hitetlenség dermedt hidegét vagy a reménytelenség sötét ködét. – Lám: így „erjed”, „bomlik” a bűn terhe alatt az élet.

2. A kegyelem kovásza életet.

Az Úr nélkül nincs élet. De az Úr az ember lelkét kegyelmével élteti. Hogy megy ez végbe?

a) Élteti a földön alakuló lelket. Van ebben a hit adományozása (az első kegyelem: a hit). Van ebben a bűnbocsánat kegye (temetése a múltnak). Van ebben a megszentelődés kegye (feltámadása az „új embernek”).

b) Élteti a földön szolgáló lelkeket. Mégpedig úgy, hogy segítő kegyelmet ad! Ezekkel az isteni életre segít. Majd Egyházában velünk marad! Itt is segítő Atya, mert szentségeivel, szentelményeivel segít bennünket.

c) Élteti a „hazatérő” lelket. De a „**kapunál**” is mellettünk van. Ez az „utolsó kenet”: betegek szentsége. Itt is „útravalóul” kínálkozik. Ez az utolsó szentáldozás kegye. – **Ő maga** lesz hazakísérő Ráfaelünk! Ez az **útravaló** vétele. Lám! Így egész életünk szent erjedése – a jó vonalán is. Akar az ember, és segít az Isten.

Bef.: Végezetül hivatkozunk egy egész kézenfekvő példára. Amikor az élettelen természetet vagy élő virággyökeret megtámadja valamely betegség, ott mindig **bomlás** és az **élők világában halál** köszönt be. Jól jegyezd meg, hogy az ember sem kivétel! Mégpedig lelki vonalon sem! De ha az ember életében az Isten adta törvények összefogó ereje következik, majd a lélek indító kegyelme, feszülése igényeskedik, akkor megindul az **élet**. Ha pedig isteni természet mozdul bennünk, akkor az **örök élet** vonalára emelkedünk. – Ezt az erjedést add meg nekünk, a Te népednek, Uram!

*

– De ne zárjuk le itt a napi Szentlecke szövegéből levonható beszédvázlatokat. Közöljünk továbbá olyan **tételeket**, amelyek **teljesen eredetien** kidolgozhatók. – Lássuk ezeket.

1. A „régember” képe

Itt fejtegethető volna: „status lapsae naturae” és a mi egyéni bűneink élettorzító sora.

2. A lélek tisztulása

Itt ünnepelhető a feltámadt Mester élettisztító áldozata és kegyelme; majd buzdítandó a hívő ennek a kegyelemnek használatára.

3. Az „új tészta”

Itt az isteni ember életképe rajzolandó. Teremtésünk is Isten képét mutatja, megváltásunk istenivé alakulásunkat biztosítja.

4. A feláldozott Krisztus

Itt a megváltás lényege fejtegethető. Bűnös az emberiség, és bocsánatot szerez az élő Áldozat.

5. Az értem szenvedő Áldozat

Itt **alanyivá** teendő a kérdés. **Én** vagyok a megváltott, **én** legyek az isteni ember!

6. Vigadjunk!

Itt a lélekvigasság örömhanga csendítendő. Vigadhatok, mert végnélküli életet élhetek – Krisztussal.

7. De ne a múlt bűneiben!

Itt az **én** gyarlóságaim lehetnek a vizsgálat tárgyai. Mivel lettem ilyen és mivé kellene lennem?

8. A rosszság és gonoszság kovásza

Itt a botlások és a rögzött gonoszságok mérlegelendők.

9. Az őszinteség kovásztalansága

Itt az **önismeret** őszintesége dicsőítendő, mert az önélet javítására segítő.

10. Az igazság kovásztalansága

Itt az **igazság** Krisztusra vonatkozzék! Ő az Igazság; Benne örvendezzék a lélek. Mégpedig: hódolattal és élettelle!

* *

A láncszerű egybefűzést azért tartottam célszerűnek, mert itt-ott akadhat olyan alkalom, amelyben a **húsvéti életalakulást hozó szentírási gondolat** hasonló, **egységes** beszédláncban fejtegethető (rekollekciók, egyesületi beszédek, stb.). A Húsvét pedig azért kínálkozik igen jó időnek, mert a **feltámadás ténye** boldogan ébresztgeti az emberben is a **feltámadás reményét**... Ilyenkor tehát nagyon eredményesen használható a földi életnek olyan átalakítása, amely alkalmassá teszi az embert a végnélküli élet boldog birtoklására. – Lássuk most ezeket sorjában.

I. beszédlánc címe: „Az istenivé alakult élet”

Ebben a tételben ez a gondolat rejtőzik: hogyan alakítható istenivé az ember élete?

1. beszéd: A földiesség elvetése

Bev.: Hol élünk és merre törünk? Föld az otthonunk, ez a szent világ munkaterületünk, és látszólag annak anyaméhe mélyére süllyedünk. – De ezt a diadalt hirdeti-e a húsvéti Mester? Ez a halál diadala volna, és mi pedig az „**élet** – „**trubadúrjai**” vagyunk! – Mi tehát a teendők, hogy ezt az életszintjét elérhessük?

1. A föld az én élettalajom.

a) Belőle a testünk. Így oda vagyunk láncolva földanyánkhoz. Legalábbis – a test vonalán. Anyagunk és törvényeink a természetünk útján a földhöz köt. És ez jól van így, mert az Isten terve: „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlénné lett az ember” (1Móz. 2,7).

b) Szerinte bonyolódik és bontakozik az életünk. Amit felvesszünk, amit alakítunk, azt belőle és törvényei szerint cselekedjük. És ez jól van így, mert Isten így rendelte. „Szaporodjatok, sokasodjatok s töltsétek be a földet és hajtsátok uralmatok alá s uralkodjatok...” (1Móz. 1,28). Tehát rajta dolgozunk. Ő a munkahelyünk, a megoldandó anyagunk, sőt igen sokban eszközünk. Ez is jó, mert uralmunk így érvényesül.

c) Ő a mi rejtélyünk. Belé és felé fordul kutató értelmünk és áhítózó akaratunk. A rejtélyek bányája, amelynek mélyén kutat a leereszkedő értelem. És ez jó, mert ezt is az Úr adta. „Határt vet az ember a sötétségnek, és felkutatja mindennek a végét, a homály köveit és a halál árnyékát is... Ráteszi kezét a kemény sziklára, felforgatja a hegyek fenekét; aknákat vág a sziklában, és a szeme mindenféle drágaságra mered...” (Jób 28,3 és 9-10).

d) Ő a mi barátunk és ellenségünk. Egymást akarjuk meggyőzni és legyőzni... A kérdés ez: ki legyen az úr? Az anyag, vagy a szellem? – És jól van így, mert Isten terve szerint: „Katonasor az ember élete a földön, és napjai olyanok, mint a napszámos napjai” (Jób 7,1).

2. De nem lélektartalom a föld.

Azaz: nem egészen. Mert kevés. Mi többek vagyunk a földnél. Értékeinek értéke az embernek: a halhatatlan lélek. – Részleteiben kutatva: mi az én lélektartalmam?

a) A lelkiesség... értelem... akarat...

b) Az erkölcsiség... Harmónia –én és „Én” között (Ember – Isten).

c) A vallás... Egybetartozandóság a véges személy és a végtelen Személy között. Ez röviden: életdinamika. Ennek üteme: az Isten leereszkedik, és az ember Hozzá emelkedik (teremtés, kegyelmi megszentelés – Isten részéről, és ima, áldozat, szentségek vétele – az ember részről).

d) Az örök élet... Színről színre látom... Ezt hirdeti Szt. Pál: „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre” (1Kor. 13,12). – Ez az én lélektartalmam... Így legyen igaz: földön élek, de éggel kapcsolt csodás tünemény vagyok.

Bef.: El lehet-e vetni a világot (Weltflucht!!!)? Nem. Kell a világ – mint eszköz és mun-

katér. De csak **lépcső** az örök Hóreb hegye felé... Rajta állok, belőle fejlődöm és egekbe török.

2. beszéd: A természetfeletti élet elfogadása (Erkölcsei beszéd: A természetfeletti adományok hatása)

Bev.: Ti az Isten fiai vagytok!... Így határozza meg léthelyünket rövid egybefogásban a Mester (Lk 20,36 és Mt 6,9). Több, mint a föld, több, mint az angyal, de csak akkor, ha a fel-támadt Mester kegyelméből élünk. – És micsoda számunkra ez a felmagasztalást hozó élet-tartalom?

1. Ajándéka az Istennek.

Örömmel láthatjuk, nagyon bőségesen ajándékozottak vagyunk.

a) A természeti ajándékok bősége között pereg alá életünk. Miénk a világ. Nem fizikai-lag... **Lelkileg** – birokban tartom... Mienk a jószág. Lelkileg kiküzdhetjük...

b) De természetfeletti kincsek is ajándékaink. – Ezek részletes egymásutánja: a megszen-telő kegyelem, a Szentlélek hét ajándéka, az Istenember titkos Kenyere, a szüzek Bora és az örök élet...

2. Szent öröme és boldogsága az embernek.

Mindkét ajándékunk örömünk.

a) Szellemi kincseink – öröme hangolnak. Tudásunk... művészetünk... erkölcsünk... val-lásunk...

b) De a természetfeletti túlsorduló örömet adnak. Miért? Mert alapvetésben felemel-nek a természeti lények sora fölé és bekapcsolnak az Isten rokonainak szent családjába. Jól jegyezd meg: „Annak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). És mik ezek az ajándékok? Az Isten jelenléte, a kegyelem ereje, az isteni élet és az örök élet. – Boldog, aki ezeket birtokolja.

Bef.: Föld a házunk, ég a vágyunk. Qualis vita, talis mors et talis vita aeterna. Valóság: szép a földi élet, de istenien gyönyörűsége az örök élet! – Íme! Ez a Húsvét örömhírének reánk vonatkoztatható belső értéke.

3. beszéd: Az „új ember” életének hajnalhasadása (Erkölcsei beszéd: Az „új élet” kezdete)

Bev.: Mondatok elején nagy betűk vannak. A régi könyvek élén kivételesen színezett „iniciálék” található. – Nagy kezdetek valami rendkívüli jelzéssel indulnak. Mindez annyit jelent, hogy vannak **nagy** és **kis** kezdetek, kikezdések. – De a lényegek lényege: vajon van-nak-e és ha igen, akkor mik és milyenek a „nagy kikezdések” az élet könyvében?

1. Az életben sok kikezdés észlelhető.

Már tudniillik az emberektől függőkre gondolok.

a) Életpályák kezdete... Ezen gondolkodnak szüleink, gondolkodunk mi magunk és végül döntést hozunk.

b) Egy-egy munka kezdete... Kisebb feladatok is előre szabott döntést igényelnek. Azért van az, hogy imával kezdek mindent, hogy jó és értékes legyen az elhatározó döntésem.

c) Erkölcsi erőfeszítés kezdete... Ez már erősen lelki síkon való megmozdulás. Lehet döntés – a múlt helyes életvonalnak kitartó szolgálata, de lehet a tékozló életnek átalakítása (O.Wilde, Augustinus).

2. De a természetfeletti kezdet egészen kiemelkedő.

Azt is mondhatnám: az Isten diktálta kezdet az igazi életsodródás kiinduló pontja. – De miben áll ez?

a) Nem a teremtésre gondolok. Ez isteni – Isten részéről. Ez beállítás – az életvonalra. Ebben nincs emberi vállalkozás, hanem kötelezően behódolás. Úgy értelmezd: akaratunk

nélkül állítatunk az életszintére.

b) De a természetfeletti élet hajnalhasadását akarom kiemelni. – Valójában ugyan ez is **istenti** – az Isten adományozása szemszögéből, de emberi is – az új élet alakjának megfigyeléséből. Döntő jellegű az ember életére, mert a végnélküli élet(!) boldog lehetőségének biztosítója. De fontos azért is, mert az emberi élet helyes irányának megszabója és boldogítója. Ezt a gondolatot támogatja az Írás két idézete: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20) és Jézus ígérete: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54). Így tehát az az igazi **életkezdet**, amely a természetes életrehívás után az **örök élet** vonalára állítja az embert. Ha pedig zenei hasonlat kellene, akkor ezt lehetne mondani: az Isten természetfeletti kegyelmének vétele olyan „violinkulcs” állítás az új élet elé, amely után a legszebb isteni és végnélküli élet-szimfónia kottái következnek. Dalos a lélek, dicsőített az Isten és boldogított az ember.

Bef.: Nagy „életiniciálét” követel tehát az ember számára az élet üteme. Ez pedig a természetfeletti kegyelem, melynek szerzője és biztosítója a feltámadt Üdvözítő. – Könyörögve könyörögjétek le az égnek ezt az ajándékát és ennek új kezdetet diktáló ütemezésével éljétek természetfeletti életet!

4. beszéd: A lelki életvonal egyenessége

Bev.: Életünk vándorútja – életországút járás. Van **célunk**, vannak **eszközeink** és vannak **örök kísérőink**. – Ezt az Isten adta egyenes utat járjuk és mutassuk is! Lényeg tehát az volna, hogy amilyen az életünk Isten diktálta iránya, azt mutassa életünk valója! – Hogyan álljunk tehát be az Isten útjának járásába?

1. Értékelj lelkednek Isten adta kincseit.

a) Vedd tudomásul, hogy lelked szent kincstár. Erők, lehetőségek, tároló készségek, vágyak és törtetések szent csodavára.

b) De azt is vedd tudomásul, hogy lelked gazdagítója az égi Atya szeretete. – Elindít a remtés kegyével, gazdagít a Megváltó Személyével és gazdagít a dolgozó lelked erőfeszítésével.

c) De az is igazság, hogy lelkünk szent dolgozó kaptár. Benne alakul a „sejtrendszer”. Benne dolgozik az emberi lélek. Benne dolgozik az isteni kegyelem.

d) De ezek tudomásulvétele nem elégséges. Reád még az a feladat is hárul, hogy ezeknek a tevékenykedő természetes és természetfeletti erőknek kialakítását mutassa életed. Ne felejtse: „Ti vagytok a világ világossága. A hegyre épült város el nem rejthető. És ha világosságot gyújtanak, nem teszik véka alá, hanem a tartóra, hogy világítsa a ház minden lakójának” (Mt 5,14-15). Lássák az emberek az életedet! Lásd magad az isteni életszépségeket! Lásd az Isten a tökéletesedő „Isten képedet”! Szinte jelszavad legyen: a fény sohase alázkodjék – sötétségé!

2. És ennek szépségét hirdesse daloló életed.

Az emberi élet sugárzó központ. Fényt vet és a valóságok létezésére figyelmeztet. – De ezt nem könnyen észlelik az emberek! Pedig „hangos csendességgel” beszél az élet. Azért mondják a művész lelkek, hogy dalol a szép természet, beszél a cizellált szobor és himnuszt énekel a magasrendű élet. Igaz azonban, hogy ezt csak a „jól hangolt” lelkek hallják. A köznap ember számára ajkunk beszédje is hirdesse az isteni élet fenségét és szépségét.

a) Így tehát a süketeknek – szóljon a nyelv! Beszéddel! Magyarázzuk nekik, hogy csak így igazi és boldogító az élet. Dallal! – Diadalmas optimizmusunk az élet derűjét, dalát csendítse. Kiáltással! Mint a „pusztába kiáltó szava”. Csengjen és követelődzzék! Légy tehát az isteni élet „hangszórója”.

b) Tett vagy szó, az ugyan itt mindegy, de legyen erős a külső hang, hogy mindenki hallja, hogy milyen életet él a boldog ember és hogy így milyen életet **éljen** a boldogítandó élet. Amit mindenki hall, az azután állandó buzdítás leszen a követésre. És a buzdítás annál erő-

sebb léssen, mert mellé áll a látható élet eleven példája.

Bef.: Végezetül vonjuk le a fentiekből a kettős következtetést. Az első: élő, isteni élet vagy! A második: Élő, isteni, egyenes lélekkel járó hangszóróvá alakulj!

5. beszéd: A földi és örök igazság keresése

Bev.: Birtokos vagy kereső-e az ember?... Lessing szerint az igazság keresője. Ezért mondja is a nagy író: boldog vagyok, hogy **keresésre** indított az Isten. –De a kereső embert nem állandó nyomozásra, hanem a **kutató munka állandósága mellett** fokozatosan uralomszerzésre és uralkodásra indította az Isten. „...töltsétek be a földet és hajtsátok uralmatok alá s uralkodjatok...” (1Móz. 1,28). – A mostani beszédünk azt vizsgálja: milyen erőket adott nekünk az Isten, hogy világosabban lássa az élet mélységeit az ember?

1. Értelmünk világítja meg a földi rejtélyeket.

Isten nagy világa a sötét titokzatossága – önmaga előtt. A nagyvilág felett világít a nap, de belső öntudatban hiányzik a fény. Értést csak az **értelmes** ember adhat mindennek. Mégpedig hogyan?

a) Felfogó felületismeretével. Ez a szemlélet megállapítja a tér, a szám, a szó stb. értékeit.

b) Kutató oknyomozásával lélekmunkája már mélyre száll. – A világ **eredetét, célját és hasznát** keresi.

c) Leplező törvénykutatásával. Ez már az ismétlődő jelekből a törvényeket akarja megismerni. Mégpedig azért, hogy ezeket rendszerezze és ezeket értékesítse.

d) Mélységek és magasságok vizsgálatával. Ez már a rejtélyek rejtélyeinek vizsgálata (az anyag mibenléte, a szellem lényege, a tudat és tudattalan, a tudatalatti stb.).

2. Isten vonja fénybe a természetfeletti igazságokat.

De az Isten többre teremtett. Az égiek is az emberi lélek lényeges tartozékát adják. Tehát természetfeletti lények vagyunk. Épp ezért ennek a megismerése, megszerzése és értékesítésének módja – Isten külön kinyilatkoztató adománya.

a) Az emberi elme természetes ésszel megismeri Isten létét. Ez nagy szellemi munka is lehet, de elemi lendülettel is elérhető (tudósok és egyszerű földnépek élete). „Hiszen ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető” (Róm. 1,20).

b) De a kegyelem sugárzásával értelmezi az élet és örök élet igazi értelmét. Ezt az emberi értelem nem is igényelheti – önmagától és meg sem ismerheti – saját erejéből. De az isteni kinyilatkoztatás közli velünk ennek **valóságát, megszerzési lehetőségét** és valóságos **életet alakító erejét**. – A Mester **Nikodémussal** beszélve és a **szamariai** asszonyt oktatva említi az **újjászületés lényegét**. Az elsőnek ezt mondja: „Bizony, bizony mondom neked: Aki nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5); majd a másikkal ezt közli: „De aki abból a vízből iszik, melyet én adok, nem szomjazik soha többé” (Jn 4,14). És ezeknek valóra váltását így jellemzi az apostol: „Mindaz, aki Krisztusban van, új teremtmény. A régi tovatűnt, lám valami új valósult meg” (2Kor. 5,17). De hogy attól se féljünk, hogy ennek megszerzése csak **egyese**k életkincse, azért így nyugtat meg az apostol: „Mind-egyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). Aki azután ezt a nagy kegyet létté alakítja, az veszi és saját élete boldogságává alakítja az Isten ajándékait. – Ennek feladatát vállalja és szolgálja az Isten embere.

Bef.: Így a kutató ember birtokossá válik! Birtokolja az Úr adta kegyelmeket a földön, az örök életben éli ennek gyönyörűségét.

II. beszédlánc címe: „A mi húsvéti

Bárányunk”

Ennek a beszédláncnak tartalmát az ószövetségi és újszövetségi áldozatok egybevetése adná. Nagyon természetes, hogy nem lenne szabad megelégedni egyszerű bibliai történeti fejtegetéssel, hanem állandóan hangoztatni kellene az **áldozatnak lélekre ható** jelentőségét. Mégpedig abban az értelemben is fejtegetendő, hogy az értünk hozott áldozat **áldozatra indít** bennünket. Mégpedig abban az értelemben, ahogyan az **isteni Áldozat tárgyilag** hat a bűnös ember életére; de azután abban az értelemben is fejtegetendő, hogy az értünk hozott **áldozat áldozatra indít bennünket**, az isteni Áldozattal megváltott embereket is. Erősen kell ugyanis hangoztatni, hogy az isteni Bárány **kiengesztelő Áldozat**, de az áldozatos emberi élet az **alanyi megváltás** megvalósítója. – A vezető gondolat és fonal lehetne történelmi, de a fejtegetés menete legyen dogmatikai és erkölcsstani.

1. beszéd: Mózes zarándoknépének vacsora-báránya

Bev.: Lehet a zsidó nép vándorlását megelőző „szabadulási” vacsora.

1. Áldozati Bárányuk – útravaló.

2. Valóságos Bárányuk – örök útra indító.

Bef.: Lehetne ez a gondolat: évezredek előkészülete előzi a húsvéti Bárány áldozatának bemutatását.

2. beszéd: A választott nép – húsvéti báránya

Bev.: Örök utat is jár és arra erőt keres az ember.

1. Évente figyelmeztető előkép.

2. Az „idők beteljesülésekor” valóságos erőforrás.

Bef.: Ugyancsak hasonlatot fogva így fogható egybe: a zsidók szabadulása és szent vacsora báránya csak előkép – a megváltás tényének és a megváltott nép útja jelképezésére.

3. beszéd: Az utolsó vacsora húsvéti Báránya

Bev.: A jelkép és valóság ismertetése...

1. A zsidók szabadulásakor eledel – a bárány.

2. A mi életutunkon örök eledel – a Bárány.

Bef.: Ez a levezetett gondolat: most már értem, miért **vágyódott** annyira **ennek** a Húsvétnak evése után a Mester... Itt ugyanis **valóság** lett az **Ő** szövetségének előrejelzése, sőt az ószövetségé is...

4. beszéd: A Golgota húsvéti Báránya

Bev.: „Ő Pedig ő a mi gonoszságainkért sebesített meg, a mi bűneinkért törtetett össze; a mi békességünkért van rajta a fenyíték és az ő kék foltjai által gyógyultunk meg... Feláldoztatott, mert ő maga akarta, és nem nyitotta meg száját; viszik, mint a juhok leölésre, és mint nyírója előtt a bárány, elnémul, és meg nem nyitja száját ” (Iz. 53,5 és 7).” (Iz. 53,5). A tárgyalás erre adna választ: kicsoda tehát a mi isteni Mesterünk?

1. Törtetlen csontú Bárány.

2. De áldozatot hozó Istenember.

Bef.: Az Atya elfogadta, és az ember lelke újjászületésére értékesítette a Bárány önfeláldozását.

III. beszédlánc címe: A mi húsvéti Bárányunk

Ez a beszédlánc Szt. János apostol gondolatára és tanítására építkeznek. „Méltó a Bárány, akit megöltek, hogy övé legyen a hatalom, a gazdagság, a bölcsesség, az erő, a tisztelet, a dicsőség és az áldás” (Jel. 5,12). „Boldog, aki megmossa ruháját a Bárány vérében! Joga lesz az élet fájához, és a kapukon át bemegy a városba” (Jel.22,14). –Természetesen **dogmatikai** célt szolgálna, de **alakilag** költői köntöst ölthetne és Wagner „Grál serlegének” gondolatát is érinthetné... De óvakodni kellene attól, hogy a **színezés érdekében el ne tolódjunk az Áldozat üdvtörténeti és dogmatikus megállapításától**. – A keret azért lehetne költői, mert szeretnők, ha ez a beszédlánc **lendületet** adna életünknek.

1. beszéd: Csörgedező patak...

Bev.: Vegyük a föld mélyének analíziséből. Mi lakik ott és mi tör fel onnét (tűz és víz).

1. **Egekből fakadó** (második isteni Személy).

2. **Földet összetörő** (embert megváltó).

Bef.: Legyen az a megrendítő gondolat: égből jön a Mester, földet vigasztal az Úr.

2. beszéd: Lelkeket éltető csermely...

Bev.: Vehető a **vizek** természetéből... Tisztítva mos és életre éltet. És a vérfolyam? Ha áldozat, akkor nemesítő folyam.

1. **Életet tisztít** (keresztség: jordáni és krisztusi).

2. **Életet éltet** (a szamaritánus asszony: „... De aki abból a vízből iszik, melyet én adok, soha többé nem szomjazik” /Jn 4,13).

Bef.: Színezhető a csermelyek fizikai hatása, és így **transzponálható** –a léleküdítés területére.

3. beszéd: Lelkeket erősítő harmat...

Bev.: Adhatja a nyári reggel: milyen gyönyörűen csillog a harmat gyémántszepe a kaporleveleken?...

1. **Száradástól védő csepp.**

2. **Virágszárba szökkenő égi erő.**

Bef.: Folytassuk a bevezetést... Mi lesz a csepp? Vagy páráként a nap felé szökken, vagy esőként a kaporba ivódik. És végül is: erőt, életet, illatot ad.

4. beszéd: Örök tavaszt biztosító csordulás

Bev.: Grál-legenda...

1. **A Grálok itala.**

2. **Az örök élet ereje.**

Bef.: Aki Krisztus kelyhéből iszik, halált nem lát mindörökké...

*

IV. beszédlánc címe: A mi húsvéti Bárányunk története

Ez a beszédlánc az isteni Bárány előrejelzését, megjelenését, áldozatát és velünk élő kegyelmét fejtegetse. A központi gondolat legyen: Istent kiengesztelő Áldozatunk

előrejelezetett, életté lett és örökké közöttünk él. Így tehát igazoltassék az az elméleti tétel is, hogy az igazi és örök Áldozat: „Hiszen napkelettől napnyugatig nagy az én nevem a nemzetek között, és minden helyen tiszta eledeláldozatot áldoznak és mutatnak be nevemnek. Bizony, nagy az én nevem a nemzetek között, –úgymond a seregek Ura” (Mal. 1,11). – Lássuk most ezeket egyenként.

2. beszéd: Az ószövetségi húsvéti bárány...

Bev.: Legyen ez a gondolat: Isten örök tervei előrevetődve **ködösen** jelentkeznek az Ószövetségben. – Tárgyalásunk magyarázza meg, hogy miképpen értelmezendő az ószövetségi bárány jelentősége?

1. Jelképe az Eljövendőnek.

2. Éltető erőforrása a vándornépnek.

Bef.: Reáulthatunk arra, hogy a húsvéti bárány – a mi húsvéti Bárányunk értékének és erőinek előreharangozása...

2. beszéd: Az újszövetségi húsvéti Bárány

Bev.: Idézzük Keresztelő Szt. János próféta szövegét: „Nézzétek, az Isten Báránya! Ő veszi el a világ bűnét” (Jn 1,29). – Majd tárgyalásban kérdezzük: kicsoda az „Isten Báránya”?

1. Áldozata az Úrnak.

2. Megváltási bére az embernek.

Bef.: Örömmel szögezzük le ennek a szövegnek nagy értékét: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

3. beszéd: A keresztáldozat örökké ismétlődő áldozat

Bev.: Vessük fel a kérdést: vajon csak záró mozzanat-e a Bárány áldozata?

1. Mesterünk parancsolta, hogy ismételtessék.

2. Tanítványai és Egyháza naponta megújítja.

Bef.: Magyaráztassék ez a gondolat: így lesz a Bárány **örök Áldozat**.

4. beszéd: Az élő Bárány

Bev.: Húsvéti örömmel zengjük: a mi Bárányunk **élő** Áldozat.

1. Krisztus Urunk örökké élő Bárányunk.

2. Mi pedig életet váró népe vagyunk.

Bef.: Örömmel hangoljuk híveinket mondván: Bárányunk meghalt, de feltámadott. Így örökké élő Istenünk.

5. beszéd: Az örökké élő Bárány

Bev.: Lelki vonalra toljuk el a tételt. Kérdést adjunk fel mondván: hol él a Bárány?

1. Itt élt közöttünk a földi életben.

2. Istenben és velünk – az örök életben.

Bef.: Boldogan szögezzük le: Bárányunkkal együtt él a megváltott nemzedék.

– Végül még két **beszédláncvázlatot** jegyeznénk ide **ötletszerű rövideggel** indító gondolatokként és gyakorlati irányításként.

I. beszédlánc címe: „Legyen tiszta az életünk”

Itt az emberi élet **alanyi** megtisztításáról és megnevesítéséről szólunk. – Ez a tételsor lelki gyakorlatok utáni buzdító rekollekciónak is ajánlható. Legyen tehát az egésznek ez az alaphangja: **végezz „lélektisztítást”** a szentek szentjében, hogy fényes otthont találjon a „Szentek Szentje”. – Színezésül ajánlható a jeruzsálemi szentély vagy az újszövetségi lélektisztítás. – Végül igen szép példák hozhatók fel Mária Magdolna, Szt. Ágoston stb. életéből. – Lássuk most ezeket – szinte példaként.

1. beszéd: Vessük el, vessük ki a tisztátalanság lelkét!

1. Süllyesszük a „tenger fenekére” a lélek szemetjét.
2. Szökkentsük szíromba a lélek liliomát.

2. beszéd: Vessük el – a gonoszság lelkét!

1. A rosszakarat sötétségét.
2. A gonosz cselekvések szennyét.

3. beszéd: Öltük fel – az egyeneslelkűség köntösét!

1. Amilyen az Isten parancsa, olyan legyen életünk.
2. Amilyen a lelkünk, olyant mutassanak a tetteink.

4. beszéd: Legyen igaz lelkünk!

1. Krisztushoz igazodjunk.
2. Krisztushoz emelkedjünk.

*

II. beszédlánc címe: Krisztus feltámadása legyen tiszta életünk hajnalhasadása

Itt arról volna szó, hogy egész életünk tiszta alakulását építsük rá Krisztus feltámadásának történelmi kegyelmi jellegére. Aki tisztán él, az Krisztussal él, **aki a feltámadott Mesterrel** akar élni, az **tisztán őrzi életét**, aki diadallal akar tiszta maradni, az a feltámadt Úr kegyelmi forrásaiból hörpintsen.

1. beszéd: Üljünk ünnepet – Krisztus feltámadott!

1. Az „Isten Bíránya” diadalt aratott.
2. Az emberek tiszta népe diadalt várhatott.

2. beszéd: Éljük tiszta életet Urunk örömére!

1. Érték volt a Kereszt életáldozata.
2. A Kereszt nyomán ragyogóvá vált az ember életarca.

3. beszéd: Éljük örvendetes életet a feltámadás reményében!

1. Öröme tartálya az ember.
2. Vég nélküli öröme várományosa az isteni ember.

- 4. beszéd: Üljünk örömnünet a mi feltámasunkkor!**
- 1. Tárt karokkal fogad – Isten népe.**
 - 2. Atyai szeretettel gazdagítva boldogít – a népek Istene.**

* * *